

DIATRIBE

adversus

APOLOGETICUM

MODESTI

TAUBENGALL.

In causa Libelli, quem quidam Anonymus Soc. JEsu sub

titulo : *Cura salutis, sive de statu vite, mature ac prudenter deliberandi metho-*

dis : An. 1714. Viennæ
Austriæ edidit.

Auctore

J. Bartholomæo Werdinger SS.

Theologiæ Candidato, Cooperatore

in cura animarum, & Capellano

campestri emerito.

Venetis An. MDCCXXIII.

*Servum domini non oportet litigare : Sed
mansuetum esse ad omnes, docibilem,
patientem, cum modestia corripientem
eos, qui resistunt veritati, ne quando
deus det illis pœnitentiam ad cogno-
scendam veritatem, & resipiscant à dia-
boli laqueis, à quo captivi tenentur ad
ipsius voluntatem. S. Paul. 2. Tim. 2.*

PRÆFATIO

Ad

Benevolum , & Eru-
ditum Lectorem.

Um nuper ex *Austria* ad coronationis *Boëmicæ* solemnia *Pragam* movissem, atque ibi per tempus substitissem : Hebræus hospitii domesticus, ad cap-

tandam advenarum benevolentiam, & comparandos empturientium animos, inter cætera , varios è foro scrutario libellos, partim donando, partim levissimò pretiò divendendo distraxit. Inter eos unus mihi casu obtigit , qui *Admodum Reverendi ac Venerabilis Domini Davidis Hussenwetter* pro *Statu Petrino* , ac

PRÆFATIO.

Admodum Reverendi & Eximii Patris Bernardi Pezii, Ord. S. Benedicti, Bibliothecarii Mellicensis literarum scientiâ celeberrimi, pro Ordine S. Benedicti, nuper editos Apologeticos longè præstantissimos, adversus infamias Jesuitæ Anonymi Viennensis (quibus minatis omnibus reliquis Ecclesiasticis ordinibus, solum suum institutum mundo obtrudere laborabat) per triginta & unum capitulum refutare aggressus est. Facies autem ejus talis erat:

Modesti Taubengall

Apologeticus

Adversus umbras Oratii Melliti
pro fama

A. R. P. Gabrielis Hevenesii
&

Universæ Societatis Jesu, in
causa libelli, qui cura salutis inscribitur,
præcipiens methodum de statu vitæ maturè, ac prudenter
deliberandi.

Pragæ,

Ex Officina Weidmaniana,

An. 1723.

Ad

AD hæc mente intendebam, quatenus libelli sensa, breviter perdiscerem, sed quoniam otium occupationes innumeræ excusserant, desiderium hac vice frustraneum erat. Igitur domum redux, ac nactus itineris otium, carptim mihi perlectis foliis, offendi *Jesuitam Pragensem*, qui sub fronte *Modesti Taubengall*, quasi hominis sæcularis, *Jesuitæ Viennensis* ineptias, frigidis eloquentiæ coloribus, rectificare, sed incassum laborat. Fastuosus incedit, modò vocem elevat, modò deprimit comoedorum instar. Absonis repetitionum figuris bacchando provolvitur, veritatem per Satyram traducit. Ac ubi plurimum sentit periculi, ibi plurimum habet sarcasmi, totus cum umbris conflictans. Nunc *rabulas*, nunc *sycophantas*, ac *prostibula*, nunc *Melampodi*, levatò pedis crure consersionem, exors modestiæ, etsi nomen gerat, in subsidium advocat. Deploratam causam stentoriâ dicacitate Hæreticorum instar levare contendit. Ideò exercitium Rhetoricum, apud Tyrones experiretur, quid verbis etiam in causa iniqua posset, edidisse, eruditis palam est. Videamus autem, annon colores aquei veri examinis Spongiâ subito evanescent. Loquaculus est, non ut vincat, sed ut plausum in plebe, & fucum inter suos acquirat. Deliberavi, utrum respondere eloquentiæ candidato debeam? Cùm se ità felicem ingenio, & velocem calamo debuccinet, ut nec dimidii mensis plenum spatium in

suo Rhetoricismo consarcinando insumpserit: timendo sanè, nè me fortè tomis obruat. At jactabundus non profundus est. Quod citò fit, citò perit. Est quidem hætenus Anonymus ille partus, qui scandalum causavit toti Ecclesiæ, binò Apologeticò, in vindicias primum *Statûs Apostolici*, dein *S. Ordinis Benedictini*, ac per consequens, etiam aliorum sacrorum cætuum, satis superque confixus, ità ut imposterum absque ulteriori strepitu, pax & silentium in domo dei inter ministros invaluisset; at quoniam novus homo *Jesuita Pragensis* suorum gloriâ ebrius, eloquentiâ turgidus, & fastuosus, rursus lituum inflare, bella reaccendere, sociorum catervas ad prælia ciere, affectatos, insulsosque Petrinorum Patronos proclamare, super margaritas & aurum, libellum *cura salutis*, recommendare non cessat, resumendus animus, ac fortiùs reprimendus Adversarius. Universis autem notum, testatùmque est, neminem *Societatem Jesu*, seu *S. Ignatii* institutum, à *Sede Apostolica* approbatum, pium ac Sanctum, arrodere, aut adhinnire. At quoniam subinde quidam homines in eo viventes, vices disciplinæ suæ non æque observantes, nec se ei vitâ moribusque conformantes, in varias mundanæ Sapientiæ, & ne dum sæcularibus licitas praxes prolabuntur; Superbiâ, invidiâ, avaritiâ, ac alios supplantandi, vilificiendi, ac ruinandi modis, sacris cætibus suprâ modum graves, ac penè intolles-

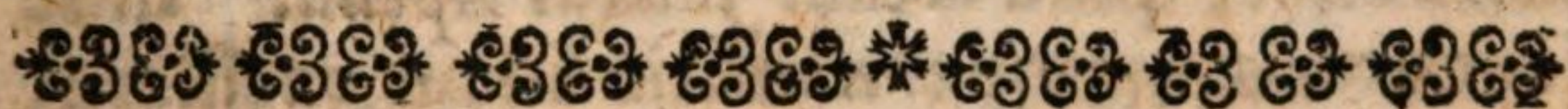
tollcrabiles fiunt ; inde nemini mirum ; si plures pii, ac docti Viri ejuscemodi excessus, cum delatione ad eorum superiores nihil efficiant, calamis animadvertant. Porro focii mali, ut primùm tali via se tangi vident, sub totius Societatis labarum subito sese abscondentes, ubique buccinant, *societatem peti, societatem infamari!* quasi Christiani mali à verbi dei præconibus coërciti, justè vociferari possent, *Ecclesiam Christianam prostitui. Malis Christianis succenset, ergò injurius est toti Ecclesiæ. Malis Jesuitis veritatem dicit : ergò hostis est totius societatis ; utrobique pessima consequentia.* Nimirum à suorum prætensa gloria exoculati, religiosæ carent humilitate, quæ fundamentum est veræ Sanctitatis. Inde in magnis & mirabilibus suprà se ambulantes, suorum errores videre, atque imaginatæ suæ gloriæ umbras causare formidant. At ecce veniet tempus, quò omnibus occultata patefiat hypocrisis. Certè libellus, *cura salutis*, sub frivolo deliberandi de vitæ statu methodo, subdolan socii illius, ac similium superbiam, aliorum verò sacrorum coetuum, etsi meliùs diutiusque de Ecclesia meritorum grande vilipendium sarcasticam, ac etiam ignominiosam explosionem toti mundo palam facit. Quapropter *Benevole Lector* æqui bonique consule, si ego, qui notas nuper ad dialogos Apologeticos *A. R. Domini Hussenwetter* adjunxi, posthumum quoque partum ejus, in Inclyti,

ac Principalis Ecclesiæ statûs vindicias, à fulgine obrectantium depurem, ac nitori restituam. Est & SS. *Augustino, Norberto, Bernardo, Dominico, Francisco &c.* Singulis speciali Apologeticô suus asserendus, ac restituendus honor.

Prologus.

AD te nunc Modeste, minimè quidem modestum, mea se convertit oratio. Tuô pruritu, ac fastu factus es errantium πρόδικος. Goliathum devicit David: ego te armigerum ejus. Sæcularem te fingis? sed vide, quàm ineptè. Quis te in Clericorum judicem constituit? *ut vacans sæculo, & omnem Ecclesiasticum ordinem nesciens, in alienum honorem ambias immoderata cupiditate transcendere. c. 7. dist. 61. Et arg. c. nullus Laicus. dist. 63. Et in res Clericales ad te minimè pertinentes contra c. bene quidem. dist. 96. cap. decernimus. X. de jud. temerariô ausu immiscere.* Et id quidem eò turpiùs, quo neglectâ propriæ domûs curâ stultior *Morychô*, aliena curas. Annon campum, si negotiosus es vis, sat spatiosum habes, in defendendo tuo proprio Laicali statu, quem magis quàm alios autor Anonymus in sua cura salutis conspurcat. Modestius igitur, nè dicam religiosiùs fecisses, si tacuisses, & silendo exasperatæ causæ remedium quæsis-
visses.

visses. Sed quia te pruritus scribendi, & imaginatuorum gloria in æstrum concitat: en ordinatam aciem adversum te. Et attende, nè dum fortiter premere putas, tuum proprium elicias sanguinem. Non fidas dicacitati, qua te jactas, nec putes tuo Apologetico utt verboſo & fastuoſo, ſatis feciſſe eruditis. Ulcus non premis, ſed lingis. Pauca coactâ arte dixiſti multis: ego verò multa dicam paucis. Ideò Laconiſmò te alloquar.

Titulus Primus.

Respondetur ad Modesti Taubengall tria prima capita, nomen, nativitatem & vitam Autoris libelli cura salutis, nec non originem controversiæ, magnis ructibus notantia.

ANte omnia tibi Modeste visum est, ut causæ tuæ cæterùm deploratæ primò statim ductu colorem aspergas. Igitur Autoris nomen (qui libellum cura salutis, petram scandali in lucem produxit) nec non vitam, & merita ejus, velut pretiosa ordinis tui cimelia scitissimis eloquentiæ incrustaturis, orbi literato palam facere incubuisti. Virum Societatis capitalem, absolutæ perfectionis,

tionis , ac literaturæ , qui centum & ultra
grandes tomos in folio e heu ! de historia
Ecclesiastica Hungariæ conscripserit ; additis
aliorum , quæ privatorum , quæ publicorum
encomiorum plurimis , credulo vulgo de-
prædicas. Nolim ego in hæc indagare , nec
mei instituti est. Id verò mihi ingentem
fidem desiderat , eum tanta scripsisse. Cùm
enim homo ultra quadraginta annos in So-
cietate non vixerit , omni annò statim à no-
vitiatu tres grandes foliantes scripsisse ne-
cesse esset , quod *credat Judæus Apella*. Inde
in cæteris quoque narratis fidem vacillare ,
plures non abs re advertunt. At concesserim
tibi interim liberaliter omnia ! inde ne
causam tuam Modeste , aut partum Autoris
justificas ? minimè verò. Non fulgor nata-
lium , non fucus vitæ , non prætensa gloria ,
doctrina , quid juvant ad exculpandam scri-
ptionis exorbitantiam : dicente Ascetarum
Stratego *Thoma à Kempis* : *non quis dicat , sed
quid dicatur attende*. Etiam si Angelus de cœ-
lo veniens , evangelizaret , & id quidem esset
Scandalosum , non attentâ dicentis autorita-
te , dicti perversitas Apostolico *Galat. I.* sub-
jiceretur anathemati. Etenim hæc omnia
ad justificationem scandalosi libelli , totaliter
extrinseca . & impertinentia prorsus sunt.
Quæ ut meliùs intelligas , taliter ratiocinor.
Tantus & talis Vir fuit ; ergò alios per sar-
casmum traducendo , eorùmque defectus ,
typis mandando rectè fecit ? ergò licuit ei
anti-

antiquissimos, & meritis fulgentissimos ordines sub specioso curæ salutis titulo ludibrio exponere? ergò justè potuit novitii instituti sui conopæum super aliorum injuriosè transfixorum cætuum cadavera exaltare? Certè equidem, si Autor unà cum suis centum & ultra grandibus MS. Anecdotorum Codicibus in statera appendatur, respectu audaciæ hujus libelli invenietur minus habens. Audias *Melliflui Sententiam Serm. 2. in Fest. S. Mich. Siquis est, qui scandala suscitât, in hac domo, in hac Sancta, deo placita, & Angelis ejus admodum grata, ac familiari congregatione, expedit ei, ut suspendatur in collo ejus mola asinariâ, & pro suavi jugo, & levi onere Salvatoris, gravi mole terrenæ cupiditatis, humeris ejus imposita, demergatur in profundum maris, hujus magni & spatiosi manibus, quod est sine dubio sæculum nequam. Nec est auditum à Sæculo, nec ab incunabulis militantis Ecclesiæ perceptum, ut hujusmodi ignominiosus deliberandi methodus, teneris juvenum mentibus, ab aliquo fuisset propositus, minùs publicè editus; cùm tamen omni ævo absolutissimæ Sanctitatis & doctrinæ prodigia in Ecclesia Dei viguerint. Si dixeris *S. Hieronymum* epistola ad *Rusticum*, jam tum vitæ eligendæ deliberationem prudenter instituendam pluribus ostendisse. Ajo solius monachi formam edidisse, & id non per aliorum ruinas, ut tuus Anonymus, qui reliquorum funeribus immortalitatem sibi adsciscere con-*

nititur,

nititur, sed per modestiam & suavitatem. Audi enim quantâ attentione & reverentia, de aliis statibus S. Pater Sentiat: *Si clericatus* (inquit) *te titillat desiderium, discas quod possis docere, & rationabilem hostiam offerre Christo, nè miles antequam Tyro, nè prius Magister sis, quàm discipulus. Non est humilitatis meæ, neque mensuræ judicare de clericis, & de ministris Ecclesiarum sinistrum quiddam dicere. Et infra: Sancti sunt clerici, & omnium vita laudabilis. Ità ergò age, & vive in monasterio, ut clericus fieri merearis.* Quàm dispares Anonymi motus, immensa turpissimarum imperfectionum pondera è libello, velut è catapulta per omnes coetus, audacissimè evibrat: atque imbellem juventutem ad hæc difficultatum monstra impallescentem, confestim in Jesuiticum ordinem *B. Aloysii* solutionibus perfectissimis religionibus immatriculatum, vulcaniis quasi vinculis rapit & abducit. Hi accipiunt mercedem suam in vita, ulterioris præmii exortes. Ac nemo ex eis dicit sufficit, sacrilegi, simoniaci. Isti vitam vivunt otiosam, adeoque vitiosam, infarciunt se cibis, & suis student commoditatibus. Hi studiorum, & talentorum nullum habent usum, nec ea æstimant. Isti ambitione sunt tantâ, ut per gradus & exemptiones jubilatorum plurima oriatur invidiâ, ac mentium amaritudo &c. Sola verò societas maximè accedit ad similitudinem vitæ Christi, qui est regula perfectæ virtutis, & ad docendum, con-

cionan-

eionandum ; saluti animarum consulendum labores & studia confert, nec in ea præcensiti nævi, ut in aliis ordinibus reperiuntur. Ergò & illa sola est religio perfectissima, & per consequens tibi, ô ! Adolescens eligenda & sequenda. At audiamus *Mellifluum Serm. I. de fallacia vitæ* : Erraverunt in solitudine in inaquoso, viam civitatis habitaculi non invenerunt. Solitudo hæc superborum est, quia solos sese reputant, solos appetunt reputari. Solitarii sunt, sed erronei. Errant in solitudine sua.

Et certè errat in solitudine sua Anonymus, & solus cum Goliath exprobrare præsumit agminibus Israël, speciosis de vitæ statu deliberandi armis exultabundus progrediens, & en ! quia solus est, dicit ei dominus : *Væ soli. Eccl. 4. quoniam infixus est lapis (confusionis) in fronte ejus, & cecidit in faciem super terram. I. Reg. 17. & non habet sublevantem se.*

Titulus Secundus.

Refutantur capita à IV. usque ad XXI. & demonstratur Anonymum ità mente de sacris cætibus sensisse, sicut scripsit, & sub specie malevolorum sua propria sentimenta, & absoluta judicià effutiisse.

Nunc durior tibi imminet conflictus Modeste, & acutior te configit gladius. Clamore venas rumpis, & per plura capita apertis tibiis vociferaris. Ea quæ Anonymus contra sacros cætus in suo libello objecit, non esse *assertiones*, sed *considerationes*; non eum hæc sentire, sed ab hominibus passim contra religiosos ordines objici solita, proponere. Denique esse *considerationes problematicas*, id est rationum pro & contra occurrentium expositrices, non autem esse *assertivas*, seu tales, quæ vel à proferente affirmantur, & credantur, vel aliis ut affirmandæ aut credendæ proponuntur. Et idipsum toties repetis, ac ità sæpe inculcas, ut vix non columnas rumpas; sed unde tu hoc probas? Autorem hæc non sensisse, non animò judicasse: unde? nusquam. Semper asseris, quasi tu menti auctoris insedisses, sed nunquam ostendis. Imò si omnes socii tui convenirent, hanc mentem fuisse Auctoris, probare

bare non possunt: maximè si contrarium positivè, ut brevi videbimus, luce meridianâ clariùs eniteat. Optimè autem Autorum mentes, juxta Scholarum communem, & receptam praxim, assequimur, si in loco anticipi unius libri, ad alium ejusdem Autoris librum, in eadem materia recursum sumamus, Argum. eorum, quæ doctores congerunt passim ad *L. in ambiguis. ff. de divers. Reg. Jur.* Jam verò Anonymus, etsi in libello *cura Salutis*, & objectionibus illis contra Statum Petrinum, aliòsque coetus, ore malevolorum loqui videatur: quasi ille id non sentiret, sed alii passim ità de cætibus sacris garrirent. Verùm ecce quia in alio suo partu, nempe *cura habituati*, in eadem materiâ, consuetudine nempe vivendi in statu Petri-
no, & aliis ordinibus clarissimè mentem suam aperit, quòd videlicet in priori sit *ingens cibi potúsque abundantia*, *grandis in corpus indulgentia* &c. in reliquis *vita præter missam* &c. *chorum perpetuò otiosa* &c. nullatenus manet dubium, nec contrariò argumentò retundí potest, quin Autor Anonymus, livore tabidus, omnino animo ità constitutus fuerit, ut reipsa sicut in objectionibus sub prætextu malevolorum effutiit, taliter de Petrino statu (idem sit semper de reliquis ordinibus) senserit. Nè verò ullum effugium habere queas, ipsa verba Anonymi ex ejus opusculo hic subnectimus:

Cura Habituati

Sive

Peccati Exterminium

Per

*Decem dierum Veneris Christi cruci-
fixi, dolorosæ Virginis, SS. Ignatii & Xaverii
honoribus instituendam solidam devotio-
nem proposita.*

Benevolo Lectori Animæ salutem!

**Videns JESUS civitatem flevit su-
per illam prævidens, quomodo eam
inimici circumdabunt vallo, deforma-
bunt, capient, diruent &c.**

Salutis tuæ Amantissimus

G. H. S. J.

**Deinde fol. 223. usque ad fol. 225. sequitur
talis contextus & rubrica:**

„Vana spes emendationis in dilatione usque
„ad ordines Sacros vel ingressum reli-
„gionis.

„Non tardes converti ad dominum, & ne
„differas de die in diem. Eccl. 5.

„Sunt & utinam pauci, qui vitam non mo-
„do laxam, sed etiam sceleribus addictam
„ducant, qui si vel ab interno conscientia
„remorsu, vel Viro Spirituali vitæ melioris
admo-

„admonēantur, reponent: tum seriam se in-
 „choaturos emendationem, cū sacros or-
 „dines susceperint, aut dum spreto mundo
 „statum religiosum amplexi fuerint, nec ad-
 „vertunt miseri, pessimi dæmonis astutissi-
 „mam esse hanc suggestionem, ut istā spe
 „lactatos in malo contineat, ad peccatorum
 „consuetudinem inducat, qua contractā vel
 „vocationem ad ordinem religiosum amit-
 „tant, vel inhabituati ad eundem inepti,
 „& inhabiles reddantur. Qui de proxima
 „hora, vel die crastino certus non es, an
 „eum supervicturus sis, unde tibi tam fir-
 „ma spes, & certitudo, te ad ordines, aut
 „religionem perventurum? Quid si prius te
 „mors occupet? Quid si Deus in scelerum
 „tuorum pœnam vitæ citiùs filum rumpat,
 „ubi tum manebit emendatio? ubi salus
 „æterna? Vocatio ad ordines, vel religio-
 „nem debet esse à Deo, aliàs sibi ad interi-
 „um, non salutem viam pandet, quod quia
 „multi non examinant, utinam pauci reli-
 „giosi, aut Ecclesiastici pereant. Vocatio est
 „magnum Dei donum, & lumen, quod da-
 „re non solet, nisi valde dilectis, & quomo-
 „do tu speras, te illud habere, aut obtine-
 „re, si non cures, esse in continuo ferè
 „odio Dei.

„Vide nè te amor proprius, aut huma-
 „na quopiam ratio seducat, audi gravissi-
 „morum Virorum hac in re mentem, qui
 „peccato assuetus, nec religionem ingredi,

„ minus statum Ecclesiasticum assumere tu-
 „ to posse credunt, judicant tales ad perdi-
 „ tionem, & animæ suæ perniciem propera-
 „ re, facilius salvandos in sæculo, quàm in
 „ statu Ecclesiastico, vel religioso, nisi prius
 „ anni unius, vel minimum medii spatio à
 „ pravæ consuetudinis exercitio plenè & con-
 „ stanter abstinuerint. Nihil fieri potest im-
 „ prudentius, quàm quòd in re tanti mo-
 „ menti, quanti est susceptio ordinum, vel
 „ religionis, prius se resolvant futurâ spe ani-
 „ mati, antequam experienciâ didicerint,
 „ quid possint? monoculi sunt: emolumenta
 „ vident, quæ illis hic vel ille status appro-
 „ mittit, pericula verò animæ, quæ illic la-
 „ tent non attendunt. O! miseri & incon-
 „ sulti, quid prodest tibi totâ vitâ de victu,
 „ & amictu absque tua cura provisum iri?
 „ Quid prodest spem promotionis tibi aperi-
 „ ri? imò quid prodest, etiamsi mundum
 „ universum lucreris, si animam perdas.

„ *Habituatus in Ecclesiastico statu heu, quàm*
 „ *periculosè consistit! licet se velit emenda-*
 „ *re, licet ad tempus emendet, facile recru-*
 „ *descet malum: arbores per hyemem arida*
 „ *ad novos calores iterum germinant. Quot*
 „ *non in statu isto occasiones? quàm promi-*
 „ *scua conversatio? imò & cohabitatio:*
 „ *quanta cibi & potus abundantia? Quæ non*
 „ *in corpus indulgentia? his adde consuetu-*
 „ *dinem, & quid ex his expectandum? Sed*

„ nec religionem tali , nisi asperam admo-
 „ dum , quis tuto suaserit ? secum fert car-
 „ nem , & sanguinem , id est tentationes , &
 „ occasiones secum habet. Illa ipsa cella so-
 „ litudo , illud tedium vitæ claustralis mul-
 „ tùm incitat ad illicita. His adde illud
 „ (dempto choro) perpetuum fere otium.

En nunc Modeste ! hic habes in ultimis
 duobus numeris , aurô , geminisque pretio-
 siores gnomas , atque positivam & absolutam
 tui Ascetæ mentem , mentisquæ publicam
 assertionem , qua sicut sentit de statu Petri-
 no , ita edisserit & statuit : ex promiscua
 nempe mulierum cohabitatione , quæ nulla-
 tenus regulari possit , nec soleat ; ex delica-
 tissima cibi potûsque abundantia , quæ sine
 lege & modo obtinet ; ex turpissima demum
 in corpus indulgentia , qua Petrini velut in
 limo profundi , submersi sunt ; grandia luxu-
 riæ , & aliarum abominationum sequi pro-
 pudia , & per consequens peccatorem inha-
 bituatum , nec debere , nec posse usque ad
 susceptionem hujus statûs pœnitudinem dif-
 ferre , ni gravissimum , & ineluctabile animæ
 velit incurrere periculum. En ! elegantem
 sanè Ascetam , de quo bellè S. Hieron. Epist.
 ad Rustic. Sanctum se putat , si cæteros laceret.
 Accusamus sæpe quod facimus , contra nosmetip-
 sos disserti , in nostra vitia invehimur , muti de
 eloquentibus judicantes. Nec hic sub malevo-
 lorum pallia , aut problematum Syparia , nec

considerationum velamina refugere potes
 Modeste! Autor enim hoc in loco positivum
 persuasorem agit, & veras certasque (ut ille
 putat) rationes adferre laborat, quo pecca-
 torem in habituatum absterre nititur, nè
 conversionem usque ad susceptionem statûs
 Ecclesiastici differat, quod ut præstet, peri-
 culosissimam statûs Ecclesiastici conditionem
 assertivè profert, & sicut seutit, ponit. Cum
 enim verè absterre velit peccatorem inha-
 bituatum à dilatione pœnitentiæ, usque ad
 susceptionem statûs Ecclesiastici: etiam ve-
 ras, certas, & indubitatas credit se adferre
 causas, quas animo omnino sic se habere ju-
 dicat, sicut profert. Secus enim inanis il-
 lius foret conatus, utpote ex non causis,
 certum conversionis effectum elicere ten-
 tans. Igitur Anonymus majori semper glo-
 riâ non Dei, sed sui instituti vehementer in-
 toxicatus (ut plerique hodierni Jesuitæ esse
 solent contra expressam constitutionem S.
Ignatii se, suosque socios minimos vocan-
 tis) animò induxit, eminentiam illam ima-
 ginatam super alios ordines sensibiliùs ex-
 planare. Non posse autem autumabat plau-
 sibiliùs fieri, quam si reliqui ordines imper-
 fectionum, graviùmq; excessuum vinculis
 colligati in triumphum agerentur. Celaret
 livorem, ac in occultis valentiùs sagittaret
 immaculatum, firmavit sibi sermonem ne-
 quam, nunc sub *cura habituati*, nunc *cura sa-
 lutis* exprobrans agminibus Israël. In libello
 prius

prius edito *cura habituati* indixit certamen paucis quidem, at signis certis & indubitatis. Cui dum se nullus opponeret, audentior redditus, altero libello *cura salutis* manifestam ostendit aciem, atque ut pro conceptum ictum fortiùs vibraret, atrorémque livoris agibiliùs evomeret, sub malevolorum, invidorùmq; phalanges objectionibus, velut olim Pharisei inter turbas, insistendo se abscondit. Prius ait: *Quot non in statu isto (Petrino) occasiones? quàm promiscua conversatio, imò & cohabitatio? en libidinem omnes prostituentem, & certitudinem, qua nullum maneat dubium.* Et magis dein inter turbas malevolorum praelia concitat: *Plurimi demum damnantur Sæculares ob vitia carnis, sed in his longè majus periculum imminet Ecclesiasticis.* Tum quia easdem cum secularibus occasiones habent, tum quia non habent remedium incontinentiæ licitum, uti sæculares. Accedit, quòd hæc peccata in sacerdotibus sint longè graviora, utpote Sacrilegia ob votum castitatis ordinibus sacris annexum. Prius dixit: *quanta cibi & potùs abundantia, quæ non in corpus indulgentia?* En! absolutam & universalem gulam, qua nullus excipitur, nec de veritate dubitatur. Inter turbas dein æthera planè verberat: *Libertas pro lubitu vivendi, perpetua cum secularibus conversatio, corporis com-*

moditatum abundantia, quotidiana cibi & potus affluentia facit, ut Ecclesiasticus nihil nisi veste à seculari differat. Inter hæc tum prava exempla, tum vitiorum illicia sanctè, & innocenter vivere, res est par miraculo. Unde certis vitis assuetus centies facilius peribit in statu Ecclesiastico, quàm seculari. De religioso itidem statu, prius effutiit: Illa ipsa cellæ solitudo, illud tædium vitæ claustralis multum incitat ad illicita. His adde illud (dempto chorò) perpetuum ferè otium. Dein omnia mactat: 5. Vita hæc commodior esse videtur, quàm ut sufficiat ad impediendas, vel vincendas tentationes, maxime apud illos, qui, quod Deus avertat, habituati eam assumerent. 6. Studiorum & talentorum nullus ferè usus, tum quòd hæc non æstimentur in cenobiis, tum quòd hæc in locis minus celebribus sita, occasionem iis utendi eripiant. 7. Vita præter chorum & missam otiosa: quæ facile vitiosa esse solet &c. Quid igitur in re planè clarissima probis opus est? dum perspicuè videmus utrobique Anonymum ità penitus esse comparatum, ut tam hic, quàm ibi absolutè, certè, & positivè non modò animo judicet, verùm & palam asserat, omnes eas turpitudinum notas, tam in Statu Ecclesiastico, quàm aliis Religiosis ordinibus actualiter reperiri. Eâ solâ utrumque assertum afficiente determinatione, quòd

in priori turpius à sua propria persona, in posteriori verò à personis malevolorum ut insolentiùs feriret, locutus fuerit. Nunc quid tibi superest Modeste? nihil ampliùs, nisi ut te propriò pugione jugulem. Nonne *Cap. 12. Apologet.* voce superas stentora: Nota hæc duo Mellite, propositionis illas, si assertivæ sint, esse censurâ illâ dignas, quam tulisti. Nunc ex ore tuo te judico. Assertivæ sunt, nisi in meridie cæcutias, ergò censurâ dignæ omni illâ, qua infames Pasquini & Marforii libelli de jure notari solent, mereturque, ut à S. Congregatione universalis Inquisitionis ad indicem librorum prohibitorum imponatur. Audi pœnam L. Lex Cornelia. §. 9. ff. de Injur. & Famos. Libell. Si quis librum ad infamiam alicujus pertinentem scripserit, composuerit, ediderit &c. intestabilis ex Lege esse jubetur. Et L. un. Cod. de famos. Libell. Sanè si quis devotionis suæ, ac salutis publicæ custodiam gerit; nomen suum profiteatur, & quæ per famosum libellum persequenda putaverit, ore proprio edicat, ità ut absque ulla trepidatione accedat, sciens quidem, quod si assertionibus suis veri fides opitulata, laudem maximam, & præmium à nostra Clementia consequetur: sin verò minimè hæc vera ostenderit, capitali pœna plectetur. Denique attende constitutionem Pii V. de libell. Famos. in

7to timo. Cum igitur haud ita pridem in Ur-
 be nostra, secta quaedam emerferit hominum
 improbe curiosorum, qui quaecunque de publi-
 cis, privatisque negotiis, vel aliunde rimari
 possunt, vel ipsi etiam pro sua libidine com-
 miniscuntur, domi forisque facta, infecta,
 vera, falsa, nullo discrimine proponunt, re-
 cipiunt, & scriptitant, harum rerum com-
 mentariolos, ex falsis plerumque vulgi rumo-
 ribus (per objectiones ore malevolorum buc-
 cinantes) collectos hac illuc missitent. Nos
 qui & facile prospicimus, & rerum experi-
 mentis edocti sumus, quae quantaque mala
 ex eo proveniant, cum & saepius sparguntur
 falsa pro veris, seu directe, seu oblique, ac
 quodam quasi colore (sub methodo delibe-
 randi de vitae statu) quaesito, multorum (imò
 omnium Sacrorum cætuum) existimatio &
 fama violatur: his ac talibus incommodis oc-
 currere cupientes, hujus constitutionis auto-
 ritate prohibemus, nè quis imposteriorum tales
 commentarios conficere, spargere, aut ad al-
 ios mittere audeat. Qui horum quid fece-
 rit, ipso facto perpetuam ignominiam notam affe-
 ctus, sine ulla spe veniae ad triremes perpe-
 tuo, aut ad tempus pro criminis admissi qua-
 litate damnetur. Roma Kal. Sept. An. 1572.
 Agedum Modeste, cum Autoris nomen pro-
 fessus effata ejus scandalosa, infamia, & longè
 turpissi;

turpissima effreniter tueri, ac pro eis effuso impetu scribere præsumas juxta *L. un. cod. de infam. Libell.* de jure tibi incumbit, ut eadem omnia in judicio Ecclesiæ legaliter probes, quo fiat, ut scandalosa de sacris cæ- tibus tollatur ignominia, & potissimum So- cro Petrino germi, immania illa avaritiæ; *nemo enim ex eis dicit sufficit*; Luxuriæ: pro- miscuè cum mulieribus cohabitant; Gulæ: quanta cibi, potusque affluentia & in corpus in- dulgentiâ; Simoniacæ? nunquam contenti, sacer- dotia altiora pretiô comparant, & aliorum in- enarrabilium scelerum afficta pondera, di- strictione Ecclesiastici gladii abscindantur, nè pars sincera trahatur. Sin verò renuas, aut probando succumbas, universi illi pænarum legalium & censurarum Ecclesiasticarum flu- ctus cervici tuo longè infelicissimo impen- dent.

Titulus Tertius.

Continuatur præcedens materia, & ostenditur, quòd Anonymus non egerit con- fessarium, sed turpem partialem socium, philantiæ vitiô laborantem.

Quo nunc appelles Modeste, nescio. Vi- des enim te omni præsidio nudum. Etsi eloquentiæ coloribus apud impe- ritum

ritum Scholarum vulgus iniquitatem causæ
justificare contendas. Nunc majori turpi-
tudine simoniæ asceseos viscera patent, &
subdolæ mentis technæ, aliorumque con-
temptor animus in aprico versatur. Sed
nondum rei finis. Vidimus Anonymum
perfectissimæ religionis ulcere languidum,
& curaret infirmitatem, aliorum mortes ad-
hibentem, nunc sub *cura habituati*, nunc
cura salutis: prius ore proprio, posterius ve-
rò ore alieno infamias, nævosque gravissi-
mos contra Petrinum statum, aliosque sacros
cætus effundentem. Cùm enim saltèm fi-
ctæ religiositatis ergò, omnia denigrationis
jacula à persona propria, in *cura habituati*
ejectare non posset, haberet verò plenam
iniquitatis pharetram, eandem alieno ad spe-
ciem arcu (Jesuitarum propriò more) pro-
prio tamen impetu, tractuque in *cura salu-
tis*, eò profundius, quo occultius, evibravit.
Quòd verò tam in uno, ac altero loco, in-
tentione sibi semper par fuerit, ac nihil aliud
utrobique intenderit, quàm conspersis, ene-
ctisque infamiæ tabò sacris cætibus, suam
vivendi normam, etsi multò leniorem,
laxiorémque perfectissimæ religionis diade-
mate exornatam, velut Catholicæ Ecclesiæ
inæstimabilem margaritam, venditis omni-
bus, id est relictis aliis institutis universis,
emendam, sequendámque ostentare; palpa-
biliter evincitur ex enormibus partialitati-
bus, quas in *cura salutis*, miserrimè admisc-

rat. Eas igitur sub brevitate hic percurramus, quatenus earum erudratio ita nescientibus fiat cognita, ut tamen scientibus non sit onerosa.

Partialitas Prima. Frustra crambem inculcando recoquis Modeste, dum repetitis vicibus clamas, confessorium indifferentem esse, ac rationes pro & contra proponere debere, nihil per se statuendo, & determinando; ecce enim quàm pessimè hoc idem observaverit tuus Anonymus, quando in limine statim suorum problematum turpi impingens partialitate, partem suadentem leviusculis, ac nedum in considerationem trahendis ratiunculis vestit, econtra partem alteram robustissimis apertarum turpitudinum triariis formidabilem, imò invincibilem imbelli juventuti reddit. Et hoc quidem, quo ad Statum Petrinum ac reliquos cætus prefissimè observat. Dum verò societatis suæ momenta comparent, subito mutatus ab illo Hectore, motiva gravia, grandiaque in partem suadentem plenis volis compellit: è Sanctorum tabulis effata, vera an falsa sint, quid refert, in aciem ordinat, ac tela per contrarium evibrata plenò scutò scitissimè elidit, & resolvit. Ut in disco rem videas. En N. 1. ait: *Statum Ecclesiasticum esse viam mediam inter religiosum & secularem.* At contra N. 2. *Majora habere salutis pericula, quàm secularem.* N. 2. *Reddit Statum Ecclesiasticum digniorem monastico ab regimen Ecclesiarum.*

Contra

Contra N. 11. Deturpat illum oblivione curæ animarum, cum successione curæ commoditatum, adjectis ambiendi pruritibus ad altiora, cum frequentibus Simonie criminibus. N. 3. Ponit occasionem multorum bonorum operum, quæ potest Ecclesiasticus exercere, dando eleemosynas, & extruendo Jesuitarum collegia. Contra N. 2. ob ingentem avaritiam, nemo ex eis dicit sufficit. Ad vitia carnis majus illis periculum imminere clamat, quàm sæcularibus. Recipiunt, ait, bona in vita sua, & inde non habent sperandum præmiu cæleste. N. 11. Commendat Statum Ecclesiasticum, quod habeat necessitatem bene vivendi. At contra N. 9. cuncta mactat: quia caret vigilantia superiorum, exemplis fratrum, communicatione meritorum in vita, suffragiis in morte. Et ità per totum tumultuatur: Pari verberare cæteros cætus sternens. Quàm mutatio obtutu verò suæ Societatis incommoda, ad Numerum 6tum tundaxat ascendentia referat, quàm ea levi gestu, pressâ voce, fracto verborum, sententiarumque incessu producat, nè scilicet pondere partem suadentem inclinent, cui consideranti non pateret? dum legit: *In societate quidem portam dimissioni apertam*, at verò contra non nisi ob gravissimas causas. 2do Speciale votum non admittendi dignitates (sinè quo voto alii ordines non inhiant dignitatibus, hi autem inhiant cum voto) ingenti compensat humilitate. N. 3. Religionem esse exosam (id est Religiosos ultra religionis suæ instituta alas extenden-

tendentes) contra Christo comparatur cum centone sacrorum textuum divinitus, ut pie confidit, revelatorum. N. 4. *Intensa studia* (forte placendi Regibus & Principibus) & *grandissimâ puerorum doctio*, largiter exsolvuntur, dum ea *omni choro* (quem Jesuitæ semper cane pejus & angue oderunt) ac ipsâ etiam oratione meliora, Deoque adeo gratiora promulgantur. N. 5. *Recentiâ & molli- ties Societatis*, contra longè superatur à *religione perfectissima*. N. denique 6to *Exotica Societatis* respectu aliorum ordinum, contra certissima revelatione *S. Ignatii* rectificantur &c. Annon hæc omnia in eum finem ita subdolè extorneata sunt, ut adolescentes visis aliorum ordinum gravissimis incommodis, & respectu partis suadentis minimè in considerationem trahendis, Societatis verò viam ab omni offendiculo planam, ad eandem subito velut visco rapiantur.

Partialitas Secunda. Religiosum statum solum in genere refert, non descendendo ad individua. Pro Societate verò sua, generalitate illâ non contentus, ad individuum descendit, quasi satis non fuisset sub Religiosi Statûs nomine etiam Jesuiticum institutum comprehendi. Quid opus erat insinuato genere, de uno individuo specialius differere? nisi quia illud individuum, aut in genere non comprehendatur, aut particularem singularitatem habeat. Et certè ea, velut morbus fonticus fatigaverit Autorem, nempe perfectis-
sime

*simæ religionis Symtoma, & vita simillima Jesu Christo; Eja igitur aliæ Religiones eô careant, nec vitæ Jesu similes sint: itaque nec Jesuiticum Institutum eo gaudebit, aut religiosi Statûs titulo vacabit? Partialitatem hanc magis animadvertes Modeste? ex summulis tuæ philosophiæ. Ubi si asseras in genere: terminum esse extremum propositionis: quid opus est, asserere momenta, qualiter terminus significativus sit extremum propositionis? Sic si dixit Anonymus momenta pro statu religioso in genere amplectendo, vel relinquendo, quid opus habuit cum sui instituti speciali persuasionem ad medium irrue- re? obtinentè effato juris: *multa expressa nocent, quæ non expressa non nocent.* Nili quia nimio rerum domesticarum amore obcæcatus, philautiæ vitio laboraret, ut rectè dici queat: *Singularis ferox depastus est eum.**

Partialitas Tertia. In aliis cætibus produ- cendis egit Anonymus solum, & nudum *confessarium*, eorum commoda & incommo- da problematicè, ut ait, efferendo, & nihil obectorum solvendo. At verò dum vexil- lum Societatis super capita aliorum animò jam semel pessimò evibrandum constituisset: præter munus confessarii enunciatis Societa- tis commodis & incommodis, se etiam in munus *historici* impertinentissimè ingerit, fin- gendo solutionem obectorum contra Socie- tatem positorum ore B. Aloysii. Et idè se- quitur

Partialitas Quarta. Quòd, ut posset ob-
 jecta adversus suum institutum posita, ad
 pacandos candidatorum animos solvere, &
 per consequens eos ab aliis averfos ad se at-
 trahere, finxit *B. Aloysium* ad Societatem am-
 plectendam NB. *determinatum*: Ut hac figura
 nequitiae objectiones contra Societatem jux-
 ta votum posset diluere, & solvere; Dum
 tamen nihil simile ergà alios cætus egerit:
 sed eorum incommoda absque ullius *deter-*
minati Candidati scena, insoluta reliquerit.
 Nisi autem partialitatis turpissimæ vitiò la-
 borasset, debuisset idipsum in aliis cætibus
 præstare, quod in sua Societate, aut suam
 Societatem specialiter non inducere. Si
 enim pro sua Societate determinatum inve-
 nit *B. Aloysium*: ità pro Statu Petrino inve-
 nisset *S. Franciscum Salesium*, pro Benedictino
S. Placidum, pro Præmonstratensi *S. Adria-*
num, pro Cisterciensi *S. Bernardum*, pro Do-
 minicano *S. Thomam*, pro Franciscano *S. Bo-*
naventuram, & pro aliis alios. Et ità non so-
 lùm pro sua Societate, sed & pro aliis utrum-
 que munus, & Confessarii, & historici obser-
 vasset sinè partialitate, & amore domestico,
 nunc verò in laudem aliorum unicâ, eaque
 lacerâ indutus est tunicâ, in extollentiâ
 verò domûs propriæ, splendidissimè vestitus
 apparet duplicibus, munere videlicet con-
 fessarii, ac simul historici. *Væ*, autem,
duplici corde, & peccatori terram ingredienti
duabus viis.

Partialitas Quinta. Quæ è superioribus effluit, quòd nempe nullius cætûs adstructas etsi gravissimas, & injurias valde objectiones, velut : *nemo ex eis dicit sufficit : Vita præter missam & chorum otiosa* : nè in minimo resolverit, aut diluerit, id ipsum tamen scitissime pro sua Societate præstiterit, quin imò è limite confessorii usque ad historici, saltu certè maximo & ideò indecoro transiliendo. Cùm tamen profecto summè attendere debuisset, nè in re tanti momenti partialitatis labem incurreret. At

Clamas hic ad ravim Modeste : non esse munus confessorii *problematicè* agentis, sed doctoris *dogmaticè*, ut obstacula amoveat. Id adolescentibus incumbere, ut sibi objecta dissolvant. Sed quàm impossibili conatu imbelli juventuti, id intollerabile onus imponas, quo tui Ascitæ pondera subleves, nemo in orbe non videt, agnoscis enim ipse fol. 200. illius ætatis infirmitatem, dum ais : *Juvenes, qui & ætate, & experientia parùm pollent, tantâ ipsi perspicaciâ, aut providentiâ non sunt, ut Marte suo omnia ejusmodi pro & contra occurrentia, aut videre, aut observare (à fortiori sibi ipsis resolvere) valeant.* Igitur tuo te pugno cædis. Et profectò juvenis inclinabit toto conatu ad eam religionem, cujus incommoda tam dextrè videt dissoluta ; absterrebitur verò procul ab ea, quam tot iniquitatibus animadvertit esse gravatam, Sed, si bene libellum inspexeris, inquis

fol.

fol. 129. nullam invenies objectionem contra alios Status propositam, quæ non alio loco vel expressè, vel implicite & æquivalenter solvatur? Idipsum superat capacitatem juvenum, & impracticabile, nè dicam impossibile illis est, ut disquisito, quò carent, judiciò, & grandissimò labore asserta tam infamia per libelli hinc inde disjecta rapsodias diluant. Cùm ea ætas sat difficulter capiat illa, quæ clarè & dilucidè proponuntur, in rebus sensibilibus, taceo moralibus, & salutem æternam concernentibus. Ut ut sit objectiones aliquas solutas inveniri, quæ Statum religionum concernunt, nullibi tamen inveni objectiones solutas Statûs Ecclesiastici. Dic ubi solvatur? Nemo ex eis dicit sufficit. Gradu suo non contenti semper ad altiores aspirant, & utinam hoc non frequenter fieret per Simoniam. Ubi? Plurimi damnantur seculares ob vitia carnis, sed in his longè majus periculum imminet Ecclesiasticis. Ubi falsificatio textus S. Chrysostomi? Non arbitror multos parochos, id est multos Sacerdotes salvos fieri. Ubi? Ecclesiastici ob sua obsequia spiritualia recipiunt hic mercedem, adeoque sinè dubio minus præmii à Deo accipient. Ubi denique: Licèt non tam aperta pericula status hic haberet, minus tamen præ religioso securus esset ad salutem, quia caret vigilantia superiorum, exemplis fratrum, communicatione meritorum invita, suffragiis in morte. Hæc etsi gravissima, prorsus injuriosa, & scandalosa magis, quàm omnes aliorum sta-

tuum objectiones , nusquam à tuo Asceta diluta , minus soluta per contextum libelli reperio. Manet igitur decuplo injuriosior adversus Statum Petrinum (Petram ex qua excisus est) tui Ascetæ partus , quàm alios sacros cætus , quos velut contribules leviori insultu impetiit.

Partialitas Sexta , in eo versatur , quòd ad partem suadentem aliorum cætuum. maximè Statûs Petrini non modò levissimâ quædam congesserit, sed & à multa citatione Sanctorum Patrum penitus abstinuerit , nè ejusmodi autoritatibus juventuti pondus ad amplectendum S. Petri institutum adderet. Quàm primùm verò tubam Societatis inflat, extemplò inauditos boatus corrasorum testium detonat, nunc *S. Theresiæ*, nunc *S. Joanne Neapolitanæ* effata buccinat, *S. Philippi Neri*, *S. Francisci Borgiæ* oracula deprædicat, quinimò & *Annales Boverii*, censurâ *S. Congregationis Indicis* die 19. Novembris An 1652. notatos, adhuc gravissimò chronologiæ errore è latebris advocat : cuncta in aciem suadentem ordinat , ut juventuti formidabilis, ac pene insuperabilis appareat. Quàm ægerimè hæc cohæreant , solidissimis argumentis, ex ipsius Autoris placitis ostendit *R. D. Hussenwetter Dialog. 5. à fol. 269. usque 274.*

Partialitas Septima. Nullum Statum alium, et si plerique pluribus meritis in Ecclesia Dei insigniores, fervore pleniores, charitate ferventiores, à commoditatibus & interesse proprio

prio depuratiores , perfectissimæ religionis titulo celebravit : Solam Societatem suam iniquus pro domo sua Cicero vi pertracto *S. Thomæ Aquinatis* testimonio perfectissimæ religionis Albo inferi iussit.

Partialitas Octava. Ut augeret ruinas incommodorum in Statu Petrino, paucos ipsius Statûs, multos verò in Statu malè viventium nævos, velut vitia Simonia, luxuriæ gulæ in sublimè extulit, quæ in ordine ad statum, qui bonus & sanctus est, nullam maculam adferunt. Econtra Societatis suæ pauca & levia incommoda adduxit, nulla verò vitia suorum, cum tamen multa plura, & grandia nimis in Ecclesia Dei usque hodie ab iis perpetrata, si æquus arbiter fuisset, invenire potuisset.

Et hic tuus Modeste, tam operosis eloquentiæ coloribus primo statim capite satyrici Apologetici, ore hiantè promulgatus confessorius est? oculati Jesuitæ nomine ab Romanis (homo nec Romam vidit, ipsi Jesuitæ Viennæ testantur) à te per fabulam productus? certè oculos habuit & non vidit. Juxta id Ven. Thom. à Kemp. de imit. lib. I. c. 3. *Grandis insipientia, quòd neglectis utilibus, & necessariis, ultrò intendimus curiosis, & damnosis: oculos habentes non videmus.* Profectò Confessarium (inquit sublime Petrini Statûs decus *S. Franciscus Sales. Introduc. ad vit. devot. p. I. c. 4.*) inter decem millia tibi selige unum; pauciores enim, qui ad hoc munus idonei sint, re-

perire est, quàm dici queant. Confessarius plenus porro sit oportet charitate, scientiâ, & prudentiâ, harum partium una si ei defuerit, respiculô non vacat. Argô sis oculatior, & has minimè virtutes in tuo Confessore reperies: Quàm exilem tenuit scientiam in Theologia morali, speculativam enim vix attigit, in historio & chronologia graves admisit errores, in notitia Patrum nihil possedit, nisi falsificatos textus. Prudentiâ caruit, dum suum institutum novitium, & multò laxius veteribus super axes cæli magnificare, ac omnibus aliis in Ecclesia Dei inaudito hætenus pruritu præponere festinavit. Charitatem dic ubi observavit? quando aliorum cætuum ingentibus meritis cumulatorum imaginata vitia plebi incognita per deliberandi methodum divulgare, eorum æstimationi detrahare, Candidatos ab iis avertere, & modis omnibus odiosos orbi reddere turpissimè præsumpsit. *Inter decem millia ait S. Franciscus Salesius* vix unus ad hoc maximè arduum munus aptus est, apud tuos Modeste, quilibet se ad id natum autumat; inde tot ad Reges Principesque importunæ preces (ut id honoris officium non tam ad salutem animarum, quàm emolumenta Societatis aucupanda, & formidabiles se aliis cœtibus reddendi) ab iis quaquà versum emittuntur. Certè *Eminentissimus Cardinalis Parisiensis* diu nuper renuit Jesuitæ pro Confessario Regis se se insinuanti jurisdictionem impertiri, eò quòd

quòd ut publica dabant novalia die 20. Aprilis An. 1722. per Jesuiticas intricas Episcoporum jurisdictiones , ac totum sæpe Galliae Regnum vehementi tumultu fuerit concussum, & turbatum. Nec modernus Confessarius Jesuita *Ducis Anjou in Hispania*, ascesi multum consulit, Antecessoris sui clientes (noval, die 21. Sept. An. 1723.) in disgratiam Regis exiliùmque patriæ deturbando , & ita à confessionali in curiam se ingerendo. Planxit hæc vitia *Mellifluus homil. 4. super missus est*, propè finem , ingemiscendo : *Video & alios religiosos (quod non sinè dolore videri debet) post aggressam Christi militiam, rursus secularibus implicari negotiis (statum politicum aularum indagando , testamentarios , proxenetas agendo) rursus cupiditatibus terrenis immergi (corradendo opes , emendicando favores) cum magna cura erigere muros (collegia , residentias , hortos) & negligere mores (id est suorum correctionem per disciplinam, & carceres) sub prætextu quoque communis utilitatis (augendæ potentiae) verba vendere divitibus, & matronis salutationes (ob pingua legata) sed & contra Imperatoris sui edictum concupiscere aliena (monasteria , seminaria , templa , latifundia) & sua cum lite repetere, non audientes Apostolum ex Imperio Regis tubicinantem. Hoc ipsum , inquit , delictum est in vobis, quod causas ; habetis quare non magis fraudem patimini ? Itanè mundum sibi, & se mundo crucifixerunt , qui antea vix in suo vico vel*

oppido cogniti fuerant, modo circumeuntes provincias, & curias frequentantes, Regum notitias, Principumque familiaritates (confessariorum munera examiando) assecuti sint.

Titulus Quartus.

Refutantur capita 21. 22. 23. & eorum mendacia, & impostura deteguntur.

Periti Chyrurgi, dum ulcus phlebotomò visitant, tamdiu de vitalitate desperant, quousque patiens, doloris signa non dederit, ut primùm verò ululatu sensum præbuit, se ad vivum devenisse securè autumant: Nullibi magis vociferaris *Modeste*, quàm à cap. 21. Hic *Scarabeos*, homines in fingendo locupletes, *Rabulas* impudentissimos, audacissima linguæ prostibula, omnis religiosi officii, humanitatisque oblita in furoris tui aciem ordinas? ut tui ipsius, & nominis tui penè videaris oblitus, etsi ad Lectorem jactites, te modestiâ scribendi superaturum. Dic ubi *D. Hussenwetter* in eruditissimo suo, & ex vero Zelo ergà prostitutum Scatum Petrinum procedente, ratione & autoritate firmato tractatulo, ejusmodi scommatum monstra ex orci tenebris proclierit? *Modestia* ejus nota est omnibus hominibus, qua bonò animò, corripuit eos, qui resistunt

stunt

stunt veritati, nequando Deus det illis pœnitentiam ad cognoscendam veritatem, & resipiscant à diaboli laqueis, à quo captivi tenentur ad ipsius voluntatem. Hic igitur tuæ infirmitatis ulcus generosiori tactu pressum doles? pars affecta palpata est, itaque apertis venis clamas, & deliquio lectæ epistolæ Beati Cardinalis Tournonii animam agis. Juvare te putas negando, desperantium saltus est. *Mi bone* (ogigannis) non ab Tournonio, sed ab Tournoniz phantaso in tuo talium fœto cerebro existente, non ex Sinis, sed ex Utopia scripta est, quàm recitas epistola, calamô ut in aliis multis, sic & in hoc mendaci, & calumnioso. Ergò laudo Autorem & juxta L. 2. ff. ad exhibend. experiundæ veritatis tibi publicam facio copiam. Veni igitur *Modeste Roman*, & in *via lata* ad cursum *S. Mariæ* invenies typis *Italicis* per *Franciscum Conzagam* datum tractatulum sequentis tituli: *Relatio Pretiosæ mortis Eminentissimi & Reverendissimi DD. Caroli Thomæ Mailard de Tournon S. R. E. Presbyteri Cardinalis, Commissarii, & Visitatoris Generalis Apostolici in Sinarum imperio, aliisque Indiarum orientalium regnis, cum facultate Legati à latere, & de iis, quæ illi in ultimis quinque mensibus vitæ suæ evenere. Romæ MDCCXI. Et inchoat:*

„ Pretiosa sanè Eminentissimi & Reverendissimi Domini Domini Cardinalis Caroli Thomæ Mailard de Tournon, commissarii & Visitatoris Apostolici, in Sinarum Imperio, aliisque Indiarum Orientalium Regnis cum

„ facultate à Latere Legati mors, An. 1710.
 „ die verò Mensis Junii, de mane in civitate
 „ *Macao* insperatò secuta, sicuti totum mun-
 „ dum Catholicum, tum ad communem do-
 „ lorem, ob ingens Ecclesiæ detrimentum ex
 „ tanta Viri jactura, tum ad teneram cum il-
 „ lo Venerabili Purpurato compassionem,
 „ commovit, qui pro integerrima religionis
 „ puritate, & purissima integritate, atque pro
 „ clavium Apostolicarum auctoritate, im-
 „ mensos heroica constantia exantlavit labo-
 „ res, & cruciatus usque ad ultimum vitæ
 „ halitum in carcere emissum; ità pariter pi-
 „ am in fidelibus excitavit curiositatem cau-
 „ sas, & circumstantias ejusdem distinctè co-
 „ gnoscendi; Cumque de illis (utpote in pro-
 „ cul distita orbis parte transactis) exacta &
 „ veridica facti species haberi non possit, ad
 „ satisfaciendum tamen piò justoque deside-
 „ rio, pro nunc, brevis isthæc exhibetur re-
 „ latio, cujus veritas in dubium, nullâ ratio-
 „ ne, vocari potest, cum tota quanta extra-
 „ cta fuerit ex literis autographis illorum Mis-
 „ sionariorum, qui successui adeò tragico
 „ præsentibus adfuere spectatores. Ut autem
 „ ex ungue leonem prudens & discretus le-
 „ ctor cognoscat, per parenthesis præmittitur
 „ Epistola Legati Apostolici, data ex Urbe
 „ *Linchin* die 6. Octobris An. 1706. ad Episco-
 „ pum Cononensem *Carolus Maigrot*, labo-
 „ rum & passionum Socium, & antesignanum,
 „ cujus epistolæ originalis tenor, ut sequitur:

Inter

Inter navigationis otia mente sæpius revolvens ea, quæ posterioribus mensibus ante meum discessum isthinc præter expectationem contigerunt, nescio an doloris, vel gratulationis officiis ad Dominationem tuam Illustrissimam animum meum convertam? Flendum quippe est super Episcopo pro religione captivo, non tam propter captivitatem, quàm propter persecutionem, & eò amarius, quo magis inauditum, quod pro custodibus habeat suos accusatores, hosque Religiosos. Sed ubi Spiritus Dei, ibi libertas; & cum gaudio legimus beatos, qui propter veritatem, & justitiam persecutionum sustinent tormenta. Horrescent aures pie audiendo, quod Ecclesiastici Pastores à suis provocentur adiutoribus ad gentiles, tanquam ad judices de arcanis Christianæ legis, & quidem concitato prius in illos istorum odio ad fraudes & injurias non minus in religionis, quàm in Episcopalis dignitatis contemptum. Quæ enim participatio justitiæ cum iniquitate, aut quæ Societas luci ad tenebras? Neglectò tamen persecutionis auctore, nonne exultans canit Ecclesia: Ibant Apostoli gaudentes à conspectu consilii, quoniam digni habiti sunt pro nomine JEsu contumeliam pati! Quæ igitur Ecclesia Dei Sacra exultatione commemorat, cum mœrore tractabimus? etenim pro nomi-

ne JESU patitur, qui pro gloria & sanctitate evangelii convitia reportat, atque ad vindicandum divinum cultum ab inquinamentis superstitionum, & à verbis mendacii legitime certat, nullo molestiarum aut injuriarum affectu territus. Qua sanè laude Zelus dominationis tuæ Apostolico Brevis nuper à me allato, non tam commendatur, quam præmunitur. Quonam hominum figmento ea tibi poterit unquam auferri? Dicere letanter potes, locuti sunt adversum me lingua dolosa, & sermonibus odii circumdederunt me, cunque loquebar illis, impugnabant me gratis. Gratis siquidem, qui sinè crimine impugnaris, qui impugnaris ut noxius, cum in tali confessione sis laudabilis. Sed qui insurgunt in te, confundentur, & videbis sapientes in eorum stultitia comprehensos; justus autem letabitur, scriptum est enim: perdam sapientiam sapientum, & prudentiam prudentum reprobabo. Si quæ verò prudentia est damnabilis, ea utique qua per vim & insidias vilia sua tegere, noxia pro bonis, falsa pro veris ostendere quidam nituntur; & quæ si dicerentur à se facta, puderent, per alios subdole patrâsse gloriantur. Inauditum sanè consilium in mentem cedit istorum prudentum, probatæ scilicet vitæ testimonia, non operum præstantia, sed minarum vi & vexationi-

tionibus exigendi à Visitatore Apostolico, & ab eo extorquendi, metu humane potestatis interposito, ut integerrimi Episcopi famam, eorum damnatis praxi, & opinionibus infensi, calumniis inficerent apud summum Pontificem. Nonne in his confundetur eorum stultitia? hujus etiam naturæ est Tartarica illa expeditio; qua ad novum violentumque dominationem tuam traxere certamen, in quo victor remansit captivus, in quo vulnera non pectori, sed animo, quo acerbius, eò gloriosius fuerunt inflicta; in quo denique fratres habuisti aggressores, & passionum participem, quem jure sperabas ultorem. De hoc utique ego semper in Domino gloriabor, quia hæc est vera fraternitas, & si gloriari oportet, quæ infirmitatis meæ sunt gloriabor, gaudens, quòd nos infirmi, illi autem potentes; Atque utinam sicut fui contumeliarum participes, ita sim & præmii per virtutem illius, qui pro peccatis nostris se ipsum obtulit hostiam immaculatam in abundantia misericordiae, & est merces nostra magna nimis ex dono promissionis. Gaudemus igitur in hac sancta expectatione, in multo tamen fateor experimento tribulationis est gaudium meum, cum cogito ad graves difficultates in hac missione auctas evangelicæ prædicationi, & Apostolicæ sedis mandatorum executioni ex temere

merè ibi gestis, & ab Imperatore procuratis, super quibus non habeo requiem spiritui meo, quamvis nihil mihi in his conscius sim. Ea enim, quæ ad religionem, ad causam Dei (à qua tua est indivisa) atque ad pontificiam potestatem spectant, corde satis impavido, ni fallor, sustinui, quantum mea fragilitas, & rerum conditio permisit, quæ mea sunt contempsit; quæ regiminis, omnibus notum est, quanta pro meo muncre obeundo sim passus. Jam verò desperatè agentium furorem, quæ rationum vis, quis pœnæ timor, quæ potestas cohibere valeat? Omnia perperam adhibui. Ab infligendis censuris abstinuisse non me pœnitet, saltèm ut in illius cedat pudorem, qui haud pridem ex causis longè levioribus, quàm ipse sit reus, fratres suos ejusdem Societatis, vitandos enunciare præsumpsit usque ad aula Pekinensis murmurationem, & derisum, quique in suos semper latrans, cùm jam in alios dentes acueret, seni catulo ab Imperatore meritò fuit comparatus. Sed potissimum quia rei Christianæ hujus missionis in tanto discrimine posita, nè in deterius contingeret, mansuetudine magis, quam pœnæ rigore erat consulendum. Omnia siquidem, quemadmodum dominatio tua experta est, effrenatè ad Imperatorem deferabantur, ubi crimina tutum inveniebant sub
tanto

tanto Patrono praesidium, per fas & nefas
eos defendere volente, per quos periculum
imminebat, prout saepius à regiis praefectis
audivi declaratum. Per vim solvuntur jura
regiminis, nullaue potestas, ubi nulla viven-
di ratio; & cum hujusmodi naturae homini-
bus patientiā vincendum est, animadversio
quippe utilior, plerumque graviorque reddi-
tur cunctatione; at verò emendationem qua-
ramus non poenam. Rogamus dominum mes-
sis, ut alios mittat operarios in vineam su-
am, vel istos, si sperare licet, ad meliorem
revocet frugem. Non clamemus, utinam
abscindantur, qui nos conturbantur: Sed po-
tius oremus Deum, ut nihil amplius mali fa-
ciant, non ut probati appareamus, sed ut bo-
ni ipsi efficiantur. Interim verò absens qui-
dem corpore, sed Spiritu praesens ad domina-
tionem tuam vividis gratulationibus conver-
tor de hoc quod ex adeò justa causa pro glo-
riosa scilicet Ecclesia non habente maculam,
aut rugam ibi violenter detineatur, non tam
ad supplicium, quàm ad coronam. Nova
etenim seu protracta occasio fortitudinem su-
am probandi emulatione potius digna est,
quàm commiseratione. Ego sanè vebemen-
ter optarem ibi adesse adiutorem, & non mi-
nus possessionum socium, quàm consolationis,
quae abundat in omni tribulatione nostra per
Chri-

Christum, pro quo, licet indignus, legatione fungor. Ac propterea invideo Sortem Joannis Catechistæ Viri de Missionariis jam pridem bene merentis, qui pro me detentioni dominationis tuæ fuit adauctus, ut injuriæ fierem consors, non meriti: libenter tamen audio de eo, quod hæc constanti animo ferat, exemplo dominationis tuæ procul dubio confirmatus, quandoquidem firmitatis virtus in hujus missionis Neophytis per quam rarò invenitur. Eum plurimum saluto in Jesu Christo & charitati tuæ commendo. De cætero confortabimini in domino, & in potentia virtutis ejus corroboramini, nam vereor, nè plures adhuc & quidem graviores dominationem tuam expectent tribulationes, cum modò ea sit ibi inter amaritudines omni humano solatio destituta: Sed jam non est parvulus fluctuans, qui circumferri possit omni vento doctrinæ in nequitia hominum, & in astutia ad circumventionem erroris, & fidelis Deus non patietur Eam tentari suprà id, quod potest, sed faciet etiam cum tentatione proveniunt, ità ut ea majori, qua inter catenas Apostolus utebatur, scribendi libertate dicere poterit dominatio tua. Charissimi nolite jugum ducere cum infidelibus, nolite noxiis eorum operibus assentiri: nolite dare ullam offensionem, ut non vituperetur Ministerium

*nostrum. Et utinam in sancta, & religiosa
animi simplicitate hac audirentur ad corre-
ptionem, non ex invidia, sed ex charitate
prolata. Verum quis etsi autoritate potens,
eos monere potest de peccato, quin statim ho-
stis reputetur, & ex eo damnabilis? Omnis
igitur fiducia nostra est per Christum, à quo
nos spero futuros innoxios, quemadmodum à
tantis periculis nos eripuit & eruit, & in
quem speramus, quoniam & adhuc eripiet,
adjuvantibus vobis in orationibus pro nobis,
in meis, etsi ex infirmitate contemptibilibus,
non cessabo memoriam vestram; & hic in-
terim in osculo sancto fraterni amoris domi-
nationem tuam amplector.*

„ Ex his luce clariùs elucescit genius
„ persecutorum, & innotuit postmodum mo-
„ tivum, propter quod etiam Legatus isthic
„ Apostolicus ab Imperatore Sinensi in civi-
„ tatem *Macaum* relegatus fuit; nullam certè
„ aliam ob causam, nisi quia Zelô verè A-
„ postolicò rituum Sinensium Superstitioni
„ se se opposuerat, tam vivâ voce coram Man-
„ darinis in aula Pekinensi, quàm calamo
„ per dotam Missionariis instructionem in
„ forma Ediçti die 22. Januarii ab ipso Nan-
„ chini emanata & 7. Februarii 1707. publi-
„ cati. Hoc ergò fuit grave delictum, quod
„ ipsemet Imperator in uno suorum decreto-
„ rum interlocutoriorum ipsi impropere

„ non omisit , quin & mortis addidit com-
 „ minationem dicens in actis (Mense Martio
 „ An. 1709. de expresse mandato ejusdem
 „ Imperatoris , Suæ Sanctitati præsentatis :)
 „ *Imposterum inter vos Europæos , si reperian-*
 „ *tur, qui in prædicanda lege contræeant doctri-*
 „ *næ sinicæ comprehensi occidentur. Vos festi-*
 „ *nanter currite post Tolo (hoc erat nomen*
 „ *Sinicum Patriarchæ Antiocheni) de his ip-*
 „ *sum certiore facite, commendate, nè ampli-*
 „ *us turbas moveat , si deinceps ejusmodi res*
 „ *contingat, arripietur Tolo, comprehensus ad-*
 „ *ducetur, & occidetur. Verùm quia Impe-*
 „ *rator neutiquam ignorabat, quòd Christi-*
 „ *ani pro fide mori sibi gloriæ ducerent, nec*
 „ *ignorare illud poterat, ex quo constanti-*
 „ *am invincibilem Legati Apostolici, quibus-*
 „ *vis licet asperrimis veræ modis, Pekini vio-*
 „ *lenter extortam, ut suæ circa ritus condem-*
 „ *natos declarationi se se submitteret, exper-*
 „ *tus fuerat, ut proinde spem omnem ipsum*
 „ *ad vota & jussa sua trahendi, etiam intenta-*
 „ *to vitæ excidio, abjicere coactus fuerit.*
 „ Et multò magis, postquam Venerabilis Le-
 „ gatus ergà Mandarinum *Yang* (qui ipsi de-
 „ cretum Imperatoris super ritibus sinensibus
 „ Apostolicæ decisioni directè oppositum, at-
 „ tulit , quærens ex eo , num acceptare &
 „ desuper Imperatori gratias agere luberet :
 „ (se se conceptissimis verbis declaravit, ut se-
 „ quitur : Poterit (inquit) Dominatio vestra
 „ Majestati suæ referre , quòd in rebus ad Legem
 „ San-

„ Sanctam pertinentibus , Summus Pontifex sit
 „ noster unicus & legitimus iudex , & nè pun-
 „ tum quidem illius , quod ipse sanxerit , etiam
 „ ob amittendæ vitæ periculum , nobis præterire
 „ liceat. Attamen in reliquis omnibus, quæ no-
 „ stram Christianam religionem non concernunt ,
 „ erimus semper ad Imperatoris mandata prom-
 „ ptissimi & obsequiosissimi. Eapropter ad infe-
 „ rendam illi manum Carnificis necem pro-
 „ gredi quidem noluit ; verùm alteri mortis
 „ generi (ex quo illum nullam consequi pos-
 „ se gloriam , falsò existimavit) machinando
 „ animum applicuit. Cui sat seriò præluse-
 „ runt aliquando Mandarinì , dicentes Patri-
 „ archæ : Scire Majestatem suam , quòd apud
 „ Christianos honorificum sit , religionis ergò pa-
 „ ti ; sed eandem nihilominus in promptu habere
 „ modum , eos ità castigandi , ut & causæ glo-
 „ riosæ sanctitas , non appareat , & castigati de-
 „ decus inde consequantur. Itaque circa per-
 „ sonam ipsius aliud decrevit , quo finem su-
 „ um (sed frustra) se confidit assecuturum.
 „ Id porrò fuit relegare ipsum in civitatem
 „ Macaum situatam in Peninsula , unita ter-
 „ ræ firmæ per linguæ formem sui partem ,
 „ quæ ducit ad urbem kuang Ceu dictam ,
 „ Metropolim Provinciæ kuang Zung , sive
 „ Cantonis. Conventione dudum initâ in-
 „ ter Lusitaniæ Regem & Sinarum Imperato-
 „ rem , incolæ Sinenses Macai , absolutè à
 „ Mandarinis de Hian San Hien , civitate ter-
 „ tii inferioris ordinis dependent , in reliquos

„ verò cujuscunque nationis incolas , plenum
 „ Rex Portugalliæ per substitutum Gubernato-
 „ rem, cum titulo Capitanei Generalis exercet
 „ dominium. Ad hanc igitur civitatem Legatus
 „ Apostolicus per Imperatoris decretum e-
 „ jusdem jussu , à duobus Tartaricis ablega-
 „ tis in urbe Cantonis 19. Junii An. 1707.
 „ solenniter intimatum, relegatus fuit ; tenor
 „ verò decreti, ex Sinensi in latinum idioma
 „ translatus, talis erat : *Quando ad Aulam ad-*
 „ *venisti, interrogatus, ad quæ advenisses, dixi-*
 „ *sti, nullum aliud te habere negotium, nisi gra-*
 „ *tias mihi referre nomine Summi Pontificis de*
 „ *beneficiis collatis Missionariis ; deinde alia fe-*
 „ *cisti : verè non sum contentus. Pergas igitur*
 „ *Macaum, ibi expectaturus reditum Patrum*
 „ *Barros, & Beuvollier ; tunc determinabo.*
 „ Pro notitiâ facti sciendum est, quòd dicti
 „ duo Patres erant Religiosi de Societate JE-
 „ su, primus Lusitanus, Gallus alter, paulò an-
 „ te ab aula Pekinensi in Europam provecti,
 „ eo fine, ut Romam se conferrent, & illuc ap-
 „ pulsi, Rituum Sinensium causam propugna-
 „ rent ; sed ecce ! licet binis navibus, singuli
 „ eorum seorsim vecti processerint, ambo ni-
 „ hilominus, in & cum sua quisque nave,
 „ naufragium subierunt, & in eodem perie-
 „ runt. Cæterùm responsum à Legato Apo-
 „ stolico Tartaricis ablegatis datum, fuit se-
 „ quentis tenoris : *Obediam suæ Majestati.*
 „ *Audio Ipsam non esse de me plenè satisfa-*
 „ *ctam ;*

„ Etiam ; si dignaretur autem reflectere , ad
 „ formam exhibiti mihi ab eadem honoris ,
 „ dum me vocavit ad Aulam ; & ad memo-
 „ riale à me sibi præsentatum 26. Decembris
 „ 1705. comperiret , quòd non excesserim li-
 „ mites propositionis , tunc à me ipsi facta.
 „ Intellexerunt ablegati vim hujus dati re-
 „ sponsi , & idcirco noluerunt illud , vel in
 „ Tartaricum , vel in Sinense idioma trans-
 „ ferri , non malè subodorantes , minimè ces-
 „ surum in honorem imperialis decreti , si pa-
 „ lam fieret , illud quidem nisi colorato præ-
 „ textu , sed manifestam obtrudere falsita-
 „ tem. Forma namque honoris , de manda-
 „ to ipsius Imperatoris Legato Apostolico (ut
 „ ipse meminit) exhibiti , his terminis , atque
 „ verbis fuerat circumscripta : *Tolo Vir vi-*
 „ *tæ spiritualis , cùm religionis suæ negotia*
 „ *examinaturus veniat , non autem à Regi-*
 „ *bus occidentalis maris ad tributum persol-*
 „ *vendum missus sit , nostris hujus loci vesti-*
 „ *bus induatur. Ad supremum profectum*
 „ *Zumtum , & Pro-regem mittantur literæ ,*
 „ *ut eum honorificè suscipientes , naves & ne-*
 „ *cessaria ministrent , celeriterque faciant in*
 „ *Regiam deportari. Hoc nostrum decretum*
 „ *Regium Europæis (qui morantur in aula)*
 „ *monstretur , ut illud perpendant , siquidem*
 „ *ità fieri expediat. Tu Heschgen (nomen*
 „ *erat Mandarini , cui commissio directà fuit)*

„ quamprimum linguâ Tartareâ epistolam
 „ scribe, & Supremi Præfecti, ac Pro-Re-
 „ gis filiis seu fratribus trade: illius unum
 „ exemplar ad ipsos, alterum ad nos ablege-
 „ tur, si aliud quid in hoc occurrat, ociissimè
 „ renuntia, & jussa nostra præstolare. His
 „ omnino verbis Imperator formam præscri-
 „ psit agendorum, in receptione Legati A-
 „ postolici; sed memoriale Imperatori con-
 „ signatum, cujus hic mentionem facit, in
 „ responso Tartaris ablegatis dato, sic habe-
 „ bat: Imperialis Majestas. Cùm ex bene-
 „ ficentia vestræ Majestatis honor mihi ob-
 „ tingat, ut liceat, imò jussu suò, debeam,
 „ scripto - tenus præsentare, quæ vivâ voce
 „ coram exponere in votis & mandatis ha-
 „ bebam, nisi me, obstinata indispositionis
 „ meæ misera conditio, tantopere desiderato
 „ à me borâ, hætenus privâisset, Regiæ suæ
 „ præsentie me personaliter sistendi, idcirco
 „ præviâ profundâ reverentiâ, quam debeo
 „ tantæ Majestati, huc usque mihi tantum co-
 „ gnitæ ex fama publica, communi applausu,
 „ & vel maximè ex à me perceptis, summæ
 „ suæ munificentie, qua me prævenit experi-
 „ mentis; Dico, quòd Sanctissimus Dominus
 „ noster Clemens XI. Summus Pontifex, &
 „ omnium Christianorum Universalis Pater;
 „ posteaquam propriâ sollicitudine pastorali,
 „ pro

„ pro sui gregis spirituali salute, motus, ani-
 „ mō fixum habuit, in has omnes extra Eu-
 „ ropam Sitas Regiones Orientales, unum
 „ amandare visitatorem, qui nomine ipsius
 „ perquireret, ac perspiceret Spirituales hu-
 „ jus novæ sobolis suæ necessitates; eique pro-
 „ videret, qui bono animarum promovendo
 „ intenderet, ac super Spiritualibus illius ad-
 „ jumentis Ipsam Sanctitatem suam probè in-
 „ formaret, quæ ejusdem Paterna charitas,
 „ etiam eminus dispensare parata est, me,
 „ licet indignum, tam excelsi, sanctique pro-
 „ positi sui, ab omnibus Europæ Principibus
 „ ac Viris honoratis generali applausu com-
 „ mendati, delegit executorem. Inter cæ-
 „ tera verò jussa, quibus me dignatus fuit,
 „ specialiter dedit in mandatis, ut appulsus
 „ in hoc vastissimum Sinarum Imperium, cui-
 „ cunque alteri potentie superius, procura-
 „ rem habere: accessum ad pedes Vestre Ma-
 „ jestatis, & nomine suo ipsi exponere vivos
 „ affectus æstimationis, amoris, & gratitu-
 „ dinis, quibus erga personam Majestatis suæ
 „ fertur, non solum propter frequenter rela-
 „ tiones sibi factas de Vestre Celsitudinis Am-
 „ plitudine, de prudentia atque politia ritè
 „ sibi factas; uti etiam de literatura, & af-
 „ fabilitate hujus nationis tantopere depræ-
 „ dicatæ, eò quòd per leges sub supremo sa-
 „

„ pientissimo Regimine vestrae Majestatis con-
 „ ditas, ad virtutis cultum, adeò benè diri-
 „ gatur, & indispensabiliter obligetur: Sed
 „ multò amplius, propter notitias sæpè sapi-
 „ us acceptas, de Summa clementia, qua Ve-
 „ stra Majestas S. Evangelii ministros à lon-
 „ gino adventantes suscipere & tractare
 „ dignatur, ipsisque verae legis divinae præ-
 „ dicationem permittere. Inde namque est,
 „ quòd mihi Sanctitas Sua impensè commen-
 „ daverit, ut suo nomine Majestati Vestrae
 „ pro tanta benignitate, enixissimas refer-
 „ rem gratias, & quòd Imperialis persona
 „ suae salutem sibi propriam faciens, Deum
 „ incessanter oret, pro diuturna conservatio-
 „ ne, & maxime perfecta prosperitate Ve-
 „ strae Majestatis. Tenerrimos certè affectus
 „ Summi Pontificis nostri ergà Majestatem
 „ Vestram præ nimia temporis moderni an-
 „ gustia, neque calamò circumscribere va-
 „ leo, neque verbis explicare. Spero nihil-
 „ ominus futurum, quando mihi honorifica
 „ sors obtigerit, coram Imperiali suo solio
 „ Majestati Vestrae me inclinandi, ut ad ple-
 „ nam ipsius persuasionem, quæ circa prædi-
 „ cta, certò mihi cognita sunt, latius expo-
 „ nere queam. Ut verò interim, suis Impe-
 „ rialibus jussis quadamtenus obediam; sub-
 „ jungo, tantam esse suae sanctitatis sollicitu-
 „ dinem

„ dinem pro salute , & incolumitate Vestre
 „ Majestatis , ut desideret cum hac sua Im-
 „ periali aula , literarium habere commerci-
 „ um , quo valeat te tempore in tempus , cer-
 „ tam adipisci notitiam de prospero statu Re-
 „ gie sue persone , & earum rerum , in qui-
 „ bus foret possibile gratificari sue Majestati,
 „ ejusque vota praevenire potius , quàm ex-
 „ cipere. Ad illum porrò finem apprimè con-
 „ duceret , ut esset hic loci de stabili consti-
 „ tuta persona , præpollens prudentiâ , integri-
 „ tate , ac doctrinâ , simulque insignita cha-
 „ ractere superioris omnium Europæorum ,
 „ quæ proinde posset satisfacere desiderio sue
 „ Beatitudinis ad Servitium Vestre Majesta-
 „ tis , & ad ritè ordinandam hanc missionem ,
 „ cui vestra Majestas suo patrocínio , & cha-
 „ ritatis tam exemplo , quàm affectuosis do-
 „ cumentis , continua præstat fomenta. Hæc
 „ sunt , quæ occurrunt mihi in compendio Ve-
 „ stre Majestati humiliter representanda eâ
 „ promptitudine , quàm sua jussa suprema exi-
 „ gunt , & eò languida manûs conatu , quem
 „ debiles meæ vires per longam infirmitatem
 „ extenuatæ permiserunt , sed confisus animo
 „ generoso Majestatis Vestre , quo novit , mi-
 „ nimos etiam obedientiæ actus sibi exhibitos
 „ ad gradum meriti sublimare , & excelsæ sue
 „ mentis intelligentiâ , ex paucis verbis com-

„ *prehendere, & comprehendendo penetrare*
 „ *cor illius, qui gratiam suam sibi satagit*
 „ *exorare; spero nihilominus fore, ut digne-*
 „ *tur compati mihi, meque benigno consolari*
 „ *rescripto.* Ex utroque documentorum
 „ *præmissorum, manet integerrimè justifica-*
 „ *tus, & purgatus Reverendissimus Cardina-*
 „ *lis ab impostura in decreto exilii ipsi im-*
 „ *pacta, quasi excefferit in agendo id, quod*
 „ *repræsentaverat.* Atque ità in auras abiit
 „ *omnis prætextus, iniquo decreto fucando*
 „ *quæsitus.* Nihilominus oportuit morem il-
 „ *li gerere (nimirum ubi vis prævalet, lo-*
 „ *cum non habet ratio)* Regiis enim navi-
 „ *bus à Mandarinis (sed cum omni respectu)*
 „ *Macaonem abductus fuit.* Desiderabant
 „ *quidem nonnulli (qui & ipsis*
 „ *Mandarinis fecerunt instantiam)* ut ab
 „ *omnibus Missionariis avulsus separatim ab-*
 „ *duceretur : verùm hi licèt gentiles, tantà*
 „ *ergà ipsum ferebantur humanitate, ut ad*
 „ *annuendum barbaro illi petito noluerint*
 „ *ullatenus permittere sese inflecti.* Intra-
 „ *vit igitur in Urbem istam die 30. Junii*
 „ *Anni 1707. cum exiguo familiæ suæ, &*
 „ *aliorum Missionariorum comitatu, qui*
 „ *jussi fuerant de China exulare, & unicè*
 „ *affectabant in ipso quoque carcere Reve-*
 „ *rendissimo Præsuli fidelem præstare socia-*
 „ *tum.* Præmonitus de loco sibi præpara-
 „ *to, quòd videlicet esset angusta domun-*
 „ *cula*

„ cula sola lecti, parvæque mensæ suppellecti-
 „ le instructa, ea propter rectâ perexit ad con-
 „ ventum S. Francisci, ubi illi Religiosi eum
 „ toti tremuli receperunt præ timore, quòd
 „ ex templo forent declarandi traditores, &
 „ vero Capitaneus Generalis Didacus Pinho-
 „ teixeira in continenti ad dictum conven-
 „ tum viginti milites eò misit excubias, spe-
 „ cie quidem humanitatis, sed re ipsa custo-
 „ diæ ergò. Sub regimine Capitanei subalter-
 „ ni Antonii Soura de Gayo, qui mox ipsi in-
 „ timavit mandatum prohibitivum cujuscun-
 „ que jurisdictionis exercendæ. Dissimula-
 „ vit nihilominus Reverendissimus Legatus
 „ attentatum, imò expeditum aliquem de suis
 „ Capellanis ad gratias agendum pro palliata
 „ ista humanitate, rogando pariter eodem
 „ tempore, ut easdem excubias propter mul-
 „ tas, easque gravissimas convenientiæ ra-
 „ tiones retrahere vellet. Sed is adeò ab
 „ hoc monstravit se alienum, ut potius post-
 „ quam Reverendissimus Patriarcha de Man-
 „ darinorum licentia suis expensis pro annuo
 „ 300. imperialium censu, domum conduxe-
 „ rat, eamque ad inhabitandum vix ingres-
 „ sus fuerat, die 2. Julii sequentis, idem ipse
 „ Capitaneus Generalis easdem excubias cir-
 „ ca circum illam firmiter consistere man-
 „ daverit, non certè honoris ergò, sed cu-
 „ stodiæ loco! Quid porrò Capitaneus ille
 „ generalis, istiusmodi facto verè, proprièque
 „ intenderit, hic non discutitur; certum ta-

„ men est, prætextum ex inde sumptum fuisse,
 „ se, quòd Reverendissimus Cardinalis, tunc
 „ Patriarcha Antiochenus, de mandato Imperatoris
 „ illi civitati ad custodiam traditus fuerat, cum onere,
 „ ut redderet ejusdem rationem aulæ Imperiali. Ea propter non
 „ immeritò dici potest, quòd ex illo tempore
 „ re carceri fuerit mancipatus. Soli namque
 „ œconomo permissum erat exire, intrare
 „ verò nemini, quia ostium de foris ferreo
 „ pessulo obseratum erat. Hic tribus vix
 „ non annis (paucis videlicet diebus minùs)
 „ reclusus mansit: hic immensis consumptus
 „ incommodis gloriosè devixit. Quantum
 „ porrò in tam pænosò incolatu pro defensione
 „ clavium Apostolicarum, id est summæ in terris
 „ potestatis Vicarii Christi summi Pontificis
 „ Romani passus & operatus fuerit, non est
 „ instituti mei præsentì relatione fusiùs exponere,
 „ sed paucis tantummodo perstricta præviè
 „ carcerationis tanti Prælati, origine (sicut hucusque
 „ factum est) notum facere felicem ejus obitum,
 „ & aliorum pariter funestorum accidentium,
 „ quæ ultimis ei vitæ suæ mensibus occurrerunt
 „ seriem attexere. Nihilominùs ad satisfaciendum
 „ aliquantum piæ Lectoris curiositati, registratur
 „ in fine hujus discursus aliquod Breve, seu
 „ bulla Sanctissimi Domini Nostri *Clementis XI.*
 „ quâ velut compendio quædam perstringuntur
 „ notitiæ, ex quibus ferè adæquatum formari
 „ potest judicium

„ dicitum de hujus generosi Herois militan-
 „ tis Ecclesiæ invicta fortitudine in agendo
 „ & patiundo, pro Catholica Christiana Re-
 „ ligione juxta doctrinam S. Chrysostomi di-
 „ centis: *duo sunt miracula fidei, quòd & magna*
 „ *efficit & magna patitur.* Ineunte Anno 1710.
 „ mota contra Legatum Apostolicum perse-
 „ cutio cæpit crudeliùs desevire, mox enim
 „ ac Manila, sex missionarii, parvâ celoce
 „ vecti Macaonem appulsi fuerunt, cum By-
 „ reto Cardinalitio pro Reverendissimo Le-
 „ gato Apostolico, Persecutores . . .
 „ ipsius, videntes se præventos, & Patriar-
 „ cham ex nunc Eminentissimum Cardina-
 „ lem tantò honore conspicuum ultimas im-
 „ pietatis suæ vires exseruerunt, quo non
 „ tantum Heroicam ejus constantiam infrin-
 „ gere, sed & ipsam personam ad tantam cel-
 „ situdinem sublimatam prosternere possent.
 „ Igitur ad ulteriores, ac majores hostiles
 „ insultus palliandos, prætextum apparen-
 „ ter filiis hujus sæculi honestum, reipsâ ve-
 „ rò futilem assumpserunt, indèque gravem
 „ contra ipsum quærelam conflârunt, quasi
 „ quinque pauperculis Missionariis Dominica-
 „ nis Hispanis, & uni Sacerdoti Ecclesiastico
 „ Manila oriundo refugium præstitisset &c.
 „ Evanescente verò futili illo prætextu ho-
 „ stes infensissimi . . . ipsimet Cardinalitiæ
 „ personæ, palmarem calumniam meditatæ
 „ fugæ intorserunt, falsissimè criminati, cel-
 „ locem Manilanam, aliam ob causam non
 adeste,

„ adesse , quàm ut Legatum Apostolicum fu-
„ gæ intentum , clam eò abduceret. Tan-
„ tùm obtinuit isthæc calumniosa querela,
„ ut domus Cardinalis à Mandarinis , qua
„ mare , qua terram versus 21. Januarii mili-
„ tum excubiis fuerit circumclusa , eisque
„ barbari rigoris observantia demandata , &
„ inculcata fuit ; quo factum , ut non tantùm
„ personis quibuscunque , sed ipsi quoque
„ commeatui ad vitam sustentandam neces-
„ sario , & aquæ subsidio , introitus ad illam
„ potius deinceps carcerem , quàm domum
„ evaserit impossibilis. Sed quomodo inte-
„ rim Cardinalis animo comparatus fuerit ,
„ liquidum fit ex epistola sub die 2. Aprilis
„ Anni 1710. ab ipso data ad Comitem de
„ Lizaraga Insularum Philipinarum guber-
„ natorem , qua gratias eidem egit , pro assi-
„ stentia præstita illis missionarii , qui byre-
„ tum ipsius Cardinalitium , detulerant , ut
„ Macaonem navigio tendere potuerint ; in
„ epistola verò illa , hispanice exarata , pauca
„ quæ ad rem præsentem faciunt , latinè red-
„ dita hæc leguntur : *Igitur Illustrissima do-*
„ *minatio vestra , quæ partem satis magnam*
„ *sibi vendicat , in hac officiosa , & sacra ex-*
„ *peditione , spero , quòd licet frustraretur*
„ *effectu (quòd Deus avertat) omnes modos*
„ *& media excogitabit , quæ affectuosa sua pie-*
„ *tas ipsi dictaverit , pro defendenda gloriâ no-*
„ *stræ Sacre religionis , & pro honore atque*
„ *autho-*

„ *authoritate supremi capitis ejusdem tanto-*
 „ *pere contempti ac despecti propugnandis,*
 „ *sed nolim, ut ageret quidquam, quo me*
 „ *niteretur eripere de manibus persecutorum*
 „ *meorum, qui insurrexerunt contra me, ca-*
 „ *lumniano me in tribunalibus Gentilium.*
 „ *Illud enim non foret mihi gratum, qui eò*
 „ *dilapsus non sum, ut patiendi pertæsus,*
 „ *deesse velim meo officio. Tot animi, & cor-*
 „ *poris concussionibus attenuata, & enerva-*
 „ *ta complexio Cardinalis, quantumvis spiri-*
 „ *tu, tam violentæ procellæ superior, carne*
 „ *(quam utique æneam non habebat) deni-*
 „ *que incepit cedere. Nimirum primis die-*
 „ *bus Aprilis dolores illum colici invase-*
 „ *runt, qui crescebant ad proportionem, qua*
 „ *invalescebant potius, quàm remitterent*
 „ *pressuræ & angustiae, quibus illum furor*
 „ *persecutorum exercebat. Lectus*
 „ *autem (quo circa 25. Aprilis An. 1710. re-*
 „ *clinare se debuit) potius illi fuit crucis*
 „ *equuleus, quàm quietis thalamus, plus*
 „ *namque patiebatur recumbendo, quàm*
 „ *stando, adeò ut debuerit, modò in unum,*
 „ *modò in aliud latus, continuo motu se*
 „ *vertere, aut etiam de uno lecto in alium*
 „ *migrare, vel utroque relicto obambulare,*
 „ *aut sedere, fuitque hæc ipsius integro bi-*
 „ *nestri, quæ diurna, qua nocturna inter ar-*
 „ *ctissimos dolores exercitatio. Die igitur*
 „ *8. Junii Anno 1710. quæ fuit Dominica*
 „ *Pente-*

Pente-

„ Pentecostes, omnes summo manè congre-
 „ gati fuerunt in domo Eminentissimi, qui
 „ licet à pridiana vespera visicatoriis ad cer-
 „ vicem, brachia & tibias applicatis crucia-
 „ retur, voluit se lecto levare, Sanctamque
 „ Missam in capella sua domestica audire,
 „ cui etiam Sacramentalem confessionem præ-
 „ misit, ac deinde sedens maxima cum devo-
 „ tione totus intendit divino mysterio à Do-
 „ mino Don Andrea Candela Capellano suo,
 „ sacræque visitationis cancellario, sub auro-
 „ ram celebrato, & cum summa pietate, ac
 „ Spiritus fervore Sacro. Sanctam in eodem
 „ loco sumpsit eucharistiam; finitâ missâ to-
 „ tis viribus commendit perseverare in ora-
 „ tione ante altare, sed enixis precibus Phar-
 „ mocopolæ Dominici Marchini (qui pulve-
 „ ris cujusdam medicinalis, tunc in vino mi-
 „ nistrati causa, & ut visicatoria curaret, sta-
 „ bat à servitio) necesse rati, ut ad lectum
 „ pro quiete remearet, tandem cessit, stra-
 „ tumque suum seu potius crucis reclinato-
 „ rium repetivit. Horis exinde quatuor post,
 „ accidenti apoplectico correptus fuit, eaque
 „ propter à P. Josepho Ceru Clerico Regula-
 „ ri Luccensi de minoribus cognominato, &
 „ novellorum Missionariorum uno, extremæ
 „ unctionis Sacramentô munitus. Eodem
 „ actu ut Sacerdos ad secundam orationem,
 „ pro commendatione animæ *Commendo*
 „ *te* &c. pervenit, ipsô tempore & horâ, qui-
 „ bus S. Ecclesia celebrat adventum Spiritûs
 Sancti

„ Sancti super Apostolos, invictum Spiritum
 „ suo reddidit creatori, annum ætatis agens
 „ 42, postquam exegerat ejusdem mensem
 „ quintum, & dies octodecim. Ità fortissimus
 „ ille Heros Ecclesiæ Romanæ Catholicæ glo-
 „ riosè complevit cursum vitæ, imò certami-
 „ nis pro eadem exantlati, ut proinde non
 „ immeritò ipsi appropriari possit elogium
 „ perfecti imitatoris SS. Pontificum & Mar-
 „ tyrum, Joannis, Sylverii, Martini & alio-
 „ rum, qui consummati laboribus, & exilii
 „ ærumnis in carcere extremum diem, sicut
 „ ipse, obierunt &c. Interea inexplicabili do-
 „ lore totam Romanam curiam affecit jactu-
 „ ra tanti Cardinalis, quam tamen præ omni-
 „ bus acerrimè sensit Sanctissimus Dominus
 „ noster, utpote, qui magis ac melius, quàm
 „ quivis alius, perspectam habebat magnani-
 „ mitatem, & virtutem, nec non heroicam
 „ fortitudinem hujus fidelissimi sui Ministri,
 „ interim in consistorio die 7. Octobris hujus
 „ Anni 1711. celebrato, gravi & elegandi
 „ oratione eam deploravit, quæ ab universo
 „ mundo audiri merebatur, cum ad instar
 „ tubæ Sonoræ, è vertice vaticani montis,
 „ quaqua versum resonare fecerit gloriosa
 „ gesta magnanimi sui propugnatoris & Athle-
 „ tæ &c.

Clemens Papa XI. ad futu- ram rei memoriam.

„ **A**D Apostolatus nostri notitiam, non si-
 „ nè gravissima animi nostri molestia,
 „ pervenit, quòd Ven. Frater Joannes de Ca-
 „ zal Episcopus Maconensis, tametsi aliàs,
 „ nempe statim ac ad illius manus devene-
 „ rant, quædam nostræ in simili forma Bre-
 „ vis literæ, quibus ei significaveramus, nos
 „ in illas partes ablegasse, dilectum filium no-
 „ strum Carolum Thomam S. R. E. Cardina-
 „ lem de Tournon tunc Patriarcham Antio-
 „ chenum, eiq; munus nostri & Apostolicæ se-
 „ dis commissarii, ac Visitatoris Generalis
 „ in Sinarum, aliis Indiarum Orientalium
 „ regnis cum potestate etiam nostri, & ejus-
 „ dem sedis de latere legati, demandasse;
 „ Ipse Joannes Episcopus debitâ reverentiâ at-
 „ que obedientia, ut par erat, ejusdem Ca-
 „ roli Thomæ Cardinalis tunc Patriarchæ &
 „ Commissarii, & Visitatoris Generalis juris-
 „ dictionem absque ulla mora agnovisset, quin-
 „ imò idipsum per suum edictum publicè affi-
 „ xum & promulgatum, toto literarum no-
 „strarum præfatarum tenore inserto palàm
 „ declarasset; nihilominus postea tam acriter,
 „ atque impudenter ipsius Caroli Thomæ Car-
 „ dinalis

„ dinalis tunc Patriarchæ, ac commissarii, &
 „ visitatoris generalis auctoritatem, potesta-
 „ tem, ac dignitatem adeoque etiam nostra,
 „ & dictæ sedis jura impetere ausus fuit, ut
 „ non modo per aliud suum Edictum vigore
 „ quarundam assertarum literarum sibi hac in
 „ re à Ven. Fratre Augustino ab annunciatio-
 „ ne Archi-Episcopo Goano scriptarum, illi-
 „ que forsan ejusdem Augustini Archi-Epi-
 „ scopi edicto consimilium, quod dudum per
 „ alias nostras in simili forma Brevis die 4.
 „ Januarii 1707. expeditas literas nullum,
 „ irritum, atque invalidum declaravimus,
 „ publicatum, Dicto Carolo Thomæ Cardina-
 „ li tunc Patriarchæ, ac commissario, & vi-
 „ sitatori Generali cujusvis jurisdictionis ex-
 „ ercitium in sua diœcesi Macaonensi interdi-
 „ xerit, omnemq; ei à suis subditis obedientiæ
 „ actum exhiberi probibuerit; veram etiam
 „ ejus nomine à quodam Laurentio Gomez, as-
 „ serto illius Vicario Generali adversus dile-
 „ ctum filium Constantium à Spiritu Sancto
 „ Priorem, aliosque tunc existentes Fratres
 „ conventus Nostræ Domine de gratia nuncu-
 „ pati Macaonen. Ordinis Eremitarum S. Au-
 „ gustini, eò quia, ipsum Carolum Thomam
 „ Cardinalem, tunc Patriarcham ac Commis-
 „ sarium, & Visitatorem Generalem honori-
 „ ficè excepissent, ad interdicti aliasque pœ-

nas , & censuras Ecclesiasticas non minùs
 nulliter , quàm injustè deventum fuerit.
 Ad hæc idem Joannes Episcopus eò temeri-
 tatis processit , ut minimè attendens ad pe-
 tram , unde excisus fuerat , quoscunq; cen-
 suras à prædicto Carolo Thoma Cardinali
 tunc Patriarcha ac commissario , ac Visita-
 tore Generali !atas , pro irritis & nullis ha-
 bendas esse publicè declaraverit , imò etiam
 contra ipsum Carolum Thomam Cardina-
 lem tunc Patriarcham ac Commissarium &
 Visitatorem Generalem , inverso sanè pœ-
 narum per Canonicas Sanctiones irrogata-
 rum usu , majoris excommunicationis sen-
 tentiam promulgare non erubuerit ; ità pla-
 nè Apostolica jurisdictionis hostis , & ever-
 sor factus , qui illius custos , & vindex præ-
 cipuus esse debuisset. Præterea adeò se im-
 memorem ostendit Venerabilis dignitatis sui
 characteris , ac inviolabilis religionis illius
 jurisjurandi , quo se Deo , Nobis , & Eccle-
 sie in suscipiendo consecrationis munere ob-
 strinxerat , ut Ministris ac officialibus lai-
 cis earundem partium duriora quæque ad-
 versus dignitatem , imò etiam personam
 præfati Caroli Thomæ Cardinalis tunc Pa-
 triarchæ , ac Commissarii & Visitatoris Ge-
 neralis molientibus se sociaverit , ac pene
 dux eorum , qui Christum Domini Sacrile-

„ go , ac detestabili ausu multifariam vexa-
 „ runt , & fortè etiam adhuc vexant , fieri
 „ non formidaverit ; aliàque plura adversus
 „ ejusdem Caroli Thomæ Cardinalis , tunc Pa-
 „ triarchæ ac Commissarii , & Visitatoris Ge-
 „ neralis , imò potius adversus nos , am , &
 „ sedis præfatæ autoritatem , ac jurisdic-
 „ tionem attentare præsumpserit. Innotuit pa-
 „ riter nobis , quòd præmissis attentatis , D.
 „ Carolus Thomas Cardinalis tunc Patriar-
 „ cha , ac Commissarius , & Visitator Gene-
 „ ralis , tametsi tunc temporis in præfata ci-
 „ vitate Macaonensi , non quidem à Paganis ,
 „ sed ab officialibus , & Ministris Christianis ,
 „ nullà sacri characteris , nullà præstantissi-
 „ mæ suæ dignitatis , nullà Ecclesiasticarum
 „ Sanctionum , nullà denique juris gentium ,
 „ quod apud Barbaras quoque nationes Sa-
 „ cro-Sanctum , ac inviolabile est , habità ra-
 „ tione , multorum militum diurnà , noctur-
 „ naque custodià , ut captivus detineretur ,
 „ aliisque acerbissimis , ac planè incredibili-
 „ bus injuriis , & contumeliis , ipsis exhor-
 „ rescentibus Ethnicis afflictus reperiretur ;
 „ nihilominus inter affectæ valetudinis , ac
 „ tot aliarum tribulationum , quas perfere-
 „ bat , incommoda , crescens quotidie magis
 „ in charitate Christi , invictoque animo il-
 „ lius causam agens , postquam præcipuos

„ ejusmodi Sacrilegorum excessuum adversus
 „ ejus personam, ac dignitatem commissorum
 „ authores, ac verè iniquitatis filios, cano-
 „ nica severitatis mucrone percusserat, illos-
 „ que affixis publicè contra eos Schedulis, ma-
 „ joris Excommunicationis pœnam incurrisse
 „ pronuntiaverat; inter alia, ad quæ, ut sua,
 „ quin imò nostra, & ejusdem sedis jura for-
 „ titer tueretur imperterrito animò perve-
 „ nit; omnia & singula per curiam Episco-
 „ palem Macaonensem, contra ipsum ejusq;
 „ jurisdictionem gesta, ut præfertur, utpote
 „ impediencia exercitium muneris, & Apo-
 „ stolicæ autoritatis summoperè læsiva circum-
 „ scripsit, annullavit, revocavit. Sententi-
 „ am insuper asserti interdicti, in Fratres &
 „ Ecclesiam præfati conventûs ordinis Ere-
 „ mitarum S. Augustini, sicut præmittitur, la-
 „ tam, nec non quascunque citationes, man-
 „ data, edicta, ac scripturas jurisdictionem
 „ Apostolicam quomodolibet lædentes, aut illi
 „ quoquo modò contrarias revocari, aboleri,
 „ deleri, ac pro nulliter factis, nulliusque
 „ roboris, ac momenti haberi, & habendas
 „ esse mandavit, ipsum verò Joannem Epi-
 „ scopum propter præmissa, censuras omnes
 „ à sacris canonibus, & Apostolicis constitu-
 „ tionibus, ac præsertim literis die cænæ do-
 „ mini singulis annis legi, & promulgari so-
 „ litis,

„ litis , contra similia perpetrantes inflictas ,
 „ damnablem incurrisse , illumque pro excom-
 „ municato , & à fidelium consortio segrega-
 „ to , & vitando haberi , & habendum esse ,
 „ similiter declaravit. Post hæc cum acce-
 „ pisset in eodem civitate Macaonensi , non se-
 „ mel adversus Pontificiæ potestatis jura , &
 „ Ecclesiasticam libertatem convenisse in u-
 „ num , atque in tenebrarum consilia , non
 „ modo ministros & officiales Laicos speran-
 „ tes auxilium in fortitudine Pharaonis , &
 „ habentes fiduciam in umbra Ægypti , sed e-
 „ tiam eos , qui cæteris lucis exempla præbe-
 „ re , atque utpote de altari viventes , vel
 „ religioso strictioris vitæ , & obedientiæ in-
 „ stituto addicti , Apostolicam Auctoritatem
 „ præcipuè excolere debuissent , turpiter con-
 „ spirasse ; omnia ad singula in ejusmodi con-
 „ ventibus , seu potius conciliabulis decreta ,
 „ & statuta , quæ sedis Apostolicæ præfata ,
 „ & Ecclesiasticæ immunitatis jura quovis
 „ modo ledere poterant , uti nulla , irrita , &
 „ invalida , nulliusque roboris & momenti
 „ pariter habenda esse decrevit , omnesq; , &
 „ singulos cujusvis statûs , & conditionis , si-
 „ ve Laicos , sive Ecclesiasticos : tam secula-
 „ res , quàm Regulares cujuscunque ordinis
 „ vel instituti , qui conventibus , seu conci-
 „ liabulis hujusmodi interfuerant , ibiq; aut

„suadendo, aut consulendo, aut subscriben-
 „do, aut mandando, aut aliàs quomodolibet
 „directè, vel indirectè decretis & statutis
 „predictis consenscrant, censuras, & pœnas
 „Ecclesiasticas contra hæc perpetrantes in A-
 „postolicis constitutionibus, ac potissimum li-
 „teris die cænæ legi solitis suprascriptis con-
 „tentas incurrisse, illosque propterea pro ex-
 „communicatis, & à fidelium gremio segre-
 „gatis, & vitandis, haberi, & habendos es-
 „se denunciavit. Novissimè demum è remo-
 „tissimis illis regionibus nobis significatum
 „fuit, illatas eidem Carolo Thoma Cardina-
 „li Commissario, & Visitatori Generali, ejus-
 „que dignitati multiplices, ac pene inaudi-
 „tas vexationes, etiam postquam illuc inno-
 „tuerat, eum, eximiis suis ità exigentibus
 „meritis, ad sublimem Cardinalatus hono-
 „rem, à nobis evectum fuisse, minimè ces-
 „sasse, præ cæteris verò supra dictum Lau-
 „rentium Gomez assertum Vicarium Gene-
 „ralem Macaonensem, in alium prorupisse
 „gravissimum excessum: cùm enim dictus
 „Carolus Thomas Cardinalis ob justas, &
 „rationabiles causas ab eo expressas, dilectos
 „filios Presbyteros Regulares Societatis JE-
 „su in dicta Civitate Macaonensi existentes,
 „illorumque Ecclesiam, Collegium ac Semi-
 „narium Ecclesiastico interdicto supposuisset,
 „idem

,, idem Laurentius non modo interdictum hu-
 ,, jusmodi irritum , ac nullum temerè decla-
 ,, ravit , verum etiam suo ad id promulgan-
 ,, do monitorio , seu edicto , omnibus & singu-
 ,, lis Episcopatus Macaonensis subditis , cu-
 ,, juscunque tandem gradus , conditionis , &
 ,, præeminentiæ existerent , nè cum Dilecto
 ,, filio Petro de Amaral Fratre expressè pro-
 ,, fesso Ordinis Prædicatorum , qui pro debi-
 ,, ta eidem Carolo Thoma Cardinali semper ,
 ,, & constanter præstita obedientia , ærumnas
 ,, plurimas magno , fortiq; animo sustinuit ,
 ,, aliisque Fratribus conventus Macaonensis
 ,, dicti ordinis , imò nec cum aliis quibuscun-
 ,, que sive Laicis , sive Ecclesiasticis tam sa-
 ,, cularibus , quàm Regularibus , cujuscunque
 ,, ordinis , seu instituti dicto Carolo Thoma
 ,, Cardinali obedientiam exhibentibus , con-
 ,, sortium ullum , seu commercium haberent ,
 ,, sub pœna excommunicationis per contra-
 ,, venientes eò ipsò incurrenda , districtè pro-
 ,, hibuit , ac interdixit. Quibus permotus ,
 ,, aliisque pluribus supra dicti Laurentii rea-
 ,, tibus attentis , idem Carolus Thomas Car-
 ,, dinalis ipsum Laurentium excommunica-
 ,, tum publicè declaravit , & tanquam putri-
 ,, dum membrum à Christi fidelium consortio
 ,, abscissum pronuntiavit : Subinde verò præ-
 ,, dictum Joannem Episcopum non modò ejus-

„ dem Laurentii sui asserti Vicarii Generalis
 „ gesta temerè, ac perperam propugnantem,
 „ sed etiam secundum duritiam suam, & im-
 „ pœnitens cor thesaurizantem sibi iram in
 „ die iræ, ac peccatum super peccatum adjici-
 „ cere non dubitantem, mense Septembri An-
 „ ni 1709. dilecto filio Promotore Fiscali sue
 „ Apostolicæ visitationis iustante, ad compa-
 „ rendum infrà annum in alma Urbe nostra
 „ coram nobis, ac se defendendum, & pur-
 „ gandum de excessibus in præjudicium Eccle-
 „ siæ, atque Apostolicæ sedis prædictæ, & con-
 „ tra proprium juramentum Episcopale com-
 „ missis, nec non ad dicendum causam, qua-
 „ re contra ipsum ad depositionis, aliasque
 „ graviores pœnas arbitrio nostro irrogan-
 „ das, procedi non deberet, citari, ac mone-
 „ ri jussit & mandavit. Cum eutem ea o-
 „ mnia, quæ adversus præfatum Carolum
 „ Thomam Cardinalem, sicut præmittitur,
 „ decreta, gesta, atque attentata fuerunt,
 „ quæque profectò non nisi summo omnium
 „ Christi fidelium horrore, ac mœrore audi-
 „ ri possunt, intollerabilem prorsus Ecclesia-
 „ sticæ immunitatis Dei ordinatione & cano-
 „ nicis sanctioribus constitutæ, debitæque huic
 „ sanctæ sedi obedientiæ violationem, imò po-
 „ tiùs eversionem importent: adeoque Roma-
 „ num Pontificem in suprema dictæ sedis spe-
 „ cula

„ cula cum potestatis plenitudine ab altissimo
 „ collocatum, ad quem imprimis pertinent
 „ damna, & offensa, quæ Christis Domini
 „ inferunt, ut in tanta ac tam gravi divini
 „ omnis atque humani juris perturbatione
 „ otiosum, ac desidem esse minimè patiantur.
 „ Hinc est, quòd nos, qui ex commissi nobis
 „ cœlitùs Pastoralis officii debito quorumcun-
 „ que eidem Apostolica sedi, sanctæque Dei
 „ Ecclesiæ competentium jurium, nec non qua-
 „ rumvis Ecclesiasticarum personarum, præ-
 „ sertim non minus insignium meritorum,
 „ quàm sublimis in eadem Ecclesia gradus
 „ splendore fulgentium, libertatis, ac digni-
 „ tatis assertores in terris, ac Vindices à Do-
 „ mino constituti sumus; tametsi dictus Ca-
 „ rolus Thomas Cardinalis, quantum sibi in-
 „ ter illas, in quibus versabatur, angustias,
 „ permissum fuit, ea omnia, quæ ad ipsius
 „ strenuè, ac fideliter, ut præfertur, imple-
 „ re non prætermiserit, nihilominus Pontifi-
 „ cii etiam iudicii nostri accessione Ecclesia-
 „ stica jurisdictionis indemnitati uberius con-
 „ sulere, nostraque & dictæ sedis jura sacra,
 „ tecta, atque illibata, quantum nobis ex al-
 „ to conceditur, enixius tueri, & conservare
 „ cupientes, nec non omnium, & singulorum
 „ in præmissis, seu eorum occasione tam ab
 „ eisdem Joanne Episcopo, ac Laurentio Go-

„mez ejus asserto Vicario Generali, quàm
 „à prædictis officialibus ac Ministris, aliisq;
 „quibuscunque personis sive Ecclesiasticis, si-
 „ve Laicis quommodolibet actorum, & ge-
 „storum seriem, causas & circumstantias
 „etiam aggravantes, nec non officialium, Mi-
 „nistrorum, aliorumque præfatorum quali-
 „tates, dignitates, nomina, & cognomina,
 „aliarumque quæcunque etiam specificam, & in-
 „dividuam mentionem, & expressionem re-
 „quirentia, præsentibus pro plenè, & suffici-
 „enter expressis, ac exactissimè, & accura-
 „tissimè specificatis habentes; motu proprio,
 „ac ex certa scientia, ac maturâ delibera-
 „tione, nostris, deq; Apostolica potestatis ple-
 „nitudine præfata omnia & singula decreta,
 „monitoria, ordinationes, literas, censuras,
 „declarationes, resolutiones, interdicta, man-
 „data, & edicta, ac alia quælibet tam à Jo-
 „anne Episcopo, ac Laurentio Gomez ejus as-
 „serto Vicario Generali, quàm ab officiali-
 „bus, & Ministris supradictis, aliisq; qui-
 „busvis personis tam secularibus, sive Eccle-
 „siasticis, sive Laicis, cujuscunque tandem
 „statûs, gradûs, conditionis, & dignitatis
 „fuerint, quàm cujusvis ordinis, congrega-
 „tionis, instituti, & societatis etiam Jesu,
 „Regularibus in præmissis, sive eorum occa-
 „sione adversus personam seu dignitatem su-
 pra

„ pra dicti Caroli Thomæ Cardinalis Commis-
 „ sarii, & Visitatoris Generalis, seu aliàs in
 „ præjudicium libertatis, immunitatis, & ju-
 „ risdictionis Ecclesiasticæ, atque autoritatis
 „ Apostolicæ respectivè quovis modo edita,
 „ promulgata, scripta, lata, acta, facta, ge-
 „ sta, & perpetrata cum omnibus, & singu-
 „ lis inde secutis, & forsàn quandocunque
 „ secuturis, penitus & omnino nulla, irrita,
 „ invalida, iniqua, injusta, damnata, repro-
 „ bata, inania, temeraria, & à non habenti-
 „ bus potestatem damnabiliter attentata, ac
 „ de facto præsumpta, nulliusque roboris, &
 „ momenti, vel efficaciam esse, & ab initio
 „ fuisse, & perpetuò fore, neminemque ad
 „ illorum observantiam teneri, imò nec ea à
 „ quopiam observari posse, vel potuisse, ne-
 „ que illa ullum statum facere, vel fecisse,
 „ sed perinde acsi nunquam emanassent, nec
 „ facta fuissent, pro non extantibus, & non
 „ factis perpetuò itidem haberi debere, teno-
 „ re præsentium declaramus. Et nihilomi-
 „ nus ad majorem & abundantiorē cau-
 „ telam, & quatenus opus sit, illa omnia &
 „ singula motu, deliberatione, & potestatis
 „ plenitudine paribus, harum scrie damnamus,
 „ reprobamus, revocamus, cassamus, irri-
 „ tamus, annullamus, & abolemus, viribus-
 „ que & effectu penitus & omnino vacua-

„ mus , ac pro damnatis , reprobatis , revo-
 „ catis , cassatis , irritis , nullis , invalidis , &
 „ abolitis , viribusque & effectu penitus &
 „ omnino vacuis semper habere volumus , &
 „ mandamus. Firmas præterea , ac salvas
 „ esse similiter volumus , atque decernimus ,
 „ quascunque censuras , & pœnas Ecclesia-
 „ sticas sive à jure , sive à præfato Carolo
 „ Thoma Cardinale latas , & promulgatas ,
 „ quas præfati & alii quilibet , qui præmissa
 „ perpetrârunt , nec non adherentes , fauto-
 „ res , & defensores eorum , sive qui illis
 „ auxilium , consilium , vel favorem quomo-
 „ dolibet præstitêrunt , propter eadem præ-
 „ missa quovis modo incurrerunt , à quibus
 „ post condignam Ecclesiæ præstitam satisfa-
 „ ctionem , non nisi à nobis , seu Romano
 „ Pontifice pro tempore existente , vel etiam
 „ ab ipso Carolo Thoma Cardinale , aliove
 „ Commissario & visitatore generali dicta-
 „ rum partium similiter pro tempore existen-
 „ ti (præterquam in mortis articulo , &
 „ tunc cum reincidentia in easdem Censuras ,
 „ eo ipso , quo convaluerint) absolvi & libe-
 „ rari valeant. Facultate insuper non so-
 „ lum nobis & hinc sanctæ sedi , sed etiam
 „ ipsi Carolo Thomæ Cardinali , seu pro tem-
 „ pore existenti Commissario , & Visitatori
 „ Generali prædicto expresse reservata, qua-
 „

tenus

„ *tenus illi minimè redierint ad eos , sed in*
 „ *sua contumacia persistentes censuras &*
 „ *pœnas Ecclesiasticas hujusmodi animo in-*
 „ *durato , ad alia canonica , & severiora*
 „ *remedia quandocunque procedendi.*

„ *Decernentes etiam easdem præsentes li-*
 „ *teras, & in eis contenta quæcunque, etiam*
 „ *ex eo , quod præfati & alii quicunque in*
 „ *præmissis, seu eorum aliqui jus, vel inter-*
 „ *esse habentes, seu habere quommodolibet*
 „ *prætendentes, cujusvis statûs, gradûs, or-*
 „ *dinis, præeminentiæ & dignitatis existant,*
 „ *seu aliàs specifica , & individua mentione*
 „ *& expressione digni, illis non consenserint,*
 „ *nec ad ea vocati, citati, & auditi, cause-*
 „ *que propter quas præsentes emanârunt,*
 „ *sufficienter adductæ, verificatæ, & justifi-*
 „ *cata non fuerint , aut ex alia qualibet*
 „ *etiam quantumvis juridica & privilegiata*
 „ *causa, colore, prætextu, & capite etiam*
 „ *in corpore juris clauso , etiam enormis,*
 „ *enormissimæ & totalis læsionis nullo unquam*
 „ *tempore de subreptionis , vel obreptionis,*
 „ *aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ,*
 „ *vel interesse habentium consensus, aliove*
 „ *quolibet etiam quantumvis magno, & sub-*
 „ *stantiali , ac incogitato, & inexcogitabili*
 „ *defectu notari, impugnari, infringi, re-*
 „ *tractari, in controversiam vocari, aut ad*
 „ *termi-*

„ terminos juris reduci, seu adversus illas aperi-
 „ tionis oris, restitutionis in integrum, aliudve
 „ quodcunque juris, facti, vel gratiae remedium
 „ vel impetrari, aut impetrato, seu etiam mo-
 „ tu, scientia, vel potestatis plenitudine paribus
 „ concesso, vel emanato, quempiam in iudicio,
 „ vel extra illud uti, seu se juvare ullo modo
 „ posse, sed ipsas praesentes literas semper firmas,
 „ validas, & efficaces existere, & fore, suosque
 „ plenarios, & integros effectus sortiri, & obti-
 „ nere, ac ab illis, ad quos spectat, & pro tem-
 „ pore quandocunque spectabit, inviolabiliter, &
 „ inconcussè observari; Sicque & non aliter in
 „ praemissis per quoscunque iudices ordinarios, &
 „ delegatos etiam causarum Palatii Apostolici
 „ Auditores, ac S. R. E. praefatae Cardinales, etiam
 „ de latere legatos, & ejusdem sedis Nuntios,
 „ aliosve quoslibet quacunque praeminentiâ, &
 „ potestate fungentes, & functuros, sublata eis,
 „ & eorum cuilibet quovis aliter judicandi & in-
 „ terpretandi facultate, & autoritate, judicari
 „ & definiri debere, ac irritum, & inane, si
 „ secus super his à quoquam quavis autoritate,
 „ scienter, vel ignoranter contigerit attentari.
 „ Non obstantibus praemissis, ac quatenus opus sit,
 „ Nostrâ, & Cancellaria Apostolica regula de ju-
 „ re quaesito non tollendo, aliisque Apostolicis, ac
 „ in universalibus, Provincialibus, & Synodalibus
 „ conciliis editis generalibus, vel Specialibus con-
 „ stitutionibus, & ordinationibus, nec non Eccle-
 „ siae Macaonensis, & quorumcunque ordinum,
 „ congregationum, institutorum, & societatum,
 „ etiam

„ etiam JEsu, aliisve quibusvis, etiam juramento,
 „ confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate
 „ aliâ roboratis, statutis, & consuetudinibus, ac
 „ usibus, & stylis etiam immemorabilibus, pri-
 „ vilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis
 „ Ecclesiæ Macaonensis ordinibus congregationi-
 „ bus, institutis & Societatis, etiam JEsu, prædi-
 „ ctis, illorûmque respective Præsulibus, superio-
 „ ribus, & personis, aliisque quibuscumque etiam
 „ quantumvis sublimibus, & specialissima men-
 „ tione dignis, sub quibuscumque verborum teno-
 „ ribus, & formis, cum quibusvis, etiam deroga-
 „ toriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus
 „ efficacissimis, & insolitis clausulis, irritantibus-
 „ que, & aliis decretis, etiam motu, scientia,
 „ & potestatis plenitudine similibus, seu ad qua-
 „ rumcunque personarum etiam Imperiali, Regali
 „ aliâve qualibet mundanâ, vel Ecclesiastica
 „ dignitate fulgentium instantiam, aut earum
 „ contemplatione, seu alias, seu aliâs quomodo-
 „ libet in genere, vel in specie etiam consistoria-
 „ liter in contrarium præmissorum concessis, edi-
 „ tis, factis, ac pluries iteratis & quantiscumque
 „ vicibus approbatis, confirmatis, & innovatis.
 „ Quibus omnibus & singulis, etiamsi pro illorum
 „ sufficienti derogatione de illis, eorûmque totis
 „ tenoribus specialis, specifica expressa, & indi-
 „ vidua, ac de verbo ad verbum, non autem per
 „ clausulas generales idem importantes mentio,
 „ seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua
 „ alia exquisita forma ad hoc servanda foret,
 „ tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum,
 align="right">nihil

„ nihil penitus omisso, & formâ in illis tradita
 „ observatâ, exprimerentur, & inserentur, præ-
 „ sentibus pro plenè, & sufficienter expressis, &
 „ insertis habentes, illis aliâs in suo robore per-
 „ mansuris, ad præmissorum effectum hac vice
 „ dumtaxat specialiter, & expressè derogamus,
 „ ac derogatum esse volumus, cæterisque con-
 „ trariis quibuscunque. Volumus autem, ut ea-
 „ rundem præsentium literarum transumptis, seu
 „ exemplis, etiam impressis, manu alicujus Nota-
 „ rii publici subscriptis, & sigillo personæ in Ec-
 „ clesiastica dignitate constitutæ munitis, eadem
 „ prorsus fides tam in judicio, quam extra illud
 „ ubique adhibeatur, quæ eisdem præsentibus ad-
 „ biberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

„ Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo
 „ Piscatoris die 15. Martii MDCCXI. Pontifica-
 „ tus Nostri Anno XI.

F. Oliverius

„ Verba per Sanctissimum Dominum No-
 „ strum Clementem Papam XI. habita in
 „ consistorio secreto fer. IV. die 14. Octo-
 „ bris Anno 1711. de obitu Cardinalis de
 „ Tournon.

„ Venerabiles Fratres. Sæpiùs nos ex hoc loco
 „ publica mala deflevimus: domesticam hodie
 „ nostram, ac vestram itidem jacturam dolemus,
 „ nisi tamen & publica dici illa mereatur, quæ
 cum

„ cum nostra, & vestra sit, censeri etiam debet
„ universæ Ecclesiæ calamitas. Bene jam intel-
„ ligitis, de acerbo nos obitu Caroli Thomæ Car-
„ dinalis de Tournon verba facturos. Amisimus
„ venerabiles fratres, amisimus orthodoxæ reli-
„ gionis Zelatorem maximum, Pontificiæ Autori-
„ tatis intrepidum defensorem, Ecclesiasticæ di-
„ scipline assertorem fortissimum, magnam ordi-
„ nis Vestri lumen & ornamentum. Amisimus
„ filium nostrum, fratrem Vestrum, plurimis,
„ quos pro Christi causa suscepit, laboribus at-
„ tritum: diuturnis, quas pertulit, ærumnis con-
„ fectum, contumeliis, quas forti, magnó-
„ que animo sustinuit, innumeris, velut au-
„ rum in fornace probatum. Hæc tamen si re-
„ tē perpendantur, tantum abest, ut ad cumu-
„ landum luctum nostrum sint apta, ut potius
„ omnem doloris sensum ab animis nostris ab-
„ stergant. Neque enim, juxta monitum Apo-
„ stoli, contristari de dormientibus debemus, sicut
„ & cæteri, qui spem non habent. Pretiosam in
„ conspectu domini piissimi Cardinalis mortem
„ fuisse, justè sperare nos jubet eximius ille ca-
„ tholicæ fidei propagandæ Zelus, quo ubi primum
„ ad Apostolicum Ministerium à Deo vocatus per
„ nos fuit, illicò humiliter obtemperans, Aulam,
„ Urbem, Parentes, Consanguineos, Amicos, ea-
„ que omnia, quæ natura cuique gratissima fa-
„ cit, alacri, sicut nostis, animo dereliquit, lon-
„ gissimóque itineri, ac periculorum pleno se
„ committere non dubitavit. Sperare nos jubet
„ ardens illa charitas, qua tot remotissimis ter-
F rarum

„ *Tantum*, mariumque spatiis peragratis, nun-
 „ quam fecit animam suam pretiosorem, quam
 „ se: ac foras misso timore, locutus fuit de te-
 „ stimoniis Domini, in conspectu Regum & non
 „ fuit confusus, semperque in tribulationibus gau-
 „ dens, pergratum Deo, & Angelis ejus Spectacu-
 „ lum exhibuit. Sperare nos jubet excelsus ille
 „ humanarum rerum contemptus, quo Amplissi-
 „ mam dignitatem, ad quam, suis ita abunde
 „ exigentibus meritis, à nobis evectus fuerat, &
 „ à qua nihil aliud, quam pro Ecclesia, & pro
 „ Christo usque ad sanguinis effusionem inclusive,
 „ imperterritè decertandi onus, ac monitum ac-
 „ ceperat, dimissurum se potius quam in Europam,
 „ Missionibus Sinicis derelictis, remigraturum,
 „ serio ad nos scripsit, & palam professus fuit.
 „ Sperare nos jubet singularis illa pietas, qua in
 „ supremis suis tabulis, relictâ pauperibus pe-
 „ cuniâ, consanguineis legatâ cruce, propagandæ
 „ fidei opus verè sanctissimum ex asse scripsit bæ-
 „ redem, illustre nobis documentum relinquens,
 „ quæ & qualia esse debeant eorum testamenta,
 „ qui de altari vixerunt, & Ecclesiæ Ministeriis
 „ se addixerunt. Sperare nos demum jubet in-
 „ victa illa Sacerdotalis roboris constantia, qua
 „ Vir verè Apostolicus, tametsi sustentaretur pane
 „ tribulationis, & aqua angustiae, officium tamen
 „ suum nunquam dimisit, ac non minùs diurnæ
 „ Custodiæ injuriis, quam aliis gravissimis vexa-
 „ tionibus ad supremum usque vitæ Spiritum, for-
 „ titer toleratis, bonum certamen certavit, cur-
 „ sum consummavit, fidem servavit. Quid ergò
 „ reli-

„ reliquum est, nisi quod & meritò etiam speremus, repositam ei fuisse coronam justitiæ? Ità
 „ sanè, & justè sperare nos convenit. Verùm
 „ quia id facit humana fragilitas, ut demum
 „ mundano pulvere etiam religiosa corda sæpe
 „ sordescant, nostras pro defuncti Cardinalis anima ad Deum preces, atque suffragia deesse,
 „ Christianæ charitatis ratio non patitur. Id &
 „ privatim hætenus nos ipsius sæpius agere non
 „ amissimus, ac ut aliquid præter morem ergà
 „ insuetæ virtutis Viri memoriam peragamus,
 „ publicis insuper in Pontificio Nostro Sacello exequiis
 „ stata die Vobis indicenda solemnè ritu præstabimus.
 „ Firmam interim in spem adducimur, fore ut Cardinalis de Tournon Sinensem
 „ Missionem, quam vivens dilexit, etiam è cœlesti
 „ Statione benignò vultu respicere non dedignetur,
 „ suaque ope id in primis efficiat, ut quod ipse
 „ anxius adeò votis exoptavit, avulsis tandem ex illo agro, quæ
 „ inimicus homo superseminavit, Zizaniis, Catholicæ fidei seges illic
 „ rescat, & ad majorem divini nominis gloriam
 „ uberius in dies multiplicetur.

„ Responsa S. Congregationis Universalis
 „ Inquisitionis à SS. D. N. Alexandro VII.
 „ approbata, ad quæsitæ Missionariorum
 „ Societatis Jesu apud Sinas An. 1656.
 „ die 23. Martii.

„ **A** B aliquibus in Regno Sinarum Missionariis
 „ proposita fuerunt An. 1645. S. Congre-

„gregationi de propaganda fide infra scri-
 „pta, & alia quàm plurima quæſita, quæ S.
 „Congregationi supremæ, & universalis in-
 „quisitionis de mandato Ssmi transmiſſa, ſin-
 „gula fuerunt à Theologis qualicatoribus
 „qualificata, & unicuique ſuum reſponſum
 „adoptatum in hunc qui ſequitur modum.

„Et Primo: Utrum Chriſtiani Chinen-
 „ſes ſint obligati ad obſervantiam juris po-
 „ſitivi, quantum ad jejunia, confiteri ſemel
 „in anno, & communicare, feſta ſervare eò
 „modò, quo obligantur Indi in nova Hiſpa-
 „nia, & in Inſulis Philippinarum juxta di-
 „ſpoſitionem Papæ *Pauli III.* pro Indis Occi-
 „dentalibus & Meridionalibus.

„Cenſuerunt jus poſitivum Eccleſiaſti-
 „cum de jejuniiſ absolute obligare Chinen-
 „ſes Chriſtianos, & à Miſſionariis hoc eſſe
 „illis enuntiandum: attentâ verò religionum,
 „& perſonarum qualitate, locum eſſe (ſi
 „ſanctiſſimo placuerit) diſpenſationi, quæ
 „fuit aliàs à Felicis Recordat. Paulo III. In-
 „dis conceſſa; qua obtentâ, ſatagant Miſſio-
 „narii S.M. E. pietatem illis, patefacere, qui-
 „bus ea, quæ in univerſum indixit, magna
 „ex parte benignè remittit & indulget. Cen-
 „ſuerunt etiam, præfatos Chinenſes obliga-
 „ri ad Sacramentalem confeſſionem ſemel
 „in anno, & Miſſionarios hujusmodi obli-
 „gationem debere eis notificare. Idem pror-
 „us cenſuerunt quo ad Sacram communio-
 „nem ſemel in anno ſumendam: quo verò

„ad

„ ad executionem tempore statuto , hoc est
 „ in paschate , id esse intelligendum , nisi le-
 „ gitimum adsit impedimentum , aut grave
 „ periculum immineat. Curandum tamen
 „ ut infra duos , vel tres menses , ante vel post,
 „ paschati proximos , quatenus sine discrimi-
 „ ne fieri possit ; sin minus , alio quovis tem-
 „ pore infra decursum unius anni à paschate
 „ inchoandi omninò communicent. Demum
 „ censuerunt Chineses ad fidem conver-
 „ sos teneri omnino , festa servare , Missio-
 „ narios etiam teneri hoc eis notificare , lo-
 „ cum tamen esse (si Sanctissimus annuat)
 „ limitandi eis numerum dierum festorum ,
 „ juxta formam privilegii à Paulo III. Indis
 „ concessi.

„ *Secundò* : utrum in prædicto regno Mi-
 „ nistri Evangelici pro nunc saltèm in Sacra-
 „ mento Baptismi possint abstinere ab impo-
 „ nendo mulieribus oleum sanctum Cathe-
 „ chumenorum , sputum in cruribus , & sal
 „ in ore ; Insuper & non administrare eisdem
 „ mulieribus sacramentum extremæ unctio-
 „ nis. Et ratio dubitandi est , quia Chinen-
 „ ses magno Zelo ducuntur ergà uxores , fi-
 „ lias & alias mulieres , & scandalum sument
 „ ex hujusmodi actionibus.

„ Censuerunt , & Sacramentalia in Ba-
 „ ptismo mulierum esse adhibenda , & extre-
 „ mam unctionem esse mulieribus conferen-
 „ dam ; nec sufficere motivum in dubitatio-
 „ ne expressum , ut Missionarii , quantum in

„ se est, ab his abstineant. Curandum ergò,
 „ ut tam salubres ritus, & ceremoniæ intro-
 „ ducantur, & observentur; ac Missionarii
 „ tali circumspèctione illa administrent, ho-
 „ minèsq; talibus instruant documentis, ut
 „ ab omni suspitione inhonestatis liberentur.

„ *Octavò.* In prædicto regno habent Chi-
 „ nenses quendam magistrum in Philosophia
 „ morali literatum, qui olim discessit è vita
 „ vocatum Kum Fû cù, qui ob doctrinam, re-
 „ gulas, & documenta adeò in toto regno
 „ acceptus est, ut eum tam Reges, quàm o-
 „ mnes alii cujuscunque conditionis & gra-
 „ dus sint, sibi proponant imitandum & se-
 „ quendum, saltèm quo ad speculativum, &
 „ quem tanquam sanctum venerantur & lau-
 „ dant; in omnique civitate, & villa præfa-
 „ to magistro templa sunt erecta: Guberna-
 „ tores verò bis in anno tenentur in ejus
 „ templo solemne sacrificium offerre, sacer-
 „ dotis ipsimet gerentes officium, & sinè so-
 „ lemnitate in anni decursu bis in mense, con-
 „ curruntque cum illis aliqui ex literatis pro
 „ administratione eorum, quæ in tali sacri-
 „ ficio offerunt: quæ quidem sunt sus unus
 „ integer mortuus, capra una integra, cande-
 „ læ, vinum, flores, odores &c. Item o-
 „ mnes literati, quando accipiunt gradum,
 „ debent ingredi templum istius magistri, &
 „ facere genuflexiones, & offerre ante ejus
 „ altare ex candelis & odoribus. Totus iste
 „ cultus, sacrificium, & reverentia secun-
 „ dum

„dum omnium illarum gentium formalem
 „intentionem dirigitur in gratiarum actio-
 „nem pro bonæ ipsius relictis doctrinæ do-
 „cumentis, atque ut ab eo impetrent ex ip-
 „sius meritis optimi ingenii felicitatem, sa-
 „pientiæ & intellectûs. Quæritur, utrum
 „Gubernatores, qui Christiani sunt, vel fue-
 „rint, & litterati, vocati & coacti possint in-
 „gredi præfatum templum, facere tale sacri-
 „ficiû, vel assistere hujusmodi sacrificio,
 „vel facere genuflexiones, ante altare illud,
 „vel accipere aliquid de idolotythis, & ob-
 „lationibus illis, maximè quia putant illi in-
 „fideles, quòd quicumque manducaverit ex
 „talibus idolotythis, habebit progressum
 „magnum in suis literis, & gradibus; & si
 „portantes crucem in manibus possint licitè
 „hoc facere eò modò, quo dubitatione su-
 „periori dictum est? quia si hoc illis probi-
 „betur, erit tumultus in populo, ministri e-
 „vangeliî in exilium mittentur, & conver-
 „sio animarum impediatur, & extinguetur.

„Censuerunt non licere, nec posse ali-
 „quo prætextu contento in dubio Christia-
 „nis permitti.

„Nonò, Inviolabilis observantiæ mos est
 „apud Chinenses, tanquam doctrina à su-
 „pradiçto Magistro Kum Fû cù tradita, quòd
 „in omnibus Chinæ populis, templa con-
 „structa habeant avis, & progenitoribus su-
 „is defunctis dicata, & in unoquoque eo-
 „rum omnes, qui hujusmodi familiæ sunt,

„ bis in anno congregantur , & præfatis suis
 „ progenitoribus solemnia sacrificia faciant,
 „ magno cæremoniarum apparatu ; & in alta-
 „ ri multis candelis , floribus & odoribus ad-
 „ ornato , imaginem sive effigiem parentis ,
 „ vel avi defuncti collocant ; in quo sacrificio
 „ invenitur , & qui facit sacerdotis officium
 „ & ministri illius , offeruntque carnes , vinum ,
 „ candelas , odoramenta , capita caprarum
 „ &c. Hoc autem sacrificium ex communi
 „ illarum gentium intentione dirigitur , ut
 „ præfatis eorum genitoribus gratias reddant ,
 „ honorem & reverentiam exhibeant , ob be-
 „ neficia ab eis accepta , & ab illa , quæ ab eis
 „ accipere sperant. Unde ante altare pro-
 „ strati deprecationes multas faciunt , postu-
 „ lantes sanitatem , longam vitam , abundan-
 „ tiam fructuum , filiorum multiplicationem ,
 „ prosperitatem magnam , & ut ab omnibus
 „ adversitatibus liberentur. Quòd quidem
 „ sacrificium in domibus suis , & in sepulchris
 „ mortuorum etiam fit , minore tamen so-
 „ lemnitate. Quæritur utrum Christiani fi-
 „ cte , & exterius tantum , ut suprà dictum
 „ est , possint assistere hujusmodi sacrificio ,
 „ sive in templo , sive in domo , vel sepulchro ,
 „ publicè vel privatim , & exercere aliquod
 „ ministerium in illo , cum infidelibus com-
 „ mixti , vel quonam modo hoc poterit per-
 „ mitti Christianis illis ; ne si omnino prohi-
 „ beantur hoc facere , fidem perdant , vel ut
 „ me-

„ melius dicam, avertant se ab actionibus exterioribus Christianorum.

„ Censuerunt Christianis Chinesibus nullatenus licere fictè, vel exterius assistere sacrificiis in honorem Progenitorum, neque eorum deprecationibus, aut quibuscunque ritibus supersticiosi gentilium erga ipsos multo minùs licere circa præfata ministerium aliquod exercere.

„ Cæterùm, cùm missionarii Societatis Jesu in prædicto regno tunc temporis auditi non fuerint: annò elapsò 1655. eidem S. Congregationi de propaganda fide prædicta quatuor quæsitæ proposuêre. Cùm ex facti diversitate, quæ unicuique quæsitò est opposita &c. Res ad eandem S. Congregationem supremæ Universalis inquisitionis, jubente Ssmo Domino Nostro remissa. Eodem Sacra Congregatio, auditis qualificatorum votis, in sequentem sententiam respondit:

„ Primò quæritur, utrum Missionarii novis Christianis, quàm primum baptizantur, debeant intimare jus positivum tantumquam obligatorium sub peccato mortali, quantum ad jejunia, festa servare, & confiteri semel in anno, ac communicare? Dubitandi ratio circa jejunium est, quia Sinæ inde ab infantia ter in die comedere consueverunt, ad quod levitas cibi cogit. Præfecti verò jejuni tribunalia adire deberent, quæ frequentant ab octava matutina ad secundam

„ cundam pomeridianam ; quod illis esset o-
 „ mnino impossibile. Circa festa, confessio-
 „ nem & communionem dubitandi ratio est,
 „ quia maxima Christianorum pars laborare
 „ debent, ut victum lucrentur, & sæpe co-
 „ guntur Christiani ab infidelibus Præfectis
 „ festis diebus subire varios labores. Ipsi
 „ Præfecti Christiani tribunalia frequentare
 „ debent etiam diebus, qui apud nos festi
 „ sunt, sub pœna privationis officii. Missio-
 „ narii sunt pauci numero, regnum vastissi-
 „ mum, ideò quàm plures Christiani missam
 „ audire diebus festis, confiteri semel in an-
 „ no, & communicare non possunt.

„ Sacra Congregatio NB. juxta ea, quæ
 „ superius proposita sunt, censuit: jus positi-
 „ vum Ecclesiasticum quoad jejunia, observa-
 „ tionem festorum, Sacramentalem confes-
 „ sionem, & Communionem semel in anno
 „ esse à Missionariis Sinensibus Christianis
 „ notificandum, ut obligatorium sub pecca-
 „ to mortali: posse tamen simul explicare
 „ causas, propter quas excusantur fideles ab
 „ observatione præceptorum, & si Sanctissi-
 „ mo placuerit, posse concedi Missionariis
 „ facultatem dispensandi in casibus particula-
 „ ribus tantum, eorum arbitrio.

„ *Secundò* quæritur, utrum omnia Sa-
 „ cramentalia in baptismo fæminarum ad-
 „ ultarum adhibenda sint? Quæritur iterum,
 „ utrum sufficiat fæminis petentibus tantum
 „ extremæ unctionis Sacramentum confer-
 re?

„ re ? Quæritur iterum , num etiam peten-
 „ tibus negandum , cum incommoda , & pe-
 „ rricula Christianitatis totius prudenter fu-
 „ tura prævidentur ? Ratio dubitandi est , in-
 „ credibilis apud Sinas fæminarum modestia,
 „ Zelus & laudabilis earum ab omni viro-
 „ rum , non solum congressu , sed & aspectu
 „ fuga , qua in re , nisi magna adhibeatur à
 „ Missionariis cautela , scandalum ingens Si-
 „ nis datur , totaque Christianitas evidentif-
 „ simo periculo posset exponi.

„ Sacra Congregatio NB. juxta ea , quæ
 „ superius proposita sunt , censuit NB. ex gra-
 „ vi necessitate proportionata posse omitti
 „ quædam Sacramentalia in baptismo fæ-
 „ minarum , ac etiam posse omitti ipsum Sa-
 „ cramentum extremæ unctionis.

„ Tertiò quæritur , num accipiendorum
 „ graduum Cæremoniam , quæ fit in aula
 „ Confucii , Christiani literati licitè agere va-
 „ leant ? nam nullus intervenit sacrificulus ,
 „ vel ex secta idololatræ Ministellus , nihil
 „ omnino fit ab idololatræ institutum , sed so-
 „ li studiosi & Philosophi conveniunt , Con-
 „ fucium tanquam Magistrum suum agno-
 „ scentes *civilibus ac politicis ritibus* , ex sua
 „ prima institutione *ad merum cultum civilem*
 „ institutis. Omnes enim graduandi simul
 „ aulam Confucii ingrediuntur , in qua eos
 „ expectant Cancellarii Doctores , ac exami-
 „ natores , ibi simul omnes ante nomen Phi-
 „ losophi , nihil omnino offerendo , illas fa-
 „ ciunt.

„ciunt Cæremonias , & inclinationes more
 „Sinico , quas omnes discipuli faciunt suis
 „Magistris vivis , atque ità , cognito Philo-
 „sopho Confucio pro Magistro, gradus ac-
 „cipiunt à Cancellariis ac discedunt. Præ-
 „terea aula illa Confucii , Gymnasium est ,
 „& non templum propriè dictum ; nam clau-
 „sa omnibus est præterquam studiosis.

„S. Congregatio NB. juxta ea, quæ su-
 „perius proposita sunt , censuit permitten-
 „das Sinensibus Christianis prænominatas
 „Ceremonias , quia videtur cultus esse me-
 „rè civilis , & politicus.

„Quartò quæritur , num Cæremoniæ ,
 „quæ sunt , ex philosophorum placitis , circa
 „defunctos, Christianis permitti possint, pro-
 „hibendo quidquid superstitiosum accessit?
 „Quæritur iterum num Christiani simul cum
 „infidelibus consanguineis easdem licitas cæ-
 „remonias facere possint? Quæritur iterum
 „num adesse possint , præcipuè factâ fidei
 „protestatione , quando infideles etiam su-
 „perstitiosa peragunt , non cooperando aut
 „authorizando , sed quia valde notaretur, si
 „consanguinei tunc abessent , & essent ini-
 „micitiae causa , ac odii? Sinæ nullam divini-
 „tatem animabus defunctorum concedunt ,
 „nihil ab illis sperant , aut petunt. Triplex
 „est modus , quibus defunctos suos hono-
 „rant. Primus est , cùm aliquis moritur ,
 „sive Christianus sit , sive gentilis , pro in-
 „violabili more habetur , in domo defuncti
 „quod-

„ quoddam altare præparare , in eodemque
 „ imaginem seu tabellam collocare , in qua
 „ ejus nomen scriptum est , cum ornatu odo-
 „ rum , florum , & candelarum , retróque ca-
 „ daver feretro inclusum ponere. Omnes
 „ autem , qui ad condolendum domos illas
 „ ingrediuntur , coram præparata tabella , &
 „ defuncti imagine ter , vel quater genufle-
 „ ctunt , humi se se prosternentes , capitibus
 „ usque ad terram demissis ; aliquas secum
 „ candelas asportantes , & odoramenta , ut in
 „ præparato illo altari , seu potius tabula co-
 „ ram defuncti imagine consumentur , & com-
 „ burantur. Secundus modus est , qui fit bis
 „ in anno in Avorum & Progenitorum suo-
 „ rum aulis (ita Sinæ vocant , & non tem-
 „ pla , hoc enim tsu tang sonat) quæ verè fa-
 „ miliarum memoriæ , & monumenta sunt.
 „ Has Soli habent magnates , aut ditiores con-
 „ sanguinitates , in eis nullus sepelitur mor-
 „ tuus , sed in montibus , Sola ergò intus est
 „ nobilioris Proavi imago , deinde supra gra-
 „ dus alios aliis altiores dispositæ sunt tabel-
 „ læ ad palmi altitudinem , in quibus omni-
 „ um in illa familia defunctorum nomina ,
 „ qualitas , Sexus , ac ætas inscripta sunt , dies-
 „ que mortis , etiam infantium & puellarum.
 „ In hoc ergò aula bis in anno consanguinei
 „ omnes conveniunt , ex quibus ditiores of-
 „ ferunt carnes , vinum , candelas , qui has
 „ aulas habere non possunt , defunctorum
 „ suorum tabellas domi servant , vel in loco
 „ par-

„ particulari, vel etiam supra altare, ubi sunt
 „ Sanctorum imagines, quia ob loci, ac do-
 „ mūs parvitatem alium locum non habent,
 „ quas tamen nec venerantur, nec quibus
 „ offerunt quidquam, sed ex defectu alte-
 „ rius loci ibi sunt; Cæremoniæ enim illæ su-
 „ prædictæ à Sinis non fiunt, nisi in aula de-
 „ functorum, quàm si non habent, etiam
 „ cæremonias omittunt. Tertius modus est,
 „ qui fit ad mortuorum sepulchra, quæ o-
 „ mnia in montibus sunt extra mænia, juxta
 „ Regni leges. Ad hæc filii, aut affines, ac-
 „ cedunt semel saltèm in anno, circa initium
 „ Maij; herbas & gramina circa sepulturas
 „ nata erudicant, purgant, plorant, deinde
 „ ejulantur, genuflexiones, ut in primo mo-
 „ do dictum est, faciunt, cibos coctos, vi-
 „ nūmque disponunt, mox finitis lacrymis,
 „ edunt, ac bibunt.

„ S. Congregatio NB. juxta ea, quæ su-
 „ perius proposita sunt, censuit, posse tolera-
 „ ri Sinas conversos adhibere dictas cæremo-
 „ nias ergà suos defunctos, etiam cum Gen-
 „ tilibus, NB. sublati tamen superstitionis.
 „ Possent etiam assistere tantum cum gentili-
 „ bus, quando agunt superstitionis NB. præ-
 „ fertim factâ fidei protestatione, NB. & ces-
 „ sante periculo subversionis NB. & quando
 „ aliter odia, & inimicitia vitari non possunt.

Feria V. Die 23. Martii A. 1656.

„ **I**N congregatione Generali S. Romanæ, &
 „ universalis inquisitionis, habita in pala-
 „ tio Apostolico apud S. Petrum coram San-
 „ ctissimo Domino Nostro Domino Alexan-
 „ dro VII. ac Eminentissimis & Reverendis-
 „ simis DD. S. R. E. Cardinalibus, in tota
 „ Republ. Christiana adversus hæreticam pra-
 „ vitatem Generalibus Inquisitoribus à S. Se-
 „ de Apostolica specialiter deputatis. Facta
 „ relatione suprascriptorum quæditorum, unà
 „ cum responsis, & resolutionibus S. Congre-
 „ gationis, Sanctissimus Dominus Noster Ale-
 „ xander Papa VII. prædictus præfata respon-
 „ sa & resolutiones approbavit.

Joannes Lupus S. Rom. & uni-
 versalis Inquisitionis No-
 tarius.

(L.S.)

„ Ad hoc NB. Signum Lector impartialis spe-
 „ cialiter debet reflectere, quibus scilicet
 „ verbis, & restrictionibus, supposita veri-
 „ tate relatorum S. Congregatio censue-
 „ rit permittendos esse ritus Sinenses, ut
 „ ulteriori veritatis indagini locus relin-
 „ queretur.

„ Man

„ Mandatum seu edictum D. Coroli Maigrot
 „ Vicarii Apostolici Fokinenſis in Regno
 „ Sinarum nunc Episcopi Cononenſis.

„ **C** Arolus Maigrot, Sacerdos Vicarius Apo-
 „ stolicus Fokienſis, Sacrae Facultatis Pa-
 „ riſienſis Doctor, ſociuſque Sorbonicus,
 „ omnibus Vicariatûs noſtri Conſacerdoti-
 „ bus, ſalutem in eo, qui eſt omnium vera
 „ ſalus. Ex quo in Sinarum imperium, Deo
 „ favente, appulimus, nobis ſemper hæc Vica-
 „ riorum Apoſtolicorum ſollicitudinis præci-
 „ pua pars viſa eſt, ut diverſis quæſtionibus,
 „ de quibus inter Miſſionarios jam diu con-
 „ trovertitur, finem ſi fieri poſſet, afferrent;
 „ Sin minus regulam Miſſionariis traderent,
 „ quæ donec Apoſtolica ſedes controverſiam
 „ dijudicaret, æquali ab omnibus uſu & ra-
 „ tione ſervaretur. Neque enim, quod ſæ-
 „ piùs gementes conſpeximus, ſinè magno
 „ Eccleſiarum iſtarum detrimento accidit, ut
 „ Evangelii miniſtri in rebus, quæ ad Dei cul-
 „ tum, & idololatriæ extirpationem attinent,
 „ inter ſe conſentiant; ut quod alii ſinè ido-
 „ lolatriæ labe fieri poſſe non putent, hoc
 „ alii Chriſtianos facere permittant, aut etiam
 „ ad faciendum adhortentur; utque illi ipſi,
 „ qui certos uſus ſuperſtitioſos eſſe arbitran-
 „ tur, eoſdem pro bono pacis interdum tole-
 „ rent: è qua mali tolerantia malum radices
 „ agere, atque indies incrementum accipe-
 „ re, diuturna experientia cognovimus. Et
 „ quidem plerique Vicariatûs noſtri Miſſio-
 „ narii

„ narii hanc, in quæstionibus tanti momenti,
 „ non sententiarum modo discrepantiam, sed
 „ praxis & usûs dissimilitudinem tolli magno-
 „ pere cupientes, nostram pro eo, quo in-
 „ digni fungimus Vicarii Apostolici munere
 „ sententiam sciscitati sunt: ac nè continuis
 „ conscientiae scrupulis, & angoribus preme-
 „ rentur, *aliquid saltem per interim à nobis de-*
 „ *cerni institerunt.* Rerum autem gravitas
 „ fecit, ut non ità citò responderimus, at-
 „ que illi exoptabant. Etsi enim jam à mu-
 „ to tempore Bon. Mem. Episcopi Heliopo-
 „ litani, olim Vicarii Apostolici Fokiensis, &
 „ Sinarum Missionum Generalis Administra-
 „ toris jussu, cùm suas nobis vices deman-
 „ daret, his rebus incumberemus, nova ta-
 „ men, & acrior diligentia, postquam ad Apo-
 „ stolicum Vicariatum à S. Sede electi fuimus,
 „ adhibenda esse visa est. Qua in re id verè
 „ affirmare possumus, nihil à nobis sponte
 „ prætermisum fuisse, ut sive ex sinicis fon-
 „ tibus, sive ex commentariis, hoc in gene-
 „ re Europæ idiomate conscriptis, quoscun-
 „ que habere potuerimus, sive ex erudito-
 „ rum Virorum consortio, veritatem inda-
 „ garemus. Et quod omnium maximè ne-
 „ cessarium est, Deum jugi Sacrificio, & assi-
 „ duis precibus obsecravimus, ut tenebras
 „ nostras illuminaret, & semitas suas, quod-
 „ que placitum & acceptum est, in oculis
 „ suis, edoceret. Cùm itaque decretis, &
 „ constitutionibus Apostolicis sancitum sit,

„ ad Apostolicos Vicarios spectare , ut iis ,
 „ quæ ad cultum divinum , & bonos mores
 „ pertinent , intra suorum Vicariatuum fines
 „ provideant , ut hac in parte officio nostro
 „ faciamus satis , omnibus & singulis Vicaria-
 „ tûs nostri Missionariis observanda præcipi-
 „ mus , quæ sequuntur : *donec aliter ab Aposto-*
 „ *lica sede decretum fuerit.*

„ *Primo.* Excussis nominibus europæis ,
 „ quæ non nisi barbaro quodam modo sini-
 „ cis literis , & vocibus exprimi possunt ,
 „ Deum optimum maximum longo usu re-
 „ cepto nomine *Tien chu* , cœli dominum appel-
 „ landum esse statuimus , ita ut duæ aliæ si-
 „ nicæ voces *Tien cœlum* , & *Xang Ti supremus*
 „ *imperator* , prorsus repellantur , multò minus
 „ affirmetur , id quod Sinæ præfatis nomini-
 „ bus *Tien & Xang Ti* intelligunt , Deum esse ,
 „ quem Christiani colunt.

„ *Secundò.* Districtè prohibemus , nè in ul-
 „ la Ecclesia , tabella quædam , cui hæ duæ
 „ literæ *cœlum colito* , *King Tien* inscriptæ sunt ,
 „ appendatur , & ubicunque appensa fuerit ,
 „ intra duos menses auferri mandamus , cum
 „ aliis ejusdem sensus tabellis , & versibus , in
 „ quibus nomina *Tien* , & *Kang Ti* affiguntur .
 „ Ac nostro quidem judicio , cum omnes il-
 „ læ tabellæ , tum ea imprimis , quæ literas
 „ *King Tien* continet , ab idololatria excusa-
 „ ri non possint . Tametsi verò non ita cer-
 „ ta res esset , ac nobis videtur , vel ipsa pe-
 „ riculi suspicio , nè ab Evangelii Ministris
 „ abomi-

„ abominatio desolationis in loco sacro col-
 „ locetur, nos ab ejusmodi tabellis deterre-
 „ re debet ; maximè cum experientia nobis
 „ constet, eos Vicariatûs nostri missionarios,
 „ quorum in Ecclesiis illæ tabellæ non ha-
 „ bentur, nihilo ad evangelium prædican-
 „ dum imparatiores esse, nec minorem quam
 „ alii, laborum suorum fructum percipere.

„ *Tertiò.* Quæsitæ super capitibus summo
 „ Pontifici Alexandro VII. proposita, multis
 „ in rebus non esse veridica declaramus, ac
 „ proinde Missionarios responsis ab Apostoli-
 „ ca sede, rectè quidem, & sapientes ac
 „ juxtà circumstantias in dubiis expressas
 „ datis, inniti non posse, ad usitatum apud
 „ Sinas Confucii, & progenitorum cultum
 „ permittendum.

„ *Quartò.* Missionarii nullatenus, nullaque
 „ de causa Christianis permittant Solemni-
 „ bus, quæ semel & iterum singulis annis
 „ Confucio, & progenitoribus offerri solent,
 „ Sacrificiis, seu oblationibus præesse, mini-
 „ strare, aut interesse; quas oblationes su-
 „ perstitione imbutas esse declaramus.

„ *Quintò.* Missionarios, qui in locis, ubi
 „ evangelio operam navant, tabellarum in
 „ defunctorum honorem privatis in domi-
 „ bus erectarum usum abolere studuerunt
 „ magnopere laudamus, atque ut eo, quo
 „ cœperunt pede imposterum pergunt, ad-
 „ hortamus : ubi verò hunc tollere diffici-
 „ lius erit, ad hoc res saltèm temperamen-

„tum revocetur, ut sublatis literis *Xin Chu*,
 „*Xin Goei*, *Ling Goei*, solummodò defuncti
 „nomen tabellæ inscribatur, aut ad summum
 „litera *Goei* superaddatur, ac nè hujusmodi
 „tabella (quam in prædicta forma, donec
 „Apostolica sedes de re ipsa judicaverit, non
 „omnino reprobamus) superstitione acci-
 „piatur, in loco, ubi tabellæ privatis in do-
 „mibus erigi solent, scripta majoribus ca-
 „racteribus declaratio apponatur, in qua &
 „quæ sit Christianorum de defunctis fides,
 „& qualis filiorum ac nepotum in progeni-
 „tores pietas esse debeat, enuntietur, cujus
 „declarationis formam ad hujus mandati
 „calcem tradidimus: neque tamen prohi-
 „bemus aliam ejusdem Sensûs apponi, si
 „modò prius à nobis approbata fuerit.

„*Sextò*. Cùm nonnulla seu verbo, seu
 „scripto vulgari animadverterimus, quæ in-
 „cautos in errorem inducunt, & viam ad su-
 „perstitionem patefaciant, v. g. *Philosophiam*,
 „quam *Sinæ* profitentur, si bene intelligatur, ni-
 „hil habere legi *Christianæ* contrarium. Nomine
 „*Tay Kie* Sapientissimos priscos Deum causam
 „primam rerum omnium definire voluisse. Cul-
 „tum, quem *Confucius* Spiritibus adhibuit, civi-
 „lem potius, quàm religiosum fuisse. *Librum*,
 „quem *Sinæ* *Je King* appellant, summam esse opti-
 „mæ doctrinæ physicæ & moralis. Hæc & si-
 „milis uti falsò, temerè, & scandalosè dicta
 „scriptave, distincte inhibemus, nè in toto
 „vicariatu nostro diffeminentur.

Septimò.

„ *Septimò.* Caveant missionarii, ne qui Chri-
 „ stiani Sinicos libros in scholis legunt, atheis-
 „ mum, & diversas superstitiones, quibus il-
 „ li libri, tam in textu, quàm in commen-
 „ tariis, scatent, in auditorum animos infun-
 „ dant, sed illos missionarii admoneant, ut
 „ obvios errores refutent, & errorum occa-
 „ sione, quæ de Deo, de mundi creatione, &
 „ gubernatione Christiana religio tradit, di-
 „ scipulos diligenter edoceant; atque eosdem
 „ Christianos Missionarii frequenter com-
 „ monefaciant, nè (quod facilè contingit)
 „ suis inscriptionibus aliquid è Scholæ litera-
 „ riæ principiis Legi Christianæ contrarium
 „ admisceant.

„ Sunt & aliæ quæstiones; quæ hac vice
 „ nondum attingimus, quia cum memoratis
 „ capitibus, quæ præcipua sunt, & è quibus
 „ alia magna ex parte dependent, provisum
 „ fuerit, quid in cæteris tenendum sit, præ-
 „ scribere, & in usum inducere. Si quis au-
 „ tem Missionarius, quod absit, nullâ habitâ
 „ hujus declarationis, & mandati ratione,
 „ intra duos menses, memoratas tabellas &
 „ versus ab Ecclesiis suis, aut domibus non
 „ auferat, aut intra præfatum tempus manum
 „ operi non adhibeat, aut quas præscribimus
 „ regulas in usum & morem inducat, con-
 „ cessas ei à nobis, & à quocunque alio Vi-
 „ cario, & Provicario Apostolico facultates
 „ per præsentem revocamus, ac pro tempore
 „ præfato revocatas esse declaramus, Neque

„ tamen hac præfenti declaratione; & man-
 „ dato eos culpæ intendimus, qui aliter an-
 „ tea censuerunt, aliâque praxim secuti
 „ sunt, ab ea, quam impofterum sequendam
 „ eſſe ſtatuímus; mirum enim videri non de-
 „ bet, ſi in rebus huiusmodi, Miſſionarii o-
 „ mnes unius, ejuſdemque ſententiæ non fue-
 „ rint, & eam unusquiſque praxim amplexus
 „ ſit, quæ ſibi in Domino magis veritati con-
 „ ſona videbatur; Nunc verò in hoc omnes
 „ ſtudia noſtra conferamus, ut idem ſapia-
 „ mus, ut unanimis uno ore exhibeamus
 „ iſtam Eccleſiam non habentem maculam,
 „ aut rugam, ſed ut ſit ſancta, & immacula-
 „ ta; ac Deus pacis, & dilectionis erit nobi-
 „ ſcum. Datum in oppido *Changlo* Provin-
 „ ciæ *Fokiensis* Die 26. Menſis Martii Anno
 „ 1693.

*Carolus Maigrot Presbyter Vica-
 rius Apostolicus Fokiensis.*

„ Facta dein à D. Maigrot præfati ſui man-
 „ dati relatione ad S. Sedem Apoſtoli-
 „ cam, Sanctiſſimus Dominus Noſter
 „ Innocentius Fel. recond. Papa XII.
 „ ipſum Dominum Maigrot ſequenti A-
 „ poſtolico Breui dignatus eſt.
 „ Dilecto filio Carolo Maigrot Electo Epi-
 „ ſcopo Cononiensi Vicario Apoſtolico
 „ Provinciæ Fokiensis in Sinarum im-
 „ perio.

Innocentius XII.

„ Dilecte Fili! Salutem & Apostolicam be-
 „ nedictionem. Sicuti nihil magis cordi
 „ est nobis, quàm ut animæ ad imaginem &
 „ similitudinem Dei creatæ, & unigeniti ejus
 „ filii Sanguine redemptæ Creatorem suum,
 „ ac redemptorem agnoscant, & in Spiritu
 „ ac veritate adorent; ita nihil potest nobis
 „ accidere jucundius, quàm ut audiamus o-
 „ perarios ab eo in vineam suam per hanc
 „ sanctam sedem missos, noviter, fructuosè-
 „ que laborare. Quocircà maximè nos gau-
 „ diò affecit eorum relatio, qui nuntiârunt,
 „ quod etiam ex multis literis tuis cognovi-
 „ mus, te invicta diligentia in ea incumbere
 „ studia, plurimùmque in iis profecisse, qui-
 „ bus opus est, cùm ut verbum Dei per Mis-
 „ sionarios Apostolicos faciliùs disseminari,
 „ tum ut idololatria & cujuscunque generis
 „ superstitio gentilium extirpari possit. Ma-
 „ gna facta est lætitiæ nostræ accessio, ubi
 „ intelleximus, te tuosque socios, non in Ser-
 „ mone adulationis, neque in occasione ava-
 „ ritæ, nec quærentes ab hominibus glori-
 „ am, sed Dei spectantes honorem, & ani-
 „ marum salutem, in propagandam fidem, &
 „ religionem Catholicam assidue esse inten-
 „ tos. Et quoniam Christus Dominus Apo-
 „ stolis suis, & aliis operariis evangelicis ni-
 „ hil studiosiùs commendavit, aut inculcavit
 „ diligentius, quàm ut inter se unum essent,

„ & animorum & sensuum conjunctione uni-
 „ tatem ipsam Patris cum Filio imitarentur;
 „ enitendum maximè tibi est, & quantum
 „ potes efficiendum, ut pacem cum aliis in
 „ eodem opere occupatis semper retineas, ac
 „ magis magisque confirmes. Fieri quidem
 „ non potest, ut hæc omnia consequaris si-
 „ nè gravibus difficultatibus, ac laboribus,
 „ sinè quibus nihil arduum ad Dei gloriam
 „ suscipi, promoveri, aut perfici potest. Sed
 „ pro modo patientiæ merces copiosa est in
 „ cœlis. Quam ob rem oportet te Moyse
 „ sequi exemplum majores divitias æstiman-
 „ tis thesauro Ægyptiorum improprium
 „ Christi, aspicientis in remunerationem.
 „ Apostolicam interim benedictionem tibi
 „ peramanter impertimur. Datum Romæ
 „ apud S. Mariam Majorem sub annulo Pesca-
 „ toris die 15. Januarii MDCXCVII, Pontifi-
 „ catûs nostri Annô VI.

Marinus Spinula.

*Decretum Sanctissimi Domini Nostri
 Clementis Papæ XI.*

Feria V. Die XX. Novembris MDCCIV.

„ **I**N Congregatione Generali S. Romanæ &
 „ universalis inquisitionis, habita in Pala-
 „ tio Apostolico Quirinali coram Ssmo Do-
 „ mino Nostro Domino Clemente Divina
 „ Pro-

„ Providentia Papa XI. ac Eminentissimis, &
 „ Reverendissimis Dominis S. R. E. Cardi-
 „ nalibus, in tota republ. Christiana, contra
 „ hæreticam pravitatem Generalibus inqui-
 „ sitoribus, à S. Sede Apostolica specialiter
 „ deputatis. Sanctitas sua postquam in plu-
 „ ribus congregationibus coram se habitis,
 „ ab ipso pontificatûs sui primordio, super
 „ præmissis quæsitis, seu dubiis Theologo-
 „ rum, ac Qualificatorum ad id à Sanctæ
 „ Mem. Innocentio XII. deputatorum, sen-
 „ tentias exceperat: postquam itidem pluries
 „ de iis egerat cum Dominis Episcopis Berl-
 „ tensi, & Rosaliensi Vicariis Apostolicis in
 „ regno Sinarum, Romæ nunc commoranti-
 „ bus: ac postquam demum quidquid in e-
 „ jusmodi controversiis Patres Franciscus
 „ Noël & Caspar Castner Societatis Jesu Pro-
 „ curatores, & Missionarii Apostolici ejusdem
 „ regni deducere potuerunt, seu voluerunt,
 „ audiverat; responsa supradicta, quæ in aliis
 „ præcedentibus congregationibus similiter
 „ coram Sanctitate Sua habitis, diu multum-
 „ que discussa, ac maturè examinata fuerant,
 „ confirmavit, & approbavit; illaque Domi-
 „ no *Carolo Thomæ de Tournon* Patriarchæ An-
 „ tiocheno, Commissario, & Visitatori Apo-
 „ stolico, in præfato Sinarum & aliis India-
 „ rum Orientalium regnis, transmitti man-
 „ davit, unà cum congrua, & opportuna in-
 „ structione desuper facienda, ad hoc, ut tam
 „ ipse, quàm reliqui Archi-Episcopi, Episco-

„ pi , seu alii , qui in illis partibus Visitatoris,
„ delegati, seu Vicarii Apostolici munus exer-
„ cent, vel imposterum exercebunt, respon-
„ sa hujusmodi ab omnibus, & singulis nunc,
„ & pro tempore ibidem existentibus Missio-
„ nariis cujuscunque ordinis, religionis, & in-
„ stituti, etiam Societatis Jesu , nec non ab
„ universis Christi fidelibus earundem parti-
„ um, sub poenis canonicis , ea qua decet, o-
„ bedientia, observari curent, & faciant; su-
„ spensa tamen interea , justis & rationabili-
„ bus ex causis, animum Sanctitatis Suae mo-
„ ventibus, eorundem responsorum publica-
„ tione , seu quavis evulgatione tam in Ur-
„ be, quàm in aliis Europæ partibus. In con-
„ trarium facientibus non obstantibus qui-
„ buscunque.

*Joseph Bartolus S. Romanæ & Uni-
versalis Inquisitionis Notarius.*

(L.S.)

Decretum Eminentissimi Cardinalis
de Tournon,

„ **C**arolus Thomas Maillard de Tournon,
„ Dei & S. Apost. sedis gratiâ Patriarcha
„ Antiochenus SS. D. N. Clementis divina pro-
„ videntia Papæ XI. Prelatus Domesticus,
„ ejusque Pontificio solio assistens, nec non Sa-
cre

„ *era Romanae Universalis inquisitionis Con-*
 „ *sultor , ac in Indiis Orientalibus , & Sina-*
 „ *rum imperio , finitisq; Regnis , & insulis*
 „ *Commissarius Apostolicus & Visitator Ge-*
 „ *neralis , cum facultate Legati de latere.*
 „ *Reverendissimis Dominis & fratribus Epi-*
 „ *scopis , Locorum Ordinariis , & Vicariis*
 „ *Apostolicis , Reverendissimis Pro-Vicariis ,*
 „ *nec non Missionariis Apostolicis in his Re-*
 „ *gnis Sinarum , salutem in Domino sempi-*
 „ *ternam.*

„ Quandoquidem audivimus evangelicos
 „ operarios accessiri , de aliquibus ad sanctam
 „ religionem nostram spectantibus interro-
 „ gandos ; ut selectum Dominici verbi se-
 „ men à noxiis superstitionum oleribus , pu-
 „ blica confessione separare valeamus, utque
 „ simus unanimes veritatis testes , & assento-
 „ res ; atque sinè scandalo errantium in in-
 „ vio , uno ore & corde Deum glorificemus,
 „ qui non est dispensationis Deus : inhærentes
 „ menti S. Sedis Apostolicæ , & decisioni (de
 „ qua nobis constat) ab eadem suprema Se-
 „ de , atque à SS. D. N. Clemente divina pro-
 „ videntia Papa XI. nuper emanatæ , post e-
 „ mensa tot annorum stadia , & labores in
 „ examine controversiarum hanc Missionem
 „ diu exagitantium , regulam & legem cer-
 „ tam , ab omnibus imposterum observan-
 „ dam , pro muneris nostri debito propone-
 „ re.

„ re, declarare, & statuere decrevimus, prout
 „ in subsequentibus responsis ad quæsitæ, quæ
 „ fertur esse faciendæ, cum ea majori, qua
 „ fungimur potestate, etiam Legati de latere
 „ proponimus, statuimus, & decernimus, &
 „ ab omnibus Missionariis tam sæcularibus,
 „ quam Regularibus, cujuscunque ordinis,
 „ etiam Societatis Jesu in hac Missionè ob-
 „ servari mandamus. Si interrogentur de
 „ doctrina, legibus, ritibus, seu consuetudi-
 „ nibus Sinicis in genere, an illis consenti-
 „ ant, an promittant illos, aut illas non im-
 „ pugnare, nec contra scribere, aut prædica-
 „ re? respondere tenebantur, quo ad ea, quæ
 „ sunt conformia Christianæ legi, & cum ea
 „ licitè, & ritè componi possunt, affirmati-
 „ vè; quo ad alia negativè. Si deinde inter-
 „ rogentur, quæ nam sint in divina lege, quæ
 „ Sinarum Doctrinæ non sunt conformia?
 „ respondebunt plura. Et ad exemplifican-
 „ dum inducti, dicere poterunt pro libitu ea,
 „ quæ sibi occurrent de Sortibus, de Sacrifi-
 „ ciis, seu Ci, quæ fiunt cælo, terra, soli, lu-
 „ næ, planetis, spiritibus, artium inventori-
 „ bus & aliis. Cùm Soli Deo rerum omni-
 „ um Conditori liceat Christianis sacrificare,
 „ ut ab eo prospera quæque & adversa sorti-
 „ antur. Si descendant interrogationes ad
 „ Ci, seu sacrificia Confucii, & progenito-
 „ rum, negativè respondebunt: non possu-
 „ mus illa facere, aut permittere divinæ le-
 „ gis Cultoribus. Item negativè quoad usum
 tabella-

„ tabellarum defunctorum Progenitorum,
 „ juxta morem Sinicum. Item negativè, si
 „ interrogentur an Xam Ti, vel Tien sine
 „ Christianorum verus Deus. Si interroge-
 „ tur, quare de prædictis ità sentiant? respon-
 „ debunt: quia non componuntur cum cul-
 „ tu veri Dei; & ità à suprema sede est de-
 „ cisum, quæ est regula infallibilis Christia-
 „ norum in rebus fidei. Si circa tempus de-
 „ cisionis? omnibus sit notum, illam ema-
 „ nasse die 20. Novembris An. 1704. Si de-
 „ mum dicatur, quomodo vobis de hoc con-
 „ stat? respondebunt: nobis constat ex de-
 „ claratione de hoc facta à Patriarcha An-
 „ tiocheno superiore nostro, qui oracula
 „ Summi Pontificis in se habet, vigore sua-
 „ rum facultatum, & tenemur ei credere. Et
 „ ità ex commissa nobis, licèt immeritis, au-
 „ thoritate Apostolica, etiam cum facultate
 „ legati de latere, omnibus & singulis Epi-
 „ scopis, Vicariis Apostolicis, Locorum Or-
 „ dinariis, Missionariis, & Presbyteris, tam
 „ Sæcularibus, quam Regularibus etiam So-
 „ cietatis Jesu, in hac Sinica Missionem existen-
 „ tibus, & in futurum extituris præcipimus,
 „ & observari mandamus; sub pœna excom-
 „ municationis latæ Sententiæ, S. Sedi Apo-
 „ stolicæ ità reservatæ, & nobis, ut nè qui-
 „ dem sub prætextu cujuscunque privilegii
 „ à Summis Pontificibus concessi, etiam Pa-
 „ tribus Societatis Jesu, ab excommunica-
 „ tione possit quis unquam absolvi, præter-
 „ quam

„ quam in mortis articulo , ad quem solum
 „ effectum , & non in aliis casibus , & quate-
 „ nus opus sit quodcunque privilegium hu-
 „ jusmodi , vigore specialis facultatis , qua ad
 „ id fungimur , suspendimus , & revocamus ,
 „ sublata etiam facultate eludendi , seu aliter
 „ interpretandi hoc nostrum mandatum sub
 „ prætextu decreti Alexandri S. M. Papæ VII.
 „ editi An. 1656. vel alicujus magni periculi.
 „ Etenim ex Speciali indulto, Apostolicarum
 „ constitutionum interpretatio, & declaratio,
 „ nobis est commissa &c. Ac propterea de-
 „ claramus , non obstante dicto decreto , aut
 „ quocunque gravi periculo , ita ab omnibus
 „ in hac missione permanere, vel ingredi vo-
 „ lentibus, sub prædicta pœna, ipso facto in-
 „ currenda , esse tenendum, docendum & re-
 „ spondendum, cùm maximum religionis,
 „ & missionis bonum propriè consistat in de-
 „ core, & honore divinæ Sponsæ, quam Chri-
 „ stus acquisivit sanguine suo, & in consutili
 „ veste contexit. Datum Nankini die 25.
 „ Januarii Anno 1707. Pontificatûs autem
 „ SS. D. N. Clementis Divina Providentia
 „ Papæ XI. Anno septimo.

Carolus Thomas Patriarcha Antioch. Visit. Apost.

*Andreas Candela S. Visit. Apost.
 Cancell. & Mission. Apost.*

Publicata Nankini die 7. Febr. An. 1707.

De-

*Decretum Sanctissimi Domini Nostri Clementis
Papæ XI. juxta exemplar impressum Romæ ex
Typographia Rever. Camer. Apost.*

Feria V. die 25. Septemb. An. 1710.

„**I**N congregatione Generali S. Rom. & Uni-
„vers. Inquisitionis habitis in palatio Qui-
„rinali coram SS. Domino Clemente div.
„provid. Papæ XI. ac Eminentissimis & Re-
„verendissimis Dominis S. R. E. Cardinalibus
„inquisitoribus à S. Sede Apost. specialiter
„deputatis. Idem Sanctissimus Dominus No-
„ster in causa Rituum, seu ceremoniarum
„Sinensium, auditis tam in congregationi-
„bus anno præterito non semel, quàm in
„aliis mense, & anno præsentibus pluries co-
„ram Sanctitate Sua habitis, præfatorum Emi-
„nentissimorum & Romanorum DD. Cardi-
„nalem, qui rem mature, ac diligentissime
„discusserunt, sententiis decrevit, & decla-
„ravit responsa alias in causa hujusmodi, ac
„eadem congregatione data, & à Sanctitate
„Sua die 20. Novembris An. 1704. confirma-
„ta, & approbata, nec non mandatum, seu
„decretum ab Eminentissimo & Rmo Do-
„mino Domino Cardinali de Tournon, tunc
„Patriarcha Antiocheno, Commissario, &
„Visitatore Apostolico Generali in imperio
„Sinarum die 25. Januariis 1707. hac de re
„editum, ab omnibus, & singulis, ad quos
„spectat, inconcussè & inviolabiliter sub cen-
„suris, & pœnis in mandato, seu decreto hu-
jus-

„jusmodi expressis, observanda esse. Quo-
 „vis contrafaciendi quæsito coolre, seu præ-
 „textu penitus sublato, ac potissimum non
 „obstante quocunque appellatione à quibus-
 „vis personis sive sæcularibus, sive regulari-
 „bus, etiam specifica & individua mentione,
 „& expressione, dignis, ac quavis Ecclesiasti-
 „ca dignitate fulgentibus ad sedem Aposto-
 „licam interpositâ, quam propterea Sanctitas
 „sua rejiciendam esse decrevit, ac re ipsa re-
 „jecit. Porro cùm idem Dominus Cardina-
 „lis de Tournon in suo mandato, seu decre-
 „to supradictò Apostolicæ decisioni die 20.
 „Novembris 1704. latæ se expressè inhærere
 „professus fuerit, Sanctitas Sua ulterius de-
 „claravit, ipsum mandatum, seu decretum,
 „unâ cum censuris in eo contentis ad nor-
 „mam eorundem responsorum accipiendum
 „esse, ità ut nihil per illud responsis præfatis
 „additum, seu detractum fuisse censendum
 „sit, ac omnia, quæ in eis insunt, etiam in
 „mandato, seu decreto prædicto inesse in-
 „telligamus. Cæterùm Sanctitas Sua, tamet-
 „si non sinè ingenti animi sui mærore acce-
 „perit, quòd humani generis hostis multi-
 „plicia indies Zizania in latissimis illis regio-
 „nibus superfeminare non cessat, non ta-
 „men propterea in eis Catholicæ religionis
 „propagandæ saluberrimum, ac Sanctissi-
 „mum opus ullatenus deserere volens, sed
 „illud majori, qua potest animi contentio-
 „ne, ac studio, iisque potissimum diffidiis,
 „qui-

„ quibus inibi Christianæ fidei seges, veluti
 „ spinis suffocatus, prorsus submotis, arden-
 „ tius semper & enixius, promovere cupiens,
 „ congruam super præmissis, aliisque ad ea
 „ pertinentibus instructionem confici, illam-
 „ que dicto D. Cardinali de Tournon, quate-
 „ nus adhuc in illis partibus commoretur,
 „ sin minus, illi, qui ejus loco deputatus fue-
 „ rit, nec non Episcopis & Vicariis Apostoli-
 „ cis earundem partium transmitti mandavit,
 „ qua non minùs debitæ Apostolicorum de-
 „ cretorum executioni, quàm Missionario-
 „ rum concordia, evangelicæ veritatis præ-
 „ dicationi, atque animarum saluti opportu-
 „ nè consulatur. Demum ut nimia illi de
 „ his rebus scribendi licentiæ, quæ non sinè
 „ fidelium scandalo, inter partes diuturnâ
 „ contentione exasperatas invaluit, modus
 „ imponatur, Sanctitas Sua districtè præcipit
 „ omnibus & singulis cujusvis ordinis, Con-
 „ gregationis, instituti, & Societatis, etiam
 „ de necessitate exprimendæ, Regularibus,
 „ aliisque quibuscunque sæcularibus personis
 „ tam Ecclesiasticis, quàm laicis, cujuscun-
 „ que tandem statûs, gradûs, conditionis, &
 „ dignitatis existant, ut imposterum non au-
 „ deant, sub quovis quæsito colore, vel præ-
 „ textu imprimere, vel quoquo modo in lu-
 „ cem edere libros, libellos, relationes, the-
 „ ses, folia seu scripta quæcunque, in quî-
 „ bus ex professo, vel incidenter de ritibus
 „ Sinicis hujusmodi vel de controversiis de-

„ super, seu illorum occasione exortis quom-
 „ modolibet tractetur, sinè expressa, & specia-
 „ li licentia à Sanctitate Sua, seu pro tempo-
 „ re existente Romano Pontifice in congre-
 „ gatione supradictæ S. & Universalis inqui-
 „ sitionis obtinenda. Ut autem ejusmodi
 „ prohibitio inviolabiliter observetur, eadem
 „ Sanctitas sua voluit, & declaravit contra-
 „ venientes quoscunque excommunicatio-
 „ nis latæ Sententiæ, Regulares verò etiam
 „ privationis vocis activæ & passivæ poenas
 „ ipso facto absque alia declaratione incur-
 „ rere, & nihilominus aliis etiam poenis San-
 „ ctitatis Suæ, & Successorum suorum Ro-
 „ manorum Pontificum arbitrio infligendis
 „ subjacere. Libros porrò, libellos, relatio-
 „ nes, theses, folia, ac scripta quæcunque,
 „ quia in futurum contra præsentis prohibi-
 „ tionis tenorem edi contigerit, (citra ullam
 „ aliorum hætenus editorum approbatio-
 „ nem, super quibus opportunè providebi-
 „ tur) pro expressè prohibitis haberi voluit,
 „ absque alia declaratione sub poenis & cen-
 „ suris in regulis judiciis librorum prohibito-
 „ rum contentis. Impressores verò præter
 „ Scriptorum sic impressorum amissionem,
 „ pecuniariis, aliisque corporalibus pænis
 „ juxta

„ juxta criminis gravitatem , teneri manda-
 „ vit ; in contrarium facientibus non obstan-
 „ tibus quibuscunque.

(L.S.) Josephus Bartolus S. Rom. & Uni-
 versalis Inquisitionis Notarius.

„ Die 1. Octobris 1710. supradictum de-
 „ cretum affixum & publicatum fuit ad val-
 „ vas Basilicæ Principis Apostolorum Palatii
 „ S. Officii , ac in aliis locis solitis & consue-
 „ tis Urbis per me Franciscum Pernum S. In-
 „ quisionis Cursorem.

Haftenus relatio pretiosæ mortis
 à fol. 1. usque 88.

Manet igitur : *qui hominibus placent confusi
 sunt, quoniam Deus sprevit eos.* Et sapientis-
 simè nunc ab Ecclesia ordinatum est, ut im-
 posterum Missionarii Jesuitici non amplius
 suo Generali. sed soli congregationi de pro-
 paganda fide subjecti sint, & obedire tenean-
 tur. Denique in causa Janseniani colubri
 inenarrabiles Jesuitarum operas diducto ore
 per omnes Rhetoricæ locos, & Philosophiæ
 prædicamenta dilaudas? Non invideo, imò
 gaudeo & Spiritu exulto, & adhortor exi-
 tiale malum, animos eruditorum, velut he-
 dera amplectens eradicari. Verùm tui frau-
 dulenter pugnant

— — — — — *testosque per herbam
 disponunt enses, & scuta latentia condunt,*
 — — — — — Ita,

Ita, ut quod sunt *Jansenistæ* in Gallia tantum, idem *Jesuitæ* in orbo universo: iisdem armis Ecclesiam Dei lacerando. Illi inobedientes sunt Episcopis: hi Vicariis & Nuntiis Apostolicis. Illi negant quinque propositiones ex Jansenii Augustino fideliter extractas: hi renuunt fideles esse species facti adversus doctrinam suam &c. Illi variant sensum quinque propositionum: hi diversificant systema opinionum suarum ad placita Regum. Illi eludunt bullas Pontificias interpretationibus: hi easdem extenuant, & in sibi favorabiles sensus detorquent inventis conditionibus. Illi Ecclesiæ infallibilitatem tergiversantur agnoscere in factis decidendis: hi ipsi (qui Papæ quidem infallibilitatem sese agnoscere gloriantur in decidendis factis, & re ipsa agnoscunt, dum est in favorem Societatis) cum distinctione juris & facti miras ludificationes Ecclesiæ causant. Illi se solos veram eruditionem & intelligentiam in materia gratiæ adeptos esse putant; ideò ex superbia iudicio Ecclesiæ se subdere detrectant; hi se solos status quæstionum circa controversias fidei intelligere perpetuò prætendunt, inde aliorum iudicio obedire nolunt. Illi demum perennem exigunt suæ litis revisionem, conquerentes se satis auditos non esse: hi semper postulant, ut reiteretur examen negotiorum suorum, nec cessare volunt, nisi ad aliud redeatur iudicium ipsis favorabile. Ecce quàm ovum ovo simile! Id demum & insolens.

solens, & injuriosum valde, quòd dum animadvertunt, quosdam Viros, etsi pietate & doctrinâ fulgentes suis practicis, justitiæ amore invisos, statim eos Jansenii doctrinâ infectos, ubique detonent, & sub ea nequitiae figura modis omnibus persequantur. Quòd tuus *Martinius* incorruptò sit corpore mendacium est; sed etsi esset, nihil adeò mirum esset, nam & plurimum Gentilium in *Japonia*, & hæreticorum in *Germania* corpora, ulque hodie incorrupta sunt, & multi Sancti jam canonizati incorrupto corpore non sunt. Cæterum nulla quæstio est de vestibus sericis delatis more regionis à Jesuitis, sed de vita voluptuosa, cui ultra modum dediti sunt plures eorum, ut erat idem Martinus Martinus: in vestibus præclaris, in mundanis visitationibus, in conviviiis ad sex horas protractis, exquisitissima vina bibens, cibos edens delicatissimos, & tali austeritate videtur sibi sine dubio incorruptionem corporis comparasse. Adamus Schall & Franciscus Figuerro Jesuitæ, dignitatem primam habebant post regiam, ipsorum etiam vice Regum superiorem (buccinato penes votò non acceptandi dignitates) incessum pomposum & fastuosum in sede eburnea aurò ornata, ab octo viris gestata, præcedentibus conopæis pretiosis, subsequentibus asseclis, lanceariis, bombardariis, militibus, peditibus, & equitibus? Ordo eorum (ut chinenses relationes fol. 170. habent,) talis erat: imò præcesserunt quidam

dam famuli bini & bini, quorum quidam sericò ornata tenebant instrumenta. 2dò. Venerunt baccilliferi arcentes populum à via. 3tiò. Processerunt portitores scutorum, in quibus nomen P. *Figüero*, aut *Schall* cum gradu dignitatis suæ, quam in regno gerebant, magnis literis erat expressum, ut omnes legentes debitam extemplò eis humiliationem præstarent. 4tò. Lancearii & balistarii sericeis aurò phrygiatis vexillis coloris cærulei. 5tò. Duo majores Ministri gravi gressu adventum sui Domini notantes. 6tò. Ipse P. *Figüero* aut *Schall* in sella eburnea aurò ornata ab octo personis gestata. 7mò. Minister cum equo Domini sui pulcherrimo. 8vò. Famuli portantes lucernas in perticis arte chinensi sericeis ornamentis insignitas. Nunquid sic incescit Dominus JESUS? aut ejus Apostoli? Nec disceptatur de crucifixo vestito, etsi & id contra historiam evangelicam militare videatur, sed de absconsione crucis, quòd non prædicent Christum crucifixum, sed gloriosum, velut in cœlos ascendentem, & inibi regnantem, erubescunt ergò (ut placeant Sapientibus Sæculi) crucem Christi. Contra quos Paulus: Multi ambulant, quos sæpè dicebam vobis (nunc autem & flens dico) inimicos crucis Christi, quorum gloriâ in confusione ipsorum, qui terrena sapiunt. Tandem Lessii tui doctrina, finem secundarium intrandi religionem temporales commoditates esse posse, adstruentis, quam tu miris ventilationibus exal-

exaltas, præter alias, insignem censuram patitur à Theologo tuo domestico Ven. *Thoma à Kempis Lib. I. de imit. cap. 7.* qui aliud in religione querit, quàm purè animæ suæ salutem, non inveniet nisi tribulationem & dolorem. Item *lib. 3. cap. 49.* Non est hoc purum & perfectum, quod propria commoditate est infectum. Jam breviter sit

Titulus Quintus.

*In quo à cap. 24. usque ad finem
Curae salutis Apolographus refu-
tatur.*

Quid ultra? vana ac insana loquacitate
jactabundus Modeste provolveris. Quid
tuus Apologeticus? exagitationum &
scommatum Schediasma? Quid tu Modeste?
Τύγναθον Φυσᾶς. Anecdota tibi sal in oculis,
quæ insipidis Sarcasmis, ut canis lunam alla-
tras! Certè is industriæ, & ingenii, qui ad-
huc hodie continuatur, partus, longè me-
liùs luceret inter libros Patris Reſtoris tui ad
S. Clementem, quàm ut N. 113. Bibliothecæ
cubiculi sui reperiatur Cardinalium Richelieu,
& Mazarini Ministerium cum observationi-
bus politicis ab An. 1624. usque 1652. Sed
est Autori Anecdotorum eruditio in orbe li-
terario celeberrima, & adeò sufficientissima.

ut se adversus tuas calumnias tueatur. Quæ reliqua sunt stringam compendio. A summis Pontificibus & Cæsaribus, jactas te elatò superciliò accepisse aliena bona, monasteria, templa; quo jure? cùm aliena sunt. Illi vobis, quantum ad se erat, concesserunt, relinquentes vestris conscientiis, dum per falsas informationes, suppressa veritate, & allegatis mendaciis, ea non obtinuistis, sed extorsistis. Quot enim latifundia, monasteria, prioratus, Ecclesias in Germaniâ sola Statui Ecclesiastico, Benedictinis, Cisterciensibus, Præmonstratensibus, Franciscanis, Dominicanis, Augustinianis &c. per fraudes, imposturas, mendaciâ, informationes falsas, quasi non viverent juxta suam regulam, essent laxi, pigri, partim surripuistis, partim surripere inauditis violentiis adnisi estis, ut domos orationis, sacrificii, & psalmodiæ (quæ apud tuos Modeste longè exulat) in pecorum, ac culinarum Ministeria converteretis. Testis est *P. Joannes Theodorus Lennep* Jesuita in epist. quam 2. Octob. An. 1629. consciis Rectore suo & Præposito Provinciali scripsit ad Illustrissimum Baronem *Hermannum à Questenberg* cognatum suum, S. Cæs. Maj. à consiliis Aulicis, ipsum enixè rogans, ut Patrum ageret Societatis ad finem acquirendi collegio Societatis Moguntino duas Abbantias *Marien Kron* Ord. Cister. & *Clarenthal* Ord. S. Claræ: pro ratione allegans: quòd multe ex isto monasterio utilitates collegio Moguntino forent

rent proventuræ, maximè ob pascua & prata, quæ habet multa. Verùm generosissimo Spiritu respondit D. Baro : Conscientiæ (inquit) mihi duco, olim & jam Sanctitate illustribus, qui continuis sæculis Ecclesiam sustinent, & adornant, pulsas, & ejectas, aliis quibuscunque etiam patrocinari, ut in hereditates eorum introeant, In S. Benedictum, S. Claram, S. Franciscum, S. Bernardum, magna cœli triumphantis simul & militantis Ecclesiæ sydera, insurgere trepido, nec familias eorum in terris licitè turbari assentior. Societati cum aliorum bonorum injuria patrocinari nolo &c. Certè fundationes antiquissimas laudatissimorum ordinum sic despui, proteri, & in aliud quotidie transferri, omni etiam fundatorum memoriâ abolita, & subtracto heredibus in egestate subinde comprehensis ultimò perfugio : nescio quam crudelitatis speciem habet &c. Quorsum tam diræ execrationes Pontificum, Archi-Præsulum, Imperatorum, & Regum in perpetuum irrevocabiliter (ut diplomata loquuntur) pronuntiata in omnes, qui religionibus sacra aliò convertunt, aut qualicunque interpretatione, sive colore, transferunt, si eadem mox à facili aspernati irrita pronunciamus ? Non miremur si Christi in terris Vicarii denunciationes, si tam diræ anathemata, & jacta fulmina videant, qui

ab Ecclesia secessionem fecerunt, cum & Ecclesie singulari prerogativa filii (speciali voto obedientiae obstricti) idipsum diversa licet facie faciant? Quidquid sit non alieni solum aut heretici, sed & orthodoxi, & inter eos magni & boni scandalum inde patiuntur. Longè rectius sancta societas, & perenni in omnem posteritatem laude faceret, si studia sua conferret, ad primi fervoris Zelum in ordinum religiosos (si quibus in locis prolapsi) revocandum, ut plurium ope adjuti fructificarent, in edificationem, nec una solum via crescere Ecclesiam concupiscerent. Magis meo sensu, operæ pretium esset, si datis dextris, jam ante approbatarum religionum Christi Servi, succincti charitate, in castris Dei exercitati pugiles starent. Nunc dissensus ille, & velut antipathia religiosorum, & Christi Sacerdotum pluribus in ruinam est. Ecquidem subinde miror, quòd qui, sprete facultatibus, ac omni spe & desiderio habendi projecto, nudi nudum Christum sequi praelegerunt, tam anxie sudant, & ætatis optimas horas impendant, quo familiae suæ locos adjiciant. Tam solidis argumentis suffulta fuit illa epistola, ut ei jesuitas se reddere oportuisset, atque à proposito desistere. Verùm ardore concupiscentiæ suæ fascinati non solum non resipuerunt, quin potius dato ad eundem D. Baronem prolixissimo responso, totaliter inverso

verso bonorum Theologorum officio, pertinaciter & insipienter contenderunt, Imperatorem sub æternæ damnationis reatu, teneri acquiescere desiderio & petitioni ipsorum, Consiliariosque Imperatoris ad id ipsi modis omnibus suadendum. Cur amabo? Quia, inquiunt, Imperator tenetur in conscientia procurare Catholicæ religionis incrementum: Catholicæ verò religionis incrementum melius ac effectuosius procurari non potest, quàm si plurimi sint adscripti militiæ seu Societati Jesu; ergò Imperator in conscientia tenetur id procurare, ac per consequens Societati procurare media, quibus socios multos alat, veterum monachorum, ac Virginum monasteria Jesuitis extradendo. Bellissimus discursus! Sed hæc tibi peregrina sunt Modeste, Ad tuam ergò me contero provinciam. Ipsum quod incolis Pragæ S. Clementis collegium, cum ducalibus latifundiis, ac etiam Monasteriis Owiensi ordinis Coelestini, & Dobrolucensi Ord. Cisterc. in Lusatia, ad idem operâ Confessariorum regionum suppressis, & adjunctis, nonne in urbis angulos extrusis Dominicanis, eidem Sacro ordini, longè prius doctrinâ, & Sanctitate in Ecclesia meritissimo, subdolis machinamentis extorsisti? ut usque hodie pii illorum manes nocturnis terriculamentis te infestent? Universitatem Carolinam Satui Ecclesiastico (Parochi enim Pragenſes Doctores & Professores erant) abstulisti? ac Archi-Episcopo Can-

Cancellariatum temerariè disputasti, imò
 ejus jurisdictionem ordinariam autoritate
 politicâ, prætendendo supremam inspectio-
 nem in omnes Scholas totius Regni invade-
 re & turbare præsumpsisti? Rectoratum
 magnificum, qui etiam aliis Theologiæ Do-
 ctoribus, etsi actu non docentibus juxta pri-
 vilegia universitatis competit, quo jure tibi
 solus arrogas? In aliis ejusdem urbis locis,
 ruinatis ingentium platearum tractibus, cum
 coarctatione rei civicæ, ærarii publici, ac di-
 minutis parochiarum juribus, per blanditias,
 ac subornationes, ingentes collegiorum ni-
 dos protendisti? Thaumaturgis iconibus cur
 nisi ob occasionem accommodandi te magnis
 peregrinantibus tam æstuoso ubique appeti-
 tu inhiasti? Montem Sacrum lacrymante ple-
 be, invito Senatu, ac reclamante Decano loci
 Adalberto Klinkowsky armatis precibus in-
 valisti? *Balb. in mont. Sac. lib. 4.* Iconem Divæ
 Kruppnensis suppressis ibi fratribus Minori-
 bus de observantia ab administratione Parochi
 loci, eblanditis quoque ab ultimo hærede
 vicinis prædiis abripuisti? *Cruger. Sacr. pulv.*
 Ditionem Coschumbergensem, cum familiæ
 arce, quam in sartis tectis conservare teneris
 & non facis, regionem Schurzensensem domino-
 rum de Silber, mirabili ascesi obtinuisti.
Crug. Sacr. pulv. Si hæc antiqua sunt, en de-
 canatum nuper pinguissimum collegio tuo
 cum pluribus parochiis perpetuò uniendum
 in consistorio Ratisbonensi summo conatu

con.

contendisti, quod dum (utpote contra Sacros Canones) non impetrâsti, intradas beneficii pro parte à Patrono eblandivisti, obstrepente rubricâ juris: *ut Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur.* Item dum alibi tractum plateæ cum campis & araturis Cives tuo collegio non placidâssent, plures eorum filios, è Societate ejecisti, & innocentes fractis in tuo servitio viribus miserè vivere coëgisti. Laureto Cappuccinorum, Basilicæ Vetro-Boleslaviensium Canoniorum ad excitanda collegia, & residentiæ jam in provincia superfluas velut *τοργὸν βλέπειν* usque hodie intendis. *P. Häselb. in opus. hebraic.* Et justane minùs religiosa hæc sunt omnia. Huc optimè id Ennii: *unde habeas quærit nemo, sed oportet habere.* Quàm rectè insatiabilitati istorum severissimè impropèrat dominus, dum Joël. 3. inquit: *argentum meum & aurum* (pia legata, donationes mortis causa, fundationes) *tulisti, & desiderabilia mea, & pulcherrima* (pinguißima monasteria, prædia, templa, dominia) *intulisti in delubra vestra* (applicuisti suavitati vitæ vestræ) *Et filios Juda* (Statum Petrinum) *& filios Jerusalem* (reliquos sacros religionum cœtus) *vendisti filiis græcorum* (id est sæcularibus, per deliberandi methodos eorum vitia mundo propolando) *ut longè faceretis eos de finibus suis* (id est à Sanctitate Suæ primæ institutionis ostenderetis deflexisse, vos autem perfectissimæ religionis centone tectos, ut oves inter

inter lupos agere) *Ecce convertam retributionem vestram in caput vestrum. Quid tandem? Tu hoc tam luculentum (inquis Modeste Apolog. fol. 187.) Jesuitarum ararium etiam mendaciis ditare aggredieris grossulis nonnullis è stipendio sacrficationis aversis. Nusquam ego profectò locorum eum grossulorum illorum quæstum ab Jesuitis exercere aut vidi, aut ex ullo mortaliū audiui. Inveteratus Jesuitarum mos est, ea omnia , etsi luce meridiana clarioribus probis demonstrabilia effronti facie pernegare , dum vident gloriæ suæ umbram fieri. Ecquis etsi autoritate pollens (rectè inquit B. Card. Tournon in epist. sup. cit.) eos monere potest de peccato, quin statim hostis reputetur, & ex eo damnabilis. Expectas probam? Dabo. Veni in domum tuam professam, aut si malis peregrinare ad montem Sanctum, aut ad Thaumaturgam Crupkensensem, & ubique reperies Sacerdotes Petrinos pauperculos, promerita stipendii mercede Sacrilegâ rapacitate fraudatos. Duos enim grossos à justo, & regionis consuetudine recepto medii floreni stipendio , sub mendaci necessitatum Ecclesiæ prætextu depalpas, & defraudas, & devoras pauperem in abscondito, contra quod dicit Dominus Eccl. 4. fili! eleemosynam pauperis nè defraudes, quia judicabit dominus causam ejus, & configet eos, qui confixerunt animam ejus. Et qui fraudem facit mercenario, & qui effundit sanguinem, fratres sunt. Hoc autem in*

nulla

nulla Franciscanorum , aut Cappuccinorum
 Ecclesia (ut certum est) per totum regnum,
 etsi pauperrimorum, & qui ornatum Sacrum,
 vinum & candelas mendicando laboriosè
 colligunt, unquam practicatur, sed pauperes
 pauperibus non defraudatam eleemosynam
 liberaliter tribuunt, & Deus ideò illis in pau-
 pertate sua benedicit. Priores verò etsi du-
 cales habeant redditus, & ornatûs, calicum,
 sacræ suppellectilis, vini & candelarum (quæ
 omnium fidelium liberalitas ad præcensitas
 Thaumaturgas, quot annis longissimè of-
 fert,) tantam copiam, & selectum possideant,
 ut non modo in proprii templi abundantissi-
 mum usum, verùm & vicinarum pauperum
 Parochialium Ecclesiarum necessitatem suffi-
 cerent: nihilominus insatiabili corradendi
 appetitu, mercedem pauperis, & sacrum al-
 taris stipendium, sacrilegè defraudant, & in-
 fidianur, ut rapiant pauperem, rapiunt pau-
 perem, dum attrahunt eum. Sunt enim
 (ut compertum habeo ab iis, qui ibi vixe-
 runt) apud dictas eorum Ecclesias minimum
 octo, aut plures pauperes Sacerdotes Petri-
 ni, qui, quousque accommodentur, ex alta-
 ri, & missæ sacrificii stipendio vivunt.
 Nunc his Pauperculis, absque hoc in sum-
 ma Miseria, & egestate constitutis, panem
 quotidianum decurticant, & à quolibet co-
 rum indies duos grossos, in Summa per An-
 num 36. fl. 30. fr. (qua pauper Sacerdos
 egre-

egregium suæ æconomiæ subsidium habere potest) in octo verò annuè 292. fl. impiâ detractione non sinè pauperum lacrymis averuncant. *Væ vobis scribæ & Pharisei Hypocrite, qui decimatis mentham, & anetum, & cyminum, & præteritis misericordiam & charitatem proximi.* Profectò venient aliquando dies, ubi dominus hujuscemodi Sacrorum cleptis indignabundè oggeret: *respexistis ad amplius, & ecce factum est minus, & intulistis in domum, & exsufflavi illud.* Aggæ. i. *contrahe igitur Modeste mendaciorum tuorum vela, & confusione sicut diploide induere, dum effronter insultas: Nusquam ego profectò locorum cum grossulorum illorum quæstum ab Jesuitis exerceri aut vidi, aut ex ullo mortalium audiui.* Inde tibi Modeste nodus solvitur, quare à viris probis & doctissimis tot solida ratione subnixis monitionibus potissimùm petantur Jesuitæ, & non alii religiosi, quia videlicet alii Religiosi sub ficu sua contenti alienis non inhiant jugeribus, non petunt omnia soli regere, soli gubernare, non ingerunt se aulis Principum, ut alios supprimant, non invident scientiam, virtutem, ac florentem statum aliis, non quærunt gloriam suam per infamationem aliorum, non sunt inobedientes, etsi non habeant speciale votum, Summo Pontifici, aut locorum Episcopis, non immiscent se in statum politicum gubernia familiarum, interesse

teresse aularum , verbo cum Statu Petrino
 ambulant in domo Dei cum consensu, vo-
 cati in subsidium curæ animarum comparent
 alacriter. At tui, Modeste, ambulant in
 magnis, & mirabilibus supra se, soli in
 mundo florere, gloriam tenere, pinguiora
 possidere, potentiam exercere, maximis tu-
 multibus affectant. Et vel tu ipse erectis
 cristis intonas : *eminent Jesuitæ, eminent, &*
velut sidera majora in orbe effulgent. Apolog.
 fol. 228. Sanè videamus, in quo tam subli-
 me emineant. Vel enim Sanctitatem vitæ,
 vel scientiam & doctrinam spectabimus. Si
 primum! certè non video, quomodo lene
 rigido, suave aspero, dulce amaro in spiri-
 tuali, & religiosa vita præponi queat? quo-
 modo lenissimus vivendi methodus, sinè
 paupertate, sinè choro, sinè extraordina-
 riis jejniis, sinè præceptis mortificationi-
 bus, Sanctitate supertranscendere valeat,
 omnes reliquas sacras religiones, quibus
 durior lectus, qui perpetuus chorus, qui-
 bus frequentior oratio, quibus assidua jeju-
 nia, quibus amica pœnitentia, quibus quo-
 tidiana flagella, quibus æterna clausura.
 Habeat Sancta instituta Societas non nego,
 leniora tamen, & multò laxiora sunt aliis,
 ut eatenus nemo prudenter judicare possit
 Sanctitate eos vincere alios religiosos, & nè
 Petrinos quidem, ut ut laxitate ab Anony-
 mo notentur. Si secundum doctrinam

I

nempe

nempe, & scientiam spectes, non video singularem eminentiam. Quod latinè loquantur? humaniores scholas usque ad nauseam recoquunt. In Theologia, jurisprudentia, controversiis fidei, scriptura, prædicatione, historia, Mathesi &c. habent in orbe literato suprâ se non decades, sed myriades, testantur tot exquisitissimæ doctrinæ, & literaturæ monimenta, quæ ab omni statu, etiam Petrino, tametsi curâ animarum occupato, quotidie in lucem emittuntur: qui noscere desiderat, catalogos bibliopolarum adeat. Sed tamen *eminent, eminent!* in quo tandem? *Hos omnes magni Principes domesticos habent.* Ità igitur eminent in eo, quòd per lenocinia, & blanditias se Principum aulis insinuent, munera confessoriorum attulerent gloriæ animalia, & vilia popularis auræ mancipia efficiantur, favore dein Principum in suæ monarchiæ incrementum, alienæ fortunæ detrimentum abutantur. Contra quam *Sanctus* egit, ac præcepit *Ignatius: peregrinis hominibus* (apud *Masse. lib. 3. vitæ c. 1.*) conditionem ipso interprete in Principum aula quærentibus, negabat sibi rem esse, nisi cum summi Regis aula, ad eam si aditum optarent, daturum se operam. *Aulicismi morbum Claudius* etiam *Aquaviva* quintus Societatis generalis Præpositus in Societate animadvertit & damnavit in libro inscripto: *Industriæ ad curandos animæ morbos cap. 15.*

Sæch-

Secularitas & aulicifimus, insinuans in familiaritates, & gratiam exterorum, morbus est in Societate & intra & extra, periculosus, & istis qui eum patiuntur, & nobis ferè nescientibus paulatim subintrat (nunc velut torrens subintravit) Specie quidem lucrificandi Principes, Prælatos, Magnates, conciliandique homines, sed revera quærimus interdum (nunc ut plurimum) nos ipsos, & paulatim ad secularia deflectimus. Et profectò Dominus Iesus (cujus Societatem saltèm nomine jactitas) in aulis pessimè habitus apud Caipham alapâ cæsus, ab Herode illusus, à Pilato condemnatus, ostendit qualiter veri discipuli ejus summè cavere debeant aulas, nè periculum animæ subeant. Ac in hoc igitur eminent, dum Principibus sæculi, Rectoribus mundi placent? eminent, ac non secundum Spiritum: sed secundum carnem. Inferiores omnibus religiosi, qui favores aularum propter coelestem regem contemnunt; mundus enim, quod suum est, diligit, & eos qui pallia sua juxta ventum accommodant, provehit. Igitur si favore mundi fruuntur turpitudinibus ejus participes fiunt, & qui militare cœperunt Christo, coinquinantur favore sæculi, dicente S. Jacobo cap. 4. Amicitia hujus mundi inimica est Dei, & quicumque voluerit amicus esse sæculi, inimicus Dei constituitur. Gaudeamus igitur in Domino omnes reliqui cœtus,

qui non eminemus in favoribus hominum; si enim adhuc hominibus placeremus, Christi servi non essemus, nunc autem nos odit mundus, ut istos, qui sui sunt, diligat. Porro nolite, nolite Religiosi Viri fidere in Principibus, & filiis hominum, in quibus non est salus, si alias virtutes non habetis, certè non eminetis, favor regum, plausus Principum, gratia aularum, vana sunt & inania ad religiositatem vitæ impertinentia, imò ut bene observavit Claudius Aquaviva, *nociva*: reddunt enim hominem amatorem sæculi, contemptorem sui voti, procum proprii commodi, persecutorem sui arbitrii, Candidatum pseudo-politicismi, sponsum mundi, Apostatam Christi. Eminentia ergò hæc tua, Modeste, sicut de mundo, mundana est, sic aliquando cum mundo peribit. Venient enim tandem dies, ubi hæc gratia aularum cessabit. Quid est autem, quòd catalogum dictiuncularum, hinc inde corrasarum, quæ à tuis hic Viennæ sunt, velut gloriæ singularis conopæum adfixeris? Si tui hic non essent, alii adessent, qui fortè meliori fructu, & minori fastu, eas dictiones peragerent? Quare te jactas à tot dictionibus in urbe Principali, quare non potius, si humilitatem tenes, ostendis dictiones in pagorum angulis, nisi quia semper caput, unde majorem tui gloriam aucuparis, occupas, primas cum pharisæis cathedras,

dras, primarias civitates, Primorum gratias.
Pereleganter in tales lusit sub pediculi aulici
Schemate Owenus Epigram. lib. 5.

*Blandus adulator per totam cursitat au-
lam*

*Principis imprimis nobiliumque fores.
A pedibus sic nomen habens, mala bestia
totum*

Infestat corpus, præcipueque caput.

Itaque propter magnam gloriam tuam ad-
fricas te favori Principum, gratiæ aularum
ut digitis ostendaris, & nomineris, hi sunt
Viri famosi, potentes à Sæculo, hi sunt.
Et idem in Sanctis tuis affectas: *HIC stat
per qVeM Christiana In fIDE orbis stat.* Arro-
gantioremne inscriptionem pons Pragenus
unquam gessit? Est quidem, ut nuper vidi,
illi Statuæ Ignatianæ, post Severissimam Spi-
ritualis dicasterii monitionem, locò tò per
quem substitutum, qVo ferente opeM. At
verò radius per totum ejusdem Sancti cor-
pus Soli Christo, ac Divæ Virgini compe-
tens, in nova Urbe etiamnum perdurat.
Sicut ergò ad aulas terrestres primiceria-
tum, ità & in regno cœlorum majoratum
phanatica, Deo Sanctisque plurimùm displi-
cente elatione exambis? Audi *Ven. Tho-
mam à Kemp. lib. 3. c. 58.* Noli inquirere,
nec disputare de meritis Sanctorum, quis

alio sit Sanctior, aut quis major fuerit in regno cœlorum. Talia generant sæpe lites, & contentiones inutiles, nutriunt quoque superbiam, & vanam gloriam: unde oriuntur invidia, & dissensiones, dum iste illum Sanctum, & alius alium conatur superbe præferre, talia autem velle scire, & investigare, nullum fructum offerunt, sed magis Sanctis displicent. Taceant igitur carnales & animales homines, de Sanctorum Statu differere, qui non norunt, nisi privata gaudia diligere, demunt & addunt pro sua inclinatione, non prout placet æternæ veritati. Multò igitur observantiores, & ideò etiam laudabiliiores sunt cæteri religiosorum cætus, qui ut pietatem purè & illibatè colant, exeunt aulâ, ac ità contemnentes aulas regias, securiori viâ perveniunt ad regna cœlestia.

Peroratio.

Igitur ad te, tuosque rursus Modeste, mea se convertit oratio. Animadvertitis tandem, si mens vobis à passione sana est, qua audaciâ, super ruinas aliorum, majoris suæ gloriæ thronum vestes affixerit anonymus? rogo atque obsecro, si sapitis, humiliùs agite, humiliùs sentite. Dico enim non ego, sed omnes Viri in Ecclesia Dei Doctissimi & San-

Sanctissimi; Non plus sapite, quàm oportet religiosos sapere, sed sapite velut reliqui sacri coetus ad Sobrietatem. In satyram alios, qui fortè meliores sunt vobis, non inducite, non contemnite. Si lucetis, luceatis, etiam alios lucere sinatis. Stetit Ecclesia Dei ante vos, stabit & post vos. Manifestus enim omnium regnorum, urbium, coetuum, Regum, Principum, ac omnium mortalium interitus fuit superbia. Eam in vobis verè omnes hætenus Summi Pontifices, ac alii Ecclesiæ Præsules à prima fundatione vestra animadverterunt, & graviter tulerunt. *Paulus IV.* Sum. Pontifex contumaciæ & impietatis vos condemnavit, dum chori psalmodiam detrectastis, malumque imprecatus est. *Histor. Soc. p. 2. l. 2. n. 58.* *Pius V.* Officio ac vita Sanctissimus, simul & humillimus Pontifex, ambitiosissimis insolentiis vestris nunquam obsecundans, diris increpationibus contrariatus est. *Histor. Soc. Gregorium XIII.* Ambitiosis monopoliiis conversionis Japonicæ multum offendistis, posteaquam per miras artes eum circumveniendo obreptitiè impetrastis constitutionem, nè ad provincias Japonicas evangelii prædicandi causa proficisci auderent alii cujusvis ordinis religiosi. *Sixti V.* Sum. Pont. oculos vestra Superbia ità palam incurrit, ut transiens aliquando collegium vestrum coram dixerit; *Alibi dominantur peccata humana,*

*isthinc verò angelica, id est luciferi. in vit. passim. Clementis VIII. in congregatione vestra 1592. proprio oris oraculò sapientissimam orationem, & severam correptionem, ut religiosæ humilitatis memores submissiùs in Ecclesia Dei ageretur, orbis admiratus est. Paulus V. ad refringenda supra dicta ambitiosissima conversionis Japonicæ monopolia, qua Soli vos gloriam reportare maximis contentionibus incubuistis, omnibus & singulis mendicantium generalibus facultatem concessit, quoslibet sui ordinis Spectatæ vitæ & eruditionis religiosos in Japonicas & alias finitimas insulas, provincias & regiones transmittere liberè possent. Cùm verò incredibilis insolentia vestra inauditis artibus adhuc non quiesceret, sed adventantes evangelii prædicatores Ecclesiasticos, ac religiosos, etiam per gentilium manus affligeret, impediret, expelleret, ac etiam motu vestro martyrio afficeret, torrenti Superbiæ arctiores catartas ponere coactus fuit, Urbanus VIII. per constitutionem *Ex debito*. Datum 22. Febr. An. 1633. facultatem supradictam non modò ampliando, verùm & aliorum Sacerdotum ad regiones & regna prædicta accessum impediētes, excommunicationis latæ sententiæ vinculo innodando. Innocentium X. statim in exordio regiminis vehementer movit, vester ambiendi Recloratûs, Provincialatûs, & aliorum officiorum pruritus,*

nec

nec non alii abusus, ideò An. 1646. constitutionem edidit Sapiencia, & æquitate plenissimam, qua ambitioni vestræ sub censuris gravissimis metas ponit. Ab Alexandro VII. subtrictâ veritate rituum Sinicorum approbationem extortheastis, at idem multipliciter dein punivit insolentias & arrogantiam longè gravissimam solemniter condemnando infames casuistarum vestrorum apologias &c. Hist. Soc. Axioma Superbiæ vestræ: *Jesuiticum & catholicum esse convertibilia*, carbone notavit Innocentius XI. verè Sanctissimus Pontifex, dum sexaginta quinque propositiones potissimùm ex Theologastorum vestrorum placitis extractas, velut scandalosas, temerarias, & perniciosas æternæ censuræ subjecit. Nihilominus tamen vester tam fastuosus quam absurdus socius Leonardus Pierz, olim in universitate Herbip. Professor, in Theologia sua Speculativa (in qua, teste P. Christiano Hartmann. ipso Consocio suo, semper NB. de septem egit & dixit) omnium aliorum, etiam gravissimorum theologorum sententias & propositiones, censura sua perstringere & qualificare, vertiginoso, paulo post pleno alveo erupto Spiritu præsumpsit ipse unus doctorculus privatus. Denique Clemens XI. Sanctissimus, doctissimusque Pontifex imaginatam excellentiam in terram nuper stravit, constitutione à toto Christiano orbe dilaudata,

data , & adorata : *Ex illa die.* Data Romæ apud S. Mariam Majorem sub annulo piscatoris Die 19. Martii, Anno 1715. Igitur superbiam , quæ radix est malorum omnium , è cordibus vestris eliminate Patres Reverendi. Hæc est ruina omnis religiosæ vitæ , ac etiam vestrum. Etenim quia tenetis superbiam , propriam diligitis excellentiam , alienam opprimitis gloriam , ad ampliorem semper intenditis potentiam , Superiorum vilipenditis reverentiam , vestra vitia palliatis per eloquentiam , totis demum viribus ad summum mundanæ gloriæ , qua via , qua porta contenditis fastigium , inde fit , ut fastu jam propè superetis Templarios , aulicismo Arianos , commoditate vitæ Mahumedanos , avaritiâ flagellantes , vindictâ Hussitas , astutiâ Calvinistas , Zelotypia Wiklephistas , protelationibus Jansenistas , monasteriorum raptu protestantes. Profectò singularitate nimia vestrâ laboratis jam potius , quàm lucetis : etenim Clerum in totum non Sapitis , neque regularitatem omni modo amplectimini , sed utrorumque privilegiis gaudentes , imò & excellere & excedere prærogativis ab Apostolica sede concessis existimantes , utrosque contemnitis , ac vos super omnes Ecclesiasticos ordines ingenti strepitu extollitis. Superbiam igitur iterum iterumque obtestor in vobis coërcete , & sic etiam filia superbix in vobis

bis

bis non regnabunt. Desinet enim præp-
 rimis invidia & Zelotypia, qua hætenus egre-
 gios quosque Sanctitate & Doctrinâ Viros,
 qui ad tibiam vestram conscientiâ moti, sal-
 tare recusârunt, insolitis modis & prætex-
 tibus, velut Jansenismi &c. non absque Ec-
 clesiæ detrimento, ac hæreticorum scanda-
 lo afflixistis, calumniâstis, & à progressu
 fortunæ impedivistis. Extinguetur propriâ
 sui æstimatio, & imaginatæ super alios ex-
 cellentiæ pruritus, quo doctrinam vobis
 omnem, & Sapientiam, Universitates, Aca-
 demias, conversiones gentium, reductiones
 hæreticorum arrogare (quasi soli in Eccle-
 sia Dei, & nulli alii saperent, & arbitrio ve-
 stro, velut Legi duodecim tabularum
 omnia subiecta esse deberent) immodestè
 præsumitis. Abibit avaritia, qua ut poten-
 tia vinceretis, aliena prædia, domus, mona-
 steria, proventus insatiabili appetitu semper
 ad amplius respicientes per falsas allegatio-
 nes excuniculâstis. Cessabit privilegiorum
 sub-& obretitiè impetratorum singularitas,
 qua omni Ecclesiastico Ordini, toti Ecclesiæ,
 ac Summo etiam Pontifici, quasi in contra-
 ctum (quando & qua de causa?) irrevoca-
 biliter (etiamne privilegiati excessu non at-
 tento?) abivissent, molesti, onerosi, ac in-
 juriosi estis, abutentes iis in Episcopalis ju-
 risdictionis, & disciplinæ Ecclesiasticæ dispen-
 dium. Evanesceat aulicismus, qua ut Recto-
 ribus

ribus mundi placeretis , ac aliorum capitibus imineretis , contra religiosæ vitæ institutum & S. Ignatii expressam mentem , sæcularibus vobis implicatis negotiis , Dynastarum domos regitis , secreta aularum rimatis , primaria Principum ministeria , cum voto non acceptandi dignitates affectatis , & de religione ad sæculum apostatatis. Tenuiores denique auras exhalabit adversus Summorum Pontificum , & Episcoporum decreta , vestrae libidini adversantia , contumacia , & inobedientia , qua cum jactato obedientiae voto , perpetuò inquieti , reluctantes , & refractarii , quod hactenus nulli religiosi fecere , existitis. Et sic demum optimè accedetis ad similitudinem vitæ JESU , qui in humilitate , non pompa sæculi ; in paupertate , non commoditate vitæ ; in mansuetudine , non appetitu regnandi venit in mundum. Habeas hoc laconismò Modeste , ac omnes tui meam candidam , impartialemque mentem. Quid nunc superest , quàm ut cum Doctore Mellifluo Dom. 4. post pentecost. concludam : *Audivimus Goliath* (G. H. Jesuitam anonymum) *virum procerae staturæ , præsumentem super multa fortitudine & magnitudine corporis sui* (vita simillima JESU Christo) *vociferantem adversus phalanges Israël* (omnes Ecclesiasticos ordines) & *provocantem eas ad singulare certamen* (per deliberandi methodum interrogando , quis in regno Dei videretur sanctior & reli-

religiosior) audivimus etiam à Deo suscitatum Spiritum pueri junloris (Davidis Hüffenvet-
ter) ut indignè ferret virum spurium , & incir-
cumcisum castris Israël , & Dei Summi expro-
bantem agminibus. Spectavimus procedentem adolescentulum in funda & lapide (obrizæ ve-
ritatis) adversus monstroſæ magnitudinis homi-
nem loricatedum , & clypeo protectum & galea
(fallæ asceseos) cæterisque terribilem militari-
bus (mundanæ eloquentiæ) armis : Si qua in
nobis erant viscera pietatis , non potuimus non
timere sic ineunti conflictum , non congaudere vin-
centi. Laudavimus magnitudinem parvuli , quòd
comederet animam ejus Zelus domûs Dei , &
opprobria exprobrantium ei à se non duceret a-
liena , sed tanquam ad propriam moveretur in-
juriam , & doleret super contritione Joseph (sta-
tûs Petrini) mirati sumus , tantam in adolescen-
te fiduciam , quanta non inveniretur in universo
Israële , collatam denique cælitus victoriam , &
divina manifestè patratam virtute tam læti
suscepimus , quàm sollicitè certamen
spectavimus.

A. M. D. G. & SS. Apost. Petri
& Pauli Honorem.

Werdinger, Johann Bartholomäus

Diatrobe adversus apolegeticum Mod. Taubengall

Venetia 1723

Mor. 1010 d#Beibd.2

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10597562-0